Antisemitisme in België:

De receptie van de Protocollen van de wijzen van Sion in België (1921-1945)

Bertrem Thomas
Scriptie voorgelegd aan de Faculteit Letteren en Wijsbegeerte, voor het behalen van de graad van Licentiaat in de geschiedenis
Universiteit Gent
Academiejaar 2006-2007
Promotor: Prof. Bruno De Wever

Inhoudstafel

Hoofdstuk 1: Ontwikkeling van de probleemstelling en methodologische verantwoording

1.1. Genese en formulering van de probleemstelling p.3
1.1.1. Genese van de probleemstelling p.3
1.1.2. formulering van de probleemstelling p.4

1.2. Methodologische verantwoording p.6

Hoofdstuk 2: De Protocollen van de wijzen van Sion: geniaal plan of bespottelijke vervalsing?

2.1. Wat zijn de Protocollen van de wijzen van Sion? p.8
2.2. Ontstaan en geschiedenis p.8

Hoofdstuk 3: Anti-joodse houdingen in België

3.1. Anti-joodse houdingen voor WO I p.17
3.2. Anti-joodse houdingen na WO I p.18
3.3. Besluit p.30

Hoofdstuk 4: De judeo-maçonnieke samenzwering

4.1. Algemeen p.32
4.1.1. De vrijmetselarij p.32
4.1.2. Joden en Vrijmetselaars p.35

4.2. België
4.2.1. Anti – vrijmetselarij in België p.37
4.2.2. Het geloof in de judeo-maçonnieke samenzwering in België p.39

4.3. Besluit p.44

Hoofdstuk 5: De Protocollen van de wijzen van Sion in België

5.1. Vijf Belgische uitgaven van de Protocollen p.47
5.1.1. ROBERT A., Les Protocoles des sages de Sion, Bruxelles, Imprimerie E. DUFOND & FILS, 1935, 126 p. p.47
5.1.2. WELTER, Lode, Het jodendom ontmaskerd als de aartsvijand, Kortrijk-Brussel-Parijs, uitgeverij-drukkerij J. Vermaut, 1937, 143 p. p.49
5.1.3. STOUTENBURG, Jan, De Protocollen van de wijzen van Sion, Antwerpen, Volksverwering, 1938, 82 p. p.55
5.1.4. Het jodenvraagstuk, deel 2: Protocollen van de samenkomsten der wijze ouderlingen van Sion, Tielt, Lannoo, 1941, 118 p. p.59
5.1.5. REGULUS, Les Protcoles des sages de Sion, Bruxelles, Steenlandt, 1943, 164 p. p.62
5.1.6. Besluit p.67

5.2. De Protocollen als propagandamiddel tegen joden en vrijmetselaars? p.69

5.3. Tegenstanders van de Protocollen p.85
5.3.1. Alexander Van der Horst p.85
5.3.2. Pierre Charles p.92

5.4. De Protocollen in België na WO II p.102

5.5. Besluit p.103

ALGEMEEN BESLUIT p.106

BIJLAGEN p.107

BRONNEN p.111

BIBLIOGRAFIE p.112

Hoofdstuk 1: Ontwikkeling van de probleemstelling en methodologische verantwoording

1.3. Genese en formulering van de probleemstelling

1.3.1. Genese van de probleemstelling

De Tweede Wereldoorlog is ongetwijfeld één van de meest tot de verbeelding sprekende gebeurtenissen die ooit plaats hebben gevonden in de geschiedenis. Bij het zoeken naar een onderwerp voor mijn scriptie stond het dan ook buiten kijf dat het iets met deze tragische periode zou te maken hebben en als men denkt aan de Tweede Wereldoorlog denkt men ook onmiddellijk aan de Holocaust. In talrijke pogingen om het 'onbegrijpelijke' te begrijpen, werden reeds talloze boeken over dit thema gepubliceerd, waardoor het niet gemakkelijk was om toch een enigszins origineel onderwerp te vinden. Tijdens een speurtocht op het internet stootte ik plots op een artikel over "De Protocollen van de wijzen van Zion", een antisemitische vervalsing die gebruikt werd door antisemieten, waaronder Hitler, om de joden af te schilderen als een "gevaar voor de maatschappij" en de jodenvervolgingen te rechtvaardigen[1]. Mijn interesse was gewekt. Het artikel meldde dat het om een document ging dat de wereld werd ingestuurd als een joods plan om de christelijke maatschappij omver te werpen en tot een werelddominantie van de joden te komen. Het werd al snel ontmaskerd als een vervalsing, maar talrijke antisemieten bleven het gebruiken om pogroms tegen de joden te rechtvaardigen, eerst in Rusland, later ook tijdens de Tweede Wereldoorlog. De Protocollen van de wijzen van Sion. Nog nooit had ik over dit geschrift gehoord, de mensen in mijn omgeving die ik erover lastigviel al evenmin, en toch werd het "één van de grootste vervalsingen ooit" genoemd. Nadat ik wat meer informatie bij elkaar had gekregen, bleek inderdaad dat dit illustere document een niet te onderschatten invloed had uitgeoefend op het antisemitische klimmat dat ontstaan was in het begin van de twintigste eeuw. Hoe meer ik erover las, hoe meer ik erdoor gefascineerd werd én hoe meer ik me begon af te vragen in welke mate de Protocollen een rol hadden gespeeld voor het antisemitisme in België. De Protocollen bleken immers over heel Europa te zijn verspreid, maar over eventuele publicaties ervan in België was bijna niets te vinden. Waren de Protocollen überhaupt wel bekend in

[1] "Protocollen van de wijzen van Zion, brandstof voor antisemieten", www.verzet.org.

België tijdens de eerste helft van de twintigste eeuw? Dringend tijd om een afspraak te maken met mijn promotor. Ik had een onderwerp gevonden.
De bedoeling zou dus zijn om te onderzoeken in welke mate de Protocollen van de wijzen van Sion ook in België werden verspreid en hoe er op gereageerd werd. Aanvankelijk zou ik ook trachtten een aantal joodse reacties te vinden, maar naarmate mijn onderzoek vorderde en op advies van onder andere Rudi Van Doorslaer, ben ik uiteindelijk van dat idee afgestapt. De gebrekkige toegankelijkheid tot joodse archieven en voor al het probleem van de taal (meestal werd tijdens het interbellum het Hebreeuws gebruikt onder de joden), maakten immers dat dit eigenlijk al stof zou bieden voor een volledig ander onderzoek. Ik heb mij uiteindelijk dus beperkt tot het onderzoeken van reacties van voor- en tegenstanders van de Protocollen buiten de joodse gemeenschap.

1.3.2. formulering van de probleemstelling

De eerste opdracht zal zijn om grondig te onderzoeken wat de Protocollen van de wijzen van Sion nu eigenlijk precies zijn. Een onderzoek naar de receptie ervan in België kan namelijk enkel gevoerd worden als men een duidelijk beeld heeft van wat het document voorstelt. Wat staat er in? Wie heeft het geschreven? Waarom werd het opgesteld? Waar verscheen het voor het eerst? Waar werd het zoal verspreid? Dit zijn slechts enkele cruciale vragen die moeten beantwoord worden om een adequaat beeld te kunnen scheppen van de Protocollen. Een gedetailleerde en uitgebreide geschiedenis van het geschrift zou ons te ver leiden, maar informatie over de oorsprong, inhoud en doel van het document zijn onontbeerlijk. Dit zal relatief beknopt gebeuren, want, hoewel deze analyse absoluut noodzakelijk is voor het verdere verloop van deze scriptie, ze is niet het hoofddoel.
Het hoofddoel is immers om te onderzoeken in welke mate de Protocollen in België furore hebben gemaakt? Werden ze ook in België gebruikt in de strijd tegen de joden en zo ja, wie gebruikte ze? Verschenen er in België publicaties van het document, of enkel verwijzingen naar buitenlandse uitgaven? Heeft het geschrift een invloed gehad op het antisemitisme in België? Dit zijn slechts enkele van de vele vragen waarop zal getracht worden een antwoord te vinden in wat komen zal. Dit zal dan ook stapsgewijs moeten gebeuren. Men kan er van uitgaan dat de Protocollen vooral zullen opduiken in antisemitische kringen. Mensen die het op zich al niet voor de joden hadden en angstvallig op zoek waren naar bewijzen die het jodendom in een slecht daglicht moesten stellen, lijken de eersten die de Protocollen zegevierend onder de neus van het volk zullen duwen. Daarom lijkt het interessant te gaan

kijken hoe het eigenlijk zat met de anti-joodse houding van de belangrijkste groeperingen die ons land tijdens het interbellum kende. Als we een degelijk kunnen scheppen van welke mensen of organisaties zich het duidelijkst profileerden als “anti-joods”, zullen we beter weten waar we moeten zoeken naar eventuele verwijzingen naar de Protocollen. Dit aanknopingspunt kan echter nog specifieker gemaakt worden. De Protocollen werden immers gezien als een weergave van en plan tot wereldoverheersing door joden en vrijmetselaars. Daarom zal niet alleen de anti-joodse, maar ook de antimaçonnieke houding onderzocht worden. Zoals men wel weet, was het niet de eerste keer dat men joden en vrijmetselaars betichtte van samenzwering. Ook hier zal even dieper op ingegaan worden. In welke kringen hechtte men geloof aan de vele judeo-maçonnieke samenzweringstheorieën? Als men immers geloof hechtte aan de Protocollen, hechtte men logischerwijze ook geloof aan een samenzwering tussen joden en vrijmetselaars, maar gold dit ook andersom?

Al deze vragen, en hopelijk dus ook de antwoorden erop, zouden ons moeten leiden naar de vraag rond de receptie van de Protocollen van de wijzen van Sion in België. Deze probleemstelling kon dan eigenlijk ook veel korter gemaakt worden: wanneer, door wie, waarom, hoe?
Werd er geloof gehecht aan de Protocollen of werden ze net hard bestreden? Hebben ze invloed gehad op het antisemitische klimaat in België of liet men ze hier gewoon links liggen? Veel vragen dus, die hopelijk in wat volgt niet onbeantwoord zullen blijven.

1.4. Methodologische verantwoording

Bij het schrijven van mijn scriptie heb ik gebruik gemaakt van verschillende soorten bronnen. Het hoofdstuk over het ontstaan en de verspreiding van de Protocollen werd uitsluitend een beroep gedaan op secundaire literatuur. Aan de geschiedenis van het document en het bewijzen van de vervalsing werden immers reeds talrijke onderzoeken gewijd, zodat een eigen onderzoek niet meer nodig leek. Voor de overige hoofdstukken ligt dit anders. Ook de delen over de anti-joodse en antimaçonnieke houding in België in de eerste helft van de twintigste eeuw werd een beroep gedaan op secundaire literatuur, maar dit werd aangevuld met eigen onderzoek doorheen de verschillende archieven van de behandelde organisaties. De koninklijke bibliotheek te Brussel, het ADVN, het SOMA, en de bibliotheek van de Universiteit te Leuven bleken hiervoor de meest vruchtbare bronnen van informatie. In deze archieven werden talrijke persorganen van de behandelde bewegingen doorzocht naar bruikbaar materiaal. Vaak werd hiervoor gebruik gemaakt van verwijzingen uit secundaire literatuur Jaargangen die cruciaal konden zijn voor mijn onderzoek (zoals de periode tussen 1938 en 1940, met de "Anschluss en de vele joodse vluchtelingen die België trachtten binnen te geraken) werden dan weer volledig doorbladerd.

Het hoofdstuk over de receptie van de Protocollen van de wijzen van Sion in België is dan weer bijna uitsluitend gebaseerd op archievenonderzoek. Bruibare verwijzingen hiervoor in secundaire literatuur zijn immers bijzonder schaars. Toch bestaan er wel degelijk, en die werden dan ook gebraakt bij het doorgronden van de verschillende persorganen. Andere belangrijke aanknopingspunten waren de data van het proces over de Protocollen te Bern en het verschijnen van de verschillende publicaties van deze Protocollen hier in België. Zeer belangrijk waren ook de verschillende artikels van Pierre Charles die reeds in 1921 verschenen, omdat dit blijkbaar de eerste keer was dat de Protocollen in een Belgisch blad opdoken. Ook hier geldt dat bepaalde maanden of jaargangen die cruciaal konden zijn voor mijn onderzoek dan weer volledig werden onderzocht. Ik denk hierbij bijvoorbeeld aan het jaar 1938, wanneer het antisemitisme in België hoge toppen scheerde, het blad "Volksverwering" een vervolgartikel over de Protocollen publiceerde, en er een hele polemiek over de Protocollen ontstond tussen Pierre Charles en Herman De Vries De Heekelingen, naar aanleiding van Charles' voordracht over de beruchte vervalsing te Antwerpen. Voor dagbladen werd hierbij wel teruggegrepen naar een steekproef, die echter

ongetwijfeld de representativiteit van het desbetreffende blad geen onrecht aandoet, waardoor de resultaten van het onderzoek naar de receptie van de Protocollen in de verschillende periodieken toch sluitend kan genoemd worden.

Hoofdstuk 2: "De Protocollen van de wijzen van Sion": geniaal plan of bespottelijke vervalsing?

2.1. Wat zijn de Protocollen van de wijzen van Sion?

De Protocollen van de wijzen van Sion is een document waarvan men beweerde dat het afkomstig zou zijn uit de geheime dossiers van het internationale jodendom. Het zou een nauwgezet plan bevatten waarin stap voor stap werd uitgelegd op welke manier de joden het Christendom zouden moeten omverwerpen en de wereldoverheersing veroveren. Daarnaast bevatte het plan ook gedetailleerde uitleg over hoe de toekomstige joodse wereld-staat er zou moeten uitzien. Het wrede plan, dat uit 24 protocollen bestond, werd aangegrepen door antisemieten om christenen te waarschuwen voor het joodse gevaar. De eliminatie van de joden werd hierdoor ook gerechtvaardigd. Om precies te kunnen vatten wat de Protocollen inhouden en welk doel ze hebben, zal nu even dieper worden ingegaan op de herkomst en de geschiedenis van dit beruchte document.

2.2. Ontstaan en geschiedenis

Het idee dat de joden er opuit zijn om de het christendom neer te halen en de wereld te overheersen, bestond al lang voor het uitbrengen van "De Protocollen van de wijzen van Sion". De mythe van de joodse samenzwering ontstond reeds in de middeleeuwen en werd vanaf de Renaissance vooral in Spanje gebruikt voor politieke doeleinden. Na de Franse Revolutie gebeurde dit ook steeds meer in Frankrijk en Duitsland.
In 1639 schreef Francisco de Quevedo "La Isla de los Monopantos", waarin de joden als levensgevaarlijke samenzweerders werden afgeschilderd en toen Napoleon in 1807 het "Groot Sanhedrin", een vergadering van rabbijnen en joodse geleerden, bijeenriep, was dit voor tegenstanders van de Revolutie een duidelijk teken dat de joden de traditionele christelijke orde wilden omverwerpen. In de tweede helft van de 19e eeuw werd het jodendom bovendien gekoppeld aan de vrijmetselarij. Joden en vrijmetselaars zouden nu een soort van een verbond hebben gesloten, om samen te streven naar de heerschappij over de wereld. Dit viel onder andere te lezen in "Memoire pour servir à l'histoire de jacobinisme", een werk van de hand van de reactionaire Franse rooms-katholiek Barruel. Ook Gougenot des Mousseaux

waarschuwde in zijn werk “Le Juif, le Judaïsme et le Judaisation des peuples Chrétiens” voor de joden, meer bepaald de Kabbalistische joden, die samen met de vrijmetselaars het christendom wilden neerhalen en de wereldoverheersing veroveren.
Tenslotte verscheen er in Duitsland in 1879 een boek van de Duitse auteur Wilhelm Marr, getiteld “De overwinning van de joden op de Germanen”. Wat bijzonder opmerkelijk is aan dit werk, is dat de auteur niet alleen waarschuwt voor de neiging van de joden om de wereld te overheersen, maar dat hij ook meent te weten dat de joden zouden trachten het Tsaristische Rusland te overheersen. Het hoeft niet gezegd dat dit de antisemitische gedachten in Rusland nog wat aanwakkerde.
Het belangrijkste werk over de vermeende joodse samenzweringen, toch als we het beschouwen als een voorgeschiedenis op de publicatie van de Protocollen van de wijzen van Sion, komt van de Duitse schrijver Hermann Goedsche, beter bekend onder zijn pseudoniem: Sir John Retcliffe. In de roman “Biarritz” (1868), een warrige, uit 13 dikke delen bestaande, verzameling geschriften heeft Retcliffe het herhaaldelijk over een joods complot om de wereld te veroveren, maar van uiterste belang is één bepaald hoofdstuk, dat in 1972 vertaald werd in het Russisch en door antisemieten verspreid werd in Sint Petersburg en daarbuiten onder de naam “Op het jodenkerkhof in Praag”. Het stuk gaat over een rabbijn die ’s nachts op een kerkhof te Praag een toespraak houdt voor andere vooraanstaande joden over de nakende wereldoverheersing van de joden. Hij roept in zijn toespraak alle joden ter wereld op om door middel van oorlog en revolutie naar deze wereldoverheersing te streven. In haar boek “Anatomie van een vervalsing: de protocollen van de wijzen van Sion”, heeft Hadassa Ben-Ito een korte beschrijving van deze middernachtelijke scène: “De één na de ander komen de vertegenwoordigers van de 12 joodse stammen, inclusief de tien die tenonder waren gegaan, op het oude kerkhof van Praag samen en verzamelen zich, allen gekleed in lange witte mantels, bij het graf van de rabbijn. Ze komen één keer in de tien jaar bijeen om de plannen voor de definitieve onderwerping van de christenen en de gehele wereld te smeden en om van hun laatste successen te getuigen. Ze bespreken uitvoerig wat ze met het goud zullen doen dat zich in joodse handen bevindt, hoe hun invloed op de beurs en hun greep op de legioenen van arbeiders, hun controle over de economie en de pers ervoor staat. Ze bespreken met elkaar hoe ze in de christelijke Kerk kunnen infiltreren, hoe de revolutie tegen de heersende klasse aangewakkerd kan worden, hoe regeringen te beïnvloeden zijn… Ze discussiëren zelfs over de mogelijkheid de vrouwen van christenen om te kopen en te onteren. Nadat iedere

deelnemer heeft gesproken, leggen ze allen een eed af op het gouden kalf dat in een spookachtig, blauw schijnsel opstijgt uit het graf van de rabbijn[2].
Dr. Hans Jansen, vermeldt in zijn boek “Van jodenhaat naar zelfmoordterrorisme” dat er uit het graf van de rabbijn een blauwe vlam komt, waaruit een sonore stem klinkt. Het is de duivel die tot de toehoorders spreekt en het is aan hem dat zij moeten verantwoording over hun vorderingen in het streven naar wereldoverheersing[3].
Zoals reeds vermeld wakkerde dit verhaal de fantasie aan van Russische antisemieten. De tekst werd vertaald en werd vanaf 1872 verspreid in Rusland in de vorm van een pamflet. Het verhaal ging zo stilaan over de hele wereld een eigen leven leiden en in 1881 werd er te Frankrijk uit de door Goedsche verzonnen redevoeringen van de vertegenwoordigers van de twaalf joodse stammen een toespraak in elkaar gezet die een opperrabbijn van vlees en bloed zou hebben gehouden voor een geheime vergadering van joden. Het bewijs van de echtheid van dit document werd geleverd door een “Engelse diplomaat”, die voor het document “instond”. De naam van deze man, klinkt echter bekend in de oren. Het was niemand minder dan John Retcliffe.
Het moge duidelijk zijn dat de toespraak van de opperrabbijn en de Protocollen van de wijzen van Sion veel gelijkenissen vertonen.Toch gaat het wel degelijk om verschillende teksten, waarbij de Protocollen veel gedetailleerder zijn. De toespraak van de rabbijn effende wel het pad voor de Protocollen, dat een weinig later op de wereld werd losgelaten.

De eerste versies van de Protocollen van de wijzen van Sion, werden gedrukt tussen 26 augustus en 7 september 1903 door Pavel Kroesjevan in de krant “Snamja” (“De Vlag”). Kroesjevan was één van de leiders van de Zwarte Honderd, een groepering die in het leven was geroepen onder Alexander III om hem bij te staan in de strijd tegen de revolutie. De Zwarte Honderd bestempelden zichzelf als echte patriotten en verdedigers van de Russische staat, Kerk en traditie. Hun ledenaantal was aanvankelijk zeer beperkt, vandaar de naam ‘de Zwarte Honderd’, maar steeg algauw en ze genoten de legitimiteit van een politieke partij die zichzelf “de ware Russen” noemde. Sinds 1907 waren ze in de nationale Doema vertegenwoordigd, waar ze tot de revolutie als politieke partij werden erkend. De Zwarte Honderd waren dus een zeer machtige groeperingen, met een uiterst antisemitisch gedachtegoed. Ze gebruikten de fameuze toespraak van de opperrabbijn om de mensen tegen

[2]HADASSA BEN-ITTO, Anatomie van een vervalsing: De Protocollen van de wijzen van Sion, Soesterberg, Aspekt, 2000, p. 53.
[3]JANSEN, Hans, Van jodenhaat naar zelfmoordterrorisme: islamisering van het Europees antisemitisme in het Midden-Oosten, Heerenveen, Groen, 2006, p. 190.

de joden op te zetten en iets later publiceerde Kroesjevan een aantal artikels met de Protocollen van de wijzen van Sion in hun krant “Snamja”.
Een ander lid van de Zwarte Honderd, Butmi genaamd, publiceerde in 1906 en nog eens in1907 de Protocollen van de wijzen van Sion. Hij beweerde dat hij de Protocollen uit onafhankelijke bron had verkregen, namelijk van een man, wiens naam niet genoemd wordt, die het document op 9 december 1901 uit het Frans zou hebben vertaald.

Hoewel Kroesjevan en Butmi dus de eersten waren om de Protocollen van de wijzen van Sion te publiceren, in de vorm van verschillende artikels en pamfletten, was het door de hand van Sergej Nilus dat ze bekend raakten bij het grote publiek. Nilus was de eerste die de Protocollen publiceerde als een onderdeel van een boek. De eerste twee edities van zijn boek “ The Great in the Small. Antichrist considered as an imminent political possibility”, in 1901 en 1903, bevatten nog geen versie van de Protocollen van de wijzen van Zion. Deze werden er pas aan toegevoegd in zijn derde editie, dat gepubliceerd werd in december 1905. Nilus was een graag gezien persoon aan het Russische hof en zijn boek was dan ook bedoeld om Tsaar Nicholas II te beïnvloeden. *The Metropolitan of Moscow* beval dat in alle kerken van Rusland een preek moest gehouden worden waarin Nilus’ versie van de Protocollen werd weergegeven. Toch geraakten de Protocollen hierdoor noch niet echt bekend onder de grote massa. Dit gebeurde pas meer dan tien jaar later, toen zijn boek uitgebreid en omgedoopt werd tot “ He is near, At the Door…Here comes Antichrist and the reign of the Devil on earth.” en bij het uitbreken van de Russische Revolutie in 1917.

In tegenstelling tot Kruschevan en Butmi geeft Nilus wel uitleg over de herkomst van de protocollen van de wijzen van Sion. Hij schrijft dat het document werd opgesteld op het Eerste Zionistisch Congres te Basel op 29, 30 en 31 augustus 1897. Deze Protocollen, die volgens Nilus niets minder zijn dan een doordacht plan om tot een joodse wereldoverheersing te komen, zouden door de joodse leiders samen opgesteld en door Theodore Herzl, de leider van dit congres, neergeschreven zijn.
Het document bevat 24 hoofdstukken (protocollen), waarin stap voor stap geschreven staat hoe de joden erin moeten slagen om het christendom op de knieën te krijgen en de wereldheerschappij te veroveren. Met wat goede wil vallen er drie belangrijke themas te onderscheiden in het geschrift: een vertoog tegen het liberalisme, een grondige analyse van de manier waarop er tot een wereldoverheersing moet gekomen worden, en een beschrijving van hoe de wereld er zal uitzien onder joodse heerschappij. De Protocollen beschrijven onder

andere dat het liberalisme geen bestaansrecht meer heeft, aangezien de massa toch helemaal niets mee kan beslissen, aangezien ze teveel beïnvloed wordt door allerhande externe factoren. Er wordt duidelijk gepleit voor een kleine, sterke groep (de wijzen van Sion) die alle macht bezit, onder leiding van één grote figuur. Verder wordt er beschreven hoe de joden te werk moeten gaan. Het doel moet zijn om overal onrust en ontevredenheid onder burgers aan te wakkeren. Dit kan gebeuren door alcoholisme en prostitutie te "promoten" of door alle politieke partijen te steunen én ze op hetzelfde moment tegen elkaar op te zetten, om zo verwarring en ontevredenheid onder de massa te creëren. Ook moeten alle landen tegen elkaar opgezet worden, door bijvoorbeeld alle conflicten en discussiepunten sterk te benadrukken en zo veel mogelijk oorlogen uit te lokken. Diegene die het document opgesteld heeft, lijkt vrij optimistisch, want, zo staat er geschreven, macht wordt bekomen door het bezit en controle van kapitaal, en dit is nu net wat de joden hebben. Bovendien wordt er geschreven dat de joden al goed op weg zijn om hun doel te bereiken. Nu reeds hebben ze heel wat macht verzameld en het is duidelijk dat het christelijke geloof ook sterk aan het verzwakken is. Eenmaal de joden de wereld zullen overheersen, zal er in deze wereld slechts plaats zijn voor één godsdienst: het jodendom. De massa zal worden weggehouden van het politieke toneel (media en onderwijs zullen ervoor zorgen dat ze geen politieke interesses zullen hebben) en er zal geen kritiek op het beleid van de leiders geduld worden.

Dit document was uiteraard een godsgeschenk voor antisemieten. Al meerdere jaren werd het gerucht dat de joden er op uit waren om de wereld te overheersen verspreid door antisemieten, maar nu werd deze hypothese onomstootbaar bewezen. Antisemitische groeperingen maakten van de protocollen dan ook dankbaar gebruik om acties tegen joden te rechtvaardigen. Dit gebeurde ook tijdens de Russische Revolutie, waar het document werd gebruikt als rechtvaardiging voor de talrijke progroms tegen joden. Twintig jaar later zou dit geschrift trouwens wederom zijn "nut" bewijzen bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog. Tijdens de Russische Revolutie vluchtten grote groepen mensen naar het buitenland, waarvan een aantal de Protocollen van de Wijzen van Sion met zich meenamen. Op die manier geraakten ze ook bekend in Duitsland, waar de versie van de Duitser Gottfried zur Beek van 1919 " Die Geheimnisse der Weisen von Zion" enorm populair werd. Op die manier geraakten de Protocollen in heel Europa bekend. Het kon dan ook niet lang duren vooraleer de echte waarheid rond de Protocollen aan het licht zou komen.
Al vrij snel na de verspreiding na de publicatie van de Protocollen van de Wijzen van Sion door Sergej Nilus rezen er vragen op over de authenticiteit van dit document. In zijn versie

duiken er immers een aantal contradicties op. Een eerste hekel punt is het feit dat hij het Eerste Zionistisch Congres te Basel in augustus 1897 als plaats van het opstellen van de Protocollen neemt. Dit congres heeft daadwerkelijk plaatsgevonden, maar het betrof een openbaar congres, waar bovendien een groot aantal journalisten aanwezig waren. Dat de joodse leiders er op deze gelegenheid in zouden geslaagd zijn om dergelijk belangrijk en omvangrijk document in het geheim op te stellen, lijkt vrij onwaarschijnlijk. Bovendien spreekt Nilus zichzelf een aantal keer tegen. Zo schrijft hij dat zijn correspondent het document uit de Centrale kanselarij van Zion gehaald heeft, wat gesitueerd is in Frankrijk. In dezelfde editie gaat er echter een stukje vooraf aan de Protocollen waarin vermeld wordt dat ze door een vrouw gestolen werden bij één van de belangrijkste leiders van de vrijmetselarij na een geheime conferentie van de vrijmetselarij te Frankrijk. Bovendien wordt beweerd dat het originele manuscript van de Protocollen in het Frans was geschreven, terwijl er op het congres te Basel geen enkele Franse afgevaardigde aanwezig was en de officiële taal het Duits was. Deze contradicties deden bij een aantal mensen de wenkbrauwen fronsen, maar een sluitend bewijs voor het feit dat dit geschrift een vervalsing zou zijn, was er echter niet. Dit zou echter spoedig veranderen door toedoen van een journalist van de Engelse krant *The Times*: Philippe Graves.

Philippe Graves schrijft op 16, 17 en 18 augustus 1921 drie artikels in *The Times*, waarin hij meent te kunnen bewijzen dat de Protocollen van de Wijzen van Sion wel degelijk een vervalsing zijn. Het is opmerkelijk dat deze artikels in The Times verschenen, aangezien deze krant slechts enkele weken ervoor had gewaarschuwd voor een joods gevaar. Graves legt in zijn artikels nauwgezet uit dat hij een ander document in zijn bezit had, wat ondertussen reeds geïdentificeerd werd als het boekje “Dialoog in de hel tussen Montesquieu en Machiavelli” door Maurice Joly, waarvan er heel wat passages bijna letterlijk overeen kwamen met passages uit de Protocollen. Graves geeft niet vrij van wie hij dit document gekregen heeft, maar maakt in zijn artikels duidelijk dat de Protocollen grotendeels een kopie zijn van dit werk. Maurice Joly was een Franse advocaat die het werk “dialoog in de hel” te Brussel publiceerde in 1864. Het boek was eigenlijk een aanklacht tegen de machtshonger, de antisociale ideeën en de imperialistische houding van Napoleon III, waarbij Montesquieu in een dialoog het liberalisme verdedigt, terwijl Machiavelli het opneemt voor een despoot. Graves toont aan dat in bepaalde passages simpelweg een aantal woorden veranderd werden. Hoewel hij dus niet precies wil zeggen wie zijn correspondent wel mag wezen, schrijft hij dat deze het boekje uit de documenten van de Russische Geheime Politie (de Okhrana) heeft gehaald. Dit doet vermoeden dat de Okhrana iets met de vervalsing van de

Protocollen te maken zou hebben. De leider van de Geheime Politie, de heer Svatikov, was een meester in vervalsing en het zou goed kunnen dat hij de Protocollen aan Sergej Nilus heeft doorgespeeld.
Hoewel deze onthulling duidelijk maakte dat de Protocollen plagiaat waren van het werk van Joly en dus een vervalsing waren, werd er in bepaalde kringen nog steeds veel geloof gehecht aan de Protocollen. Omdat velen geen genoegen namen met de verklaringen van Graves (en anderen die hem volgden in zijn redenering), werd er in Zwitserland in 1933 een rechtzaak opgestart in de hoop voor eens en voor altijd duidelijk te kunnen maken dat de Protocollen van de wijzen van Sion een vervalsing waren. Het proces vond plaats te Bern en leek aanvankelijk een grote overwinning te worden voor de aanklagers. Het vonnis dat op 14 mei 1935 werd uitgesproken, beschreef de Protocollen van de Wijzen van Sion als “belachelijke nonsens, vervaardigt in de laatste jaren van de negentiende eeuw op grond van een ander geschrift uit de jaren 80’ en minderwaardige literatuur”. De verdedigers van de Protocollen bleven echter niet bij de pakken zitten en gingen in beroep. Op 27 oktober 1937 werd de eerste uitspraak teniet gedaan en oordeelde de rechter dat deze rechtbank geen uitspraak kon doen in deze zaak, aangezien het een politiek geschrift betrof, en dit buiten zijn bevoegdheden lag. De verdediging zag in dit vonnis hun gelijk en men bleef de Protocollen van de Wijzen van Sion verspreiden. Op die manier werd het ook mogelijk voor antisemieten om dit document in de aanloop van en tijdens de Tweede Wereldoorlog tegen de joden te gebruiken.

Over de manier waarop de befaamde Protocollen van de wijzen van Sion ontstaan en in Rusland terecht gekomen zijn, bestaan er een aantal verschillende theorieën.
Een eerste theorie stelt dat twee leden van de Russische veiligheidsdiensten (“de Ochrana), Orsjefsky en Peter Ivanovitch Ratchofsky, in 1890 een plan beraamden om de naderende revolutie in Rusland in de schoenen van de joden te kunnen schuiven. Hun plan bestond erin om de toespraak van de opperrabbijn uit het werk van Goedsche te plagiëren en het te laten uitschijnen dat dit een echte toespraak van een echte rabbijn was. Dit zouden dan de Protocollen zijn. Ondertussen is echter gebleken dat de Protocollen geen plagiaat zijn van dit werk, maar wel van dat van Joly, wat echter uiteraard niet wegneemt dat de toespraak van de opperrabbijn een grote invloed zal hebben gehad bij het maken van de Protocollen.
Een tweede theorie is dat een zekere I.F.Tsion, een man die zich net tot het jodendom had bekeerd, de auteur zou zijn van de Protocollen. Hij zou hiervoor het werk van Joly hebben geplagieerd. De twee onderzoekers die deze theorie lanceerden, Boris Nicholaevcky en Henri

Rollin, beweren dat Ratchofsky de Protocollen zou hebben gestolen van Tsion en ze hebben doorgestuurd naar Kruschevan en Nilus.
De meest waarschijnlijke theorie echter, waarvan we zo goed als zeker mogen aannemen dat die op zijn minst bijzonder dicht bij de realiteit aanleunt, is dat een zekere Yuliana Dimitrievna Glinka (1844-1918) de Protocollen zou hebben vertaald in het Russisch en vanuit Frankrijk zou hebben overgebracht naar Rusland in 1895. Glinka werkte in Parijs voor Ratchofsky en zou de definitieve versie van de Protocollen van de wijzen van Sion hebben doorgegeven aan de gepensioneerde majoor Alexej Soechotin. Ze beweerde dat ze het document had gevonden in het huis van joodse vriend, waarvan de naam nergens genoemd wordt, het stiekem had vertaald in het Russisch en meegenomen had naar Rusland. Het vervolg van het verhaal werd wel onomstotelijk bewezen: Soechotin gaf het document door aan Philip Petrovitch Stepanov, die er in 1897 een eerste Russische versie van publiceerde in de keizerlijke drukkerij in Tsarkoye Selo van Groothertog Sergeij Alexandrovitch, een oom van Tsaar Nikolaas II. Het was deze versie van de Protocollen die Nilus integraal opnam in zijn boek en van eigen commentaar voorzag.
Opmerkelijk bij dit verhaal is dat Stepanov plechtig heeft verklaard dat hij het manuscript in 1895 van Soechotin heeft gekregen, twee jaar voor hij het naar de drukkerij van de grootvorst nam. Deze plechtige verklaring is bijzonder opmerkelijk, omdat eruit blijkt dat het manuscript dus in 1895 reeds in Rusland was beland, twee jaar voor het plaatsvinden van de Eerste Zionistische Congres te Basel (1897), waarvan later toch beweerd werd dat op dit congres de Protocollen werden samengesteld.
In 1905 kreeg ook Tsaar Nikolaas II het geschrift onder ogen dat uit Parijs kwam. Nicolaas II was een echte antisemiet en was dus bijzonder geïnteresseerd in de Protocollen. Aanvankelijk twijfelde de man er niet aan dat ze echt waren en liet hij er duizenden kopieën van verspreiden als wapen tegen de nakende Russische Revolutie gesteund door de joden. In de marge van het geschrift schreef hij: “Men neemt hier de sturende en destructieve hand van het jodendom waar”. Toen echter kort daarna reeds bleek dat het om een vervalsing ging, probeerde hij alsnog de verspreiding ervan tegen te gaan met de woorden “Men kan een zuivere zaak niet met onzuivere methoden verdedigen”. Helaas was het reeds te laat, het document had zijn weg reeds gevonden door heel Rusland en het zou niet lang duren voordat heel Europa, en daarna de wereld, kennis zou maken met de Protocollen van de wijzen van Zion.

Zoals reeds vermeld werden de Protocollen van de wijzen van Sion in Rusland gebruikt om de schuld Russische Revolutie in de schoenen van de joden te kunnen schuiven en op die manier de talrijke pogroms tegen hen te rechtvaardigen. In 1919 werd talrijke exemplaren van de Protocollen aan de leiders van de legers van de “Witte Russen” uitgedeeld, die in de twee jaren die daarop volgden zo’n 60 000 joden vermoordden. Het waren een aantal van deze “Witte Russen” die naderhand Rusland verlieten met de Protocollen in hun bagage, waardoor deze, eerst in Duitsland, daarna in heel Europa, bekend werden.
De Duitser Gottfried Zur Beeck, waarvan de echte naam Ludwig Müller luidde en ook beter bekend was als kapitein Müller van Hausen, publiceerde in 1919 Die Geheimnisse der Weisen von Zion”. Het boek kende in Duitsland enorm veel succes en eind 1920 waren er al 120 000 exemplaren van verkocht.

Hoofdstuk 3: Anti-joodse houdingen in België tijdens het interbellum

3.1. Anti-joodse houdingen voor WO I

Het antisemitisme is van alle tijden, maar toch kan men gerust stellen dat het aantal anti – joodse reacties in België tot het eind van de Eerste Wereldoorlog vrij miniem was. In haar thesis over anti joodse houdingen in België in de periode tussen 1870 en 1914 concludeert Hildegarde De Vuyst dat er tijdens de negentiende eeuw in België, onder de impuls van een aantal gebeurtenissen in enkele buurlanden, een heropflakkering van het antisemitisme valt op te merken, maar dat dit antisemitisme nooit dezelfde intensiteit bereikte als in andere, grote delen van Europa[4]. In Europa kwam de joodse problematiek in de jaren 80' opnieuw in het centrum van de aandacht te staan door een aantal problemen die zich voordeden in Duitsland, Rusland en Oostenrijk – Hongarije. In de jaren negentig bereikte het antisemitisme dan weer een hoogtepunt als gevolg van de Dreyfuss – affaire die in Frankrijk losbarste en zeer veel stof deed opwaaien in binnen – en buitenland. Ook in België bleef de reactie niet uit, maar bleef ze wel vrij beperkt. Dit kwam waarschijnlijk grotendeels door het feit dat er in België zelf zo goed als geen "jodenprobleem" was, aangezien er eenvoudigweg slechts zeer weinig joden in België woonden. Toch kwamen er in België dus ook een aantal anti – joodse reacties, vooral vanuit katholieke zijde en vanuit een groep mensen die zich rond de antisemiet Edmond Picard (1836 – 1924) hadden geschaard. Voor de katholieken waren de joden kop van jut omdat ze teveel macht naar zich toe trokken op sociaal – economisch vlak. Uiteraard speelden ook religieuze motieven mee. De joden werden immers gezien als godsmoordenaars en toen al rezen stemmen die waarschuwden voor het feit dat de joden, al dan niet samen met de vrijmetselaars, het doel voor ogen hadden om de hele christenheid omver te werpen. De katholieken wilden het probleem dan ook oplossen door alle joden te bekeren tot het christendom.

Voor Picard daarentegen stond het begrip "ras" centraal. Zijn onmiskenbaar racistisch standpunt, was dat het semitische ras moest gescheiden worden van het arische.

Zoals reeds vermeld leken deze antisemitische standpunten aanvankelijk niet veel weerklank te krijgen in België. De liberalen in België schaarden zich volledig aan joodse zijde, en hoopten zo hun steun te krijgen tijdens verkiezingen, terwijl de socialisten, toch diegene die zich niet bij het gedachtegoed van Picard, die ook socialist was, aansloten, stelden zich

[4] DE VUYST, Hildegarde, Anti – joodse houdingen in België (1870-1914), RUGent, 1977, 195 p.

veeleer neutraal op en lieten zich niet verleiden tot anti – joodse reacties. Na de eerste Wereldoorlog zou het antisemitisme in België echter steeds meer aan de oppervlakte komen. De ideeën van Picard zouden eigenlijk dan pas gehoor vinden.

3.2. Anti-joodse houdingen na WO I

Na de Eerste Wereldoorlog steeg het aantal antisemitische uitlatingen in België gevoelig. Aanvankelijk namen de katholieken het voortouw, maar in de jaren dertig zou het centrum van het antisemitisme verschuiven naar de Vlaams – nationalistische kant. Het was dan ook vooral in deze periode dat de joden in België het zwaar te verduren kregen.

Kort na het einde van de Eerste Wereldoorlog konden vooral veel anti –joodse gevoelens opgemerkt worden in Franstalige belgicistische milieus. Eén van de oorzaken voor het veelvuldig voorkomen van anti – joodse reacties was de stroom van joodse vluchtelingen uit Centraal – en Oost – Europa. Katholieke bladen, zoals "Le Vingtième Siècle" en "Révue Catholiques des Idées et des Faits", speelden hierbij een vooraanstaande rol. Ook de organisatie "Nationaal Legioen" liet van zich horen. Deze organisatie ontstond in 1922 en waarschuwde reeds in 1925 voor het "judeo – marxistische gevaar"[5].
Tijdens de jaren 20' kwam het antisemitisch gedachtegoed vaak overwaaien vanuit Frankrijk, een rol die in de jaren dertig voor Duitsland zou zijn weggelegd. Hoewel het aantal joden in België nog steeds niet zeer groot was, ontstonden er in de steden waar de joodse gemeenschap het grootst was, Brussel en Antwerpen, al een aantal organisaties die het antisemitisme helemaal bovenaan hun agenda plaatsten, zoals de groepering "Volksverwering", waarover ik het verder nog uitgebreid zal hebben. Vanaf 1930 zouden, naast katholieke, ook veel Vlaams – nationalistische organisaties zich mengen in de debatten. In de jaren 20' was het echter vooral in Belgisch – nationalistische kringen dat het antisemitisme veel succes kende. Er valt echter een belangrijk verschil op te merken tussen het antisemitisme in Belgisch – nationalistische en Vlaams – nationalistische middens. In Belgisch – nationalistische kringen maakte men immers een onderscheid tussen joden die de Belgische nationaliteit bezaten, en vooral die joden die verdiensten hadden voor het Belgische vaderland, en de "vreemde" joden. De "Belgische" joden werden volledig geaccepteerd, terwijl de Belgisch – nationalistische organisaties hun pijlen uitsluitend richtten op de "vreemde" joden. In het

[5]DUMON, Anja, De Gentse pers tegenover de joden 1930-1940, Gent, licentiaatsverhandeling RUGent, 1989 , p. 21.

Vlaams – nationalistische antisemitisme werd dit onderscheid niet gemaakt. Joden, ook al hadden ze zich verdienstelijk gemaakt voor België, bleven bovenal joden. Het afstammingscriterium werd voorop gesteld en Vlaams – nationalistische organisaties viseerden dan ook álle joden.
Het lijkt dan ook nuttig om even stil te staan bij de belangrijkste Belgisch – nationalistische en Vlaams – nationalistische groeperingen die België tijdens het interbellum kende. Het is niet de bedoeling om hier een volledig overzicht te geven van alle groeperingen, noch om deze organisaties in detail te doorgronden. Enkel de belangrijkste en meest relevante zullen zeer beknopt worden behandeld, teneinde een oppervlakkig overzicht te creëren van de bestaande organisaties en hun houding ten opzichte van de joden.

1. Het NACO en Volksverwering

In juni 1933 werd door Charles Somville het Nationaal Corporatief Arbeidersverbond (NACO, of LINACO: Ligue Nationale Corporative du Travail) opgericht, een extreemrechtse Belgische nationalistische, ultra-royalistische en uitgesproken anti-joodse organisatie. Daarnaast wordt door René Lambrichts, Pierre Beeckmans en Carlo Delien ook de NV Belgische Uitgaven (Les editions Belge) opgericht. Deze NV verzorgde de uitgaven van het NACO en verspreidde vanaf 8 juli 1933 het blad "De Stormloop", naar analogie van het beruchte "Der Sturmer" van Julius Streicher, dat in Duitsland werd verspreid.
Het Nationaal Corporatief Arbeidersfront was zonder tijfel een zeer antisemitische organisatie. Net zoals veel andere groeperingen verschuilde het zich wat achter economische argumenten, maar het racistische karakter van de organisatie kan moeilijk ontkend worden. Het blad "De Stormloop" stond vol antisemitische artikels en weerzinwekkende karikaturen. De Stormloop geloofde steevast in het feit dat de joden zouden streven naar wereldoverheersing. Het blad wist zelf de stappen die het jodendom hiervoor trachtte te zetten. Volgens "De Stormloop" verliep het plan in zes fasen: "het indringen", "vestiging", "de gisting", "bloed" (moordpartijen), "onder joodsch-communistisch juk" en "de wereld onder heerschappij van den lang verwachten wereldkoning van het jodendom"[6].

[6] De Stormloop, 8 september 1933, pp. 1-7.

Als het NACO/LINACO eind 1936 wordt opgezegd, stapt René Lambrichts over naar het Verdinaso van Van Severen, om een half jaar later, in januari 1937 zelf een nieuwe beweging op te starten: Volksverwering.

Volksverwering zette het antisemitische spoor van het NACO verder, wat een biologisch racisme en een pro-nationaal-socialistische houding impliceerde. Vanaf 24 januari 1937 verscheen het gelijknamige blad "Volksverwering", met als ondertitel "Propagandablad ter beveiliging van bloed en Bodem". Dit blad was zeer radicaal antisemitisch en omschreef de joden onder andere als "een door schande, laagheid en onzedelijkheid erfelijk besmette parasietengroep, waarvan de invloed restloos moest gebroken worden. Zij moeten uit ons volk gesneden worden en hun wereldheerschappij moet voor altijd gefnuikt worden"[7]. De grenzen moesten volgens het blad dan ook voor de joden gesloten worden en er mochten geen naturalisaties meer worden toegestaan.
Volksverwering keurde verder de anti-joodse wetgeving van nazi-Duitsland goed en was eveneens voorstander van de sterilisatie van erfelijke zieken. Als radicaal standpunt kon dit tellen.

Het duurde echter enige tijd voor Volksverwering ook de straat zou opgaan. In februari 1938 stuurde Lambrichts zijn kompaan Stef Vanniesbecq naar Emiel Francken, die in 1938 een eigen organisatie had opgericht, de Zwarte Garde, met het verzoek hem te helpen "de joden met geweld uit het stadspark te verdrijven". Francken ging echter niet in op dit verzoek, aangezien hij de tijd nog niet rijp vond voor geweld.

Volksverwering organiseerde ook een aantal meetings voor Vlaams-nationalistische sprekers, zoals onder andere Jef De Langhe (Verdinaso), Edgar Lehembre (VNV), Ward Hermans (VNV) en Felix Lauterborn. Dit zegt veel over de houding van het Verdinaso en het VNV. We zullen immers zien dat deze groepringen het racistische antisemitisme dan wel officieel afkeurden, maar er bestaan echter geen aanwijzingen dat Hermans en Lehembre door de VNV-leiding op de vingers werden getikt voor het geven van deze anti-joodse lezingen. Het moge dan ook duidelijk zijn dat er in het VNV, en in het Verdinaso, zeker ook een aantal antisemieten rondliepen.

---

[7] "Zijn de joden slecht door reactie?", in: Volksverwering, 4 april 1937, p. 2

2. Verdinaso

Het Verbond van Dietsche Nationaal Solidaristen werd opgericht op 6 oktober 1931 door de West-Vlaming Joris Van Severen (1894-1940). Hoewel de doelstellingen van het Verdinaso in de loop der jaren nogal eens zouden veranderen, leken er aanvankelijk twee duidelijke punten op het programma te staan. Ten eerste wilde men een "Dietsche Volksstaat" vestigen, namelijk door "het hereenigen der gescheiden deelen van het Dietsche volk in één gesloten, organisch geheel", en, ten tweede, " het vestigen, in deze staat, van een nationaal-solidaristische orde, op de puinen der demo-kapitalistische wanorde", om te beginnen onder de dictatuur van het Verdinaso[8].

Hoewel Joris van Severen de enige echte leider van het Verdinaso was, vielen er al snel binnen de organisatie verschillende "vleugels" te onderscheidden. Zo was er bijvoorbeeld een vleugel die zich meer richtte naar Nazi-Duitsland, terwijl een andere vleugel dan weer meer aanleunde bij het Italiaanse fascisme.

Van Severen zelf vertoefde vaak in Franstalige kringen en voelde zich onder andere aangetrokken door Charles Maurras en diens "Action Française". Deze invloed zorgde ervoor dat Van Severen aanvankelijk niet te vinden was voor het (Duitse) biologische racisme. Algemeen kan men stellen dat het Verdinaso zich vooral antikapitalistisch en antimarxistisch opstelde en het de hoop koesterde de maatschappij in organische zin te hervormen, tegen het liberalisme en het marxisme en tegen de parlementaire democratie.

Het Verdinaso is nooit een erg grote organisatie geworden. Het telde maximum 4000 leden, maar dit aantal zakte rond 1936 tot zo'n 2500 leden, waarna het aantal bleef schommelen tussen 2200 en 2800. Waar aanvankelijk de grootste aanhang van het Verdinaso te vinden was in West-Vlaanderen, de thuishaven van Van Severen, verschoof het zwaartepunt tegen 1936 meer naar Antwerpen.

Bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog schaarde het Verdinaso zich, in tegenstelling tot het VNV, aan de kant van de regering, maar in 1941 werd er een einde gemaakt aan de organisatie door de opgelegde fusie van de Duitsers met het VNV tot de "Eenheidsbeweging-VNV.

[8]WILLEMSEN, A.W., Het Vlaams-nationalisme: de geschiedenis van de jaren 1914-1940, Utrecht, Ambo, 1969, p. 397

Het Verdinaso was waarschijnlijk de eerste onder de Vlaams – nationalistische groeperingen die duidelijk de antisemitische toer opging. Onder andere in het weekblad “Hier Dinaso!” schuwde de organisatie de anti – joodse uitlatingen niet. Het gebruikte hierbij vaak citaten uit werken van Franstalige antisemieten, zoals Edmond Picard en de Franse sociaal – katholieke theoreticus markies René de La Tour Pin, die in het werk “Vers un ordre social chrétien (Parijs, 1907) beweerde dat de joden, met hulp van de vrijmetselaars, aan de basis lagen van de Franse Revolutie.
Tijdens de eerste twee jaren leek het Verdinaso nog geen echte racistische standpunten in te nemen. De joden werden wel al vanaf de oprichting van de organisatie geviseerd, maar dan voornamelijk omdat ze, volgens het Verdinaso, teveel sociaal – economische macht bezaten. Dit was een verwijt dat we in de jaren twintig reeds bij de katholieken konden aantreffen. Toch werd de anti - joodse houding van het Verdinaso al snel heviger.
Vanaf 1933 valt er namelijk, onder impuls van de West - Vlaamse ingenieur Jef De Langhe, een duidelijk racistische toon te horen. In een aantal artikels in ‘Hier Dinaso!” geeft De Langhe te kennen dat de joden vreemdelingen zijn, die zich niet willen assimileren en zich als groep halsstarrig afschermen van de maatschappij. Deze joden zouden later dan ook geen deel kunnen uitmaken van de Dietse eenheidsstaat waar De Langhe voor ijverde. In de jaren die volgden werden de joden door de meeste leden van het Verdinaso als “volksvreemd” bestempeld.
Tussen november 1936 en oktober 1937 viel er een daling te noteren van het aantal antisemitische artikels. Dit kwam doordat er een nieuwe redactiesecretaris, Willem Melis genaamd, was aangesteld. Inhoudelijk bleven de artikels echter een even antisemitische toon aanhouden. Kenmerkend voor de houding van het Verdinaso ten opzichte van de joden was het artikel “Wij en de Joden”, dat op 10 april 1937 in het blad verscheen. Hierin werd verklaard dat het Verdinaso op zich helemaal niets tegen de joden had. De leden van het Verdinaso eerbiedigden immers de menselijke persoon, maar had echter wel problemen met onrechtvaardige daden. Het Verdinaso distantieerde zich volledig van het racistische antisemitisme, maar baseerde zich uitsluitend op feiten. En, zo meent de auteur van het artikel, het is nu eenmaal een feit dat de joden steeds vaker sleutelposities in de maatschappij gaan innemen, posities die “normaal aan onze eigen volksgenooten toekomen”, net zoals het niet valt te ontkennen dat dit vaak op een oneerlijke manier gebeurde[9]. Hoewel het Verdinaso

[9] “Wij en de Joden”, in: Hier Dinaso!, 5[e] jrg. nr.19, 10 april 1937, p.4.

dus pretendeerde niet antisemitisch te zijn, viel het anti-joodse karakter van de beweging toch niet te verbergen.
Toen bovendien Melis in oktober 1937 niet langer redactiesecretaris bleef, steeg het aantal anti – joodse artikels opnieuw tot een nieuw hoogtepunt. Dit had echter ook veel te maken met de aanhoudende joodse vluchtelingenstroom ten gevolge van de ‘Anschluss’ en de ‘Reichskristallnacht’. De impact van de kristallnacht werd trouwens door het Verdinaso zwaar gerelativeerd. Er werd met argwaan naar de joodse vluchtelingenstroom gekeken. Het Verdinaso wilde liefst van alle dat België de grenzen zou sluiten voor de vele joden die hun thuisland ontvluchtten. Hoewel er steeds herhaald werd dat Verdinaso-leden geen “rassenhaters” waren, werd er toch gewaarschuwd voor het feit dat de joden de gastvrijheid van landen die ze onderdak geven misbruiken en uiteindelijk trachten de macht te nemen, zoals ze reeds in zovele andere landen hebben gedaan[10].

Het Verdinaso stelde zich dus duidelijk onverdraagzaam op ten opzichte van de joden. Het voornaamste argument was dat de joden “volksvreemd” waren en bij gevolg niet pasten in het ideaal van een “eengemaakte Dietse Volksstaat”.

3. Het VNV

Het Vlaams Nationaal Verbond werd op 8 oktober 1933 opgericht door de katholiek Staf de Clercq (1884- 1942). De Clercq liep al vanaf 1932 met het idee rond om tot een concentratie te komen van de vele verschillende Vlaams-nationalistische groeperingen die er toen in Vlaanderen waren. Met de oprichting van het VNV slaagde hij daar min of meer in, maar binnen de partij waren onmiddellijk zeer uiteenlopende vleugels te vinden, van uiterst gematigden tot uiterst rechtsen.
Het programma, dat gepubliceerd werd op 8 oktober 1933, was een zwaar compromis, dat iets meer naar de kant van de radicalen afhelde. Het voornaamste punt was het streven naar een Groot-Nederland, wat inhield dat Vlaanderen bij Nederland zou gevoegd worden.
Op 24 mei 1936 deed de partij voor het eerst mee aan de verkiezingen, die voor het VNV uitliepen op een groot succes.Vanaf 1937 ontving het VNV bovendien zo’n 5000 euro (omgerekend) per maand van het Duitse ministerie van propaganda, een bedrag dat in 1939 nog zou oplopen tot 15 000 euro per maand. Uiteraard werd in ruil de medewerking gevraagd

[10] “Beveiliging van Land en Volk tegen de joodsche verknechting is hoogdringende plicht”, in: Hier Dinaso!, 6e jrg. nr. 21, 23 april 1938, pp. 3-4.

(en gekregen) van het VNV bij de bezetting en de jodenvervolging. Het VNV hoopte om na de oorlog een onafhankelijk Vlaanderen te verkrijgen, maar er waren ook stemmen die pleitten voor een aanhechting van Vlaanderen bij Duitsland, om op die manier tot een Groot-Duitsland te komen.
Tijdens de Tweede Wereldoorlog zouden de Duitsers echter steeds meer de organisatie van Jef van de Wiele, “De Vlag” (Duits-Vlaamse Arbeidersgemeenschap), gaan steunen, waardoor het VNV steeds meer van hun macht zouden moeten inboeten.

In de officiële beginselverklaring van 1933 leek het VNV, in tegenstelling tot het Verdinaso geen concreet standpunt in te nemen tegen vreemdelingen[11]. Toch verschenen er in de verschillende tijdschriften van het VNV vaak artikels waarin de economische macht van de joden met argwaan werd beschreven. Vooral de VNV – afdeling in Antwerpen liet zich vaak verleiden tot anti – joodse uitlatingen. In “De Strijd” verschenen geregeld anti – joodse bijdragen waarin linken werden gelegd tussen het jodendom en het marxisme en gewaarschuwd werd voor de groeiende joodse macht.
Een belangrijk figuur voor de anti – joodse houding in het VNV was de vrijzinnige advocaat Jan Timmermans. Timmermans voerde tijdens de gemeenteraadsverkiezingen in oktober 1938 te Antwerpen de VNV – lijst aan en zette hiervoor een heuse anti – joodse campagne op. Hij was de auteur van een aantal anti – joodse artikels in verschillende VNV- bladen, zoals “De Schelde” en “Volk en Staat”, en zorgde ervoor dat zijn gedachtegoed doordrong tot bredere lagen van de VNV door het geven van vormingslessen over het “joodse vraagstuk” voor de VNV – propagandisten van het Antwerpse arrondissement. Timmermans was vooral misnoegd over het grote aantal joden in Antwerpen en het feit dat er steeds meer beroepen bijna uitsluitend door joden werden beoefend. Zijn visie op de joden sloot soms gevaarlijk dicht aan bij dat van het Verdinaso. De joden vormden volgens hem in alle omstandigheden een aparte volksgroep en waren te midden van andere volksgroepen steeds een ontbindend element. Bovendien, meende Timmermans, waren ze cultureel franskiljons en sociaal en politiek vooral marxistisch – cosmopolitisch georiënteerd. Naturalisaties veranderden dus niets aan het feit dat de joden steeds vreemdelingen bleven[12].

---

[11] SAERENS, Lieven, “De houding van het Vlaams-nationalisme tegenover de joden tijdens de jaren dertig”, in: DE SCHAMPHELEIRE, Hugo en THANASSEKOS, Yannis, Extreem-rechts in West-Europa, Brussel, VUB Press, 1991, p. 264
[12] Ibidem, p. 265.

Men kan zich uiteraard afvragen of deze anti – joodse houding van één lid van het VNV de visie van de hele organisatie weerspiegelde. We hebben immers reeds gezien dat er binnen de VNV verschillende "vleugels" bestonden, de één al wat radicaler dan de ander. Jan Timmermans was echter niet de enige persoon met uitgesproken antisemitische gedachten. Reimond Tollenaere en Ward Hermans waren twee andere voorbeelden van VNV – leden die anti – joodse ideeën verspreidden. Ward Hermans, die voordien lid was geweest van het Verdinaso, trad in 1935 tot het VNV toe. Hermans, die in 1933 een tijd in Duitsland had vertoefd, was een fervent aanhanger van het nationaal – socialisme en publiceerde heel wat antisemitische artikels en brochures. Ook Tollenaere stond achter het nationaal – socialisme en liet zich vaak van zijn antisemitische kant zien. Het is dan ook zeer opmerkelijk dat diezelfde Tollenaere in oktober 1933 tot propagandaleider benoemd werd door Staf De Clerq, die zeker op de hoogte moest geweest zijn van diens anti – joodse ideeën. Bovendien werd reeds vermeld dat er geen aanwijzingen bestaan dat Hermans op de vingers werd getikt voor het geven van een aantal anti – joodse lezingen. Dit duidt er op dat, hoewel het VNV zich officieel afkeerde van het racistisch antisemitisme, de VNV - top er toch ook niet afkeurend tegenover stond. Hoewel het VNV dus duidelijk een anti – joodse houding aannam, weigerde het te bekennen dat dit om racistische redenen was. Men wilde enkel de massale toestroom van vreemdelingen tegenhouden, om de "economische en nationale beveiliging van de eigen volksgemeenschap" te vrijwaren. Economische redenen dus, geen racistische.
Tijdens de bezetting zou het VNV – blad "Volk en Staat" een nog hardere taal hanteren. Herhaaldelijk riep men hierin de bezetter op om nog strengere anti – joodse maatregelen te nemen. Hierbij is het waarschijnlijk wel niet onbelangrijk op te merken dat het VNV in het begin van de Tweede Wereldoorlog gesubsidieerd werd door de Duitsers en dergelijke uitlatingen misschien deed om op een goed blaadje te komen bij de bezetter.

4. Rex

Rex ontstond in het begin van de jaren 30' als een katholieke studieclub voor studenten rond het tijdschrift XXième siècle. De onbetwistbare leider in het gezelschap, de jonge student Léon Degrelle, bouwde de beweging, die sympathie had voor het fascisme en radicaal tegen het communisme was, stelselmatig uit, tot de groepering in 1936 een politieke partij werd. Door een aantal onenigheden tussen Degrelle en de katholieke Kerk, Degrelle zou herhaaldelijk een aantal katholieke prominenten verbaal hebben aangevallen, dreef de partij steeds verder weg van haar katholieke origine. Degrelle verklaarde meermaals teleurgesteld te zijn in de

katholieke politici en vond dat de geestelijkheid te conformistische en te burgerlijk was geworden. Op 21 februari 1936 werd Rex dan ook officieel buiten de katholieke partij gezet[13]. Ondertussen was er ook een Rex-Vlaanderen opgericht, onder leiding van Paul De Mont.

De definitieve breuk met tussen de kerkelijke hiërarchie en Rex, zorgde voor een radicalisering van het programma van de partij. Dit viel onder andere te merken aan het groeiende aantal anti-joodse uitlatingen in diverse Rex-organen. Bovendien moest de partij op 11 april 1937 afrekenen met een grote nederlaag bij de tussentijdse verkiezingen te Brussel. Rex koos daarna resoluut voor een radicale koers. Bij de daaropvolgende verkiezingen, de gemeenteraadsverkiezingen van oktober 1938, zou de partij uitpakken met veelzeggende slogans als "België aan de Belgen! Tegen de Joodsche overrompeling"[14]. De rexistische krant "Le Pays Réel" stelde zich dan ook zeer anti-joods op.
Voor 1937 had de krant nog een vrij gematigde houding ten opzichte van de joden, maar na de verloren tussentijdse verkiezingen werd de toon des te harder. Rex sloeg nu duidelijk de fascistische weg in (kenmerkend hiervoor was de Romeinse groet, de theatrale massaoptredens, de bewondering voor Mussolini en Hitler en de leiderscultus rond Degrelle) en ging de joden beschouwen als oorzaak van alle kwaad. Ook hier werd het racisme nog officieel afgekeurd en beweerde men uitsluitend economische motieven te gebruiken voor hun anti-joodse uitlatingen. De invloed van Picard was hier duidelijk voelbaar. Picard meende immers dat ook joden recht hadden op een "menselijke behandeling", maar hij vond ook dat "de politieke verantwoordelijken de 'plicht' hadden de buitenmatige aanwezigheid van joden op de 'commandoposten van het nationale leven' in te perken". Bovendien moest men ook trachten de joodse invloed in de economische sector en in de media tegen te houden en zelfs terug te schroeven[15]. Als Belgisch-nationalistische partij maakte Rex wel een duidelijk onderscheid tussen "Belgische" en "vreemde" joden". Joodse vluchtelingen waren niet welkom, terwijl de partij geen problemen meende te hebben met joden die al langer in België vertoefden en zich goed geassimileerd hadden.
In het artikel "Attention aux juif", dat op 22 maart 1938 verscheen in de "Le Pays Réel", werd de houding van Rex ten opzichte van joodse vluchtelingen nog eens duidelijk in de verf gezet. De auteur van het artikel, Léon Degrelle zelf, verklaart zich tevreden over de paniek die onder

[13] CONWAY, Martin, Collaboratie in België. Degrelle en het Rexisme 1940-1944, Groot-Bijgaarden, Globe, 1994 p. 10.
[14] CAESTECKER, Frank, Ongewenste gasten. Joodse vluchtelingen en migranten in de dertiger jaren, Brussel, VUBPRESS, 1993, p. 163.
[15] SAERENS, Lieven, Vreemdelingen in een wereldstad: : een geschiedenis van Antwerpen en zijn joodse bevolking (1880-1944), Tielt, Lannoo, 2000, p. 371.

de joden te Wenen ontstond door de komst van Hitler. Deze tevredenheid maakt echter onmiddellijk plaats voor ongerustheid voor het feit dat de vele joden die Oostenrijk ontvluchtten wel eens naar België zouden kunnen komen. Degrelle meent immers dat vele landen reeds hun grenzen gesloten hebben voor de joden, waardoor ze slechts twee mogelijkheden over hebben: Frankrijk en België. De vraag wordt dan ook luidop gesteld: "van wiens gastvrijheid zullen ze nu weer profiteren?". Degrelles' standpunt laat weinig aan de verbeelding over: "La Belgique aux Belges! Et que les juifs étrangers aillent au diable"[16]. Rex maakte zich ook ongerust over de groeiende macht van het internationale jodendom. Het jodendom zou immers stilaan overal de touwtjes in handen nemen en druk uitoefenen op de regeringspartijen, ook in België[17].

Tijdens de Tweede Wereldoorlog ging Rex nog een stapje verder. "Le Pays Réel", die voordien enkel 'wantoestanden' door toedoen van de joden ging aanklagen, startte tijdens de bezetting een ware propagandacampagne tegen de joden[18]. In "Le Pays Réel" werd zelfs vol bewondering gekeken naar de strijd die de antisemitische beweging "volksverwering" tegen het jodendom voerde en riep men de leden van Rex op om met evenveel overgave het jodendom te bestrijden[19].

Ook liet deze Rexistische krant bovendien niet na om te wijzen op het joodse streven naar wereldoverheersing. Overal zag men samenzweringen tussen joden en andere organisaties die uiteindelijk moesten helpen om tot een joodse werelddominantie te komen. Eén van deze organisaties waren de "Pen Clubs". "Pen" stond voor "Poets Editions/Essayists Novellists" en deze clubs, waarvan de eerste werd opgericht in 1922 te Londen, waren verenigingen van internationale schrijvers die af en toe samenkwamen om ideeën te wisselen over de internationale literatuur. Nu, dit is alvast de theorie, want volgens "Le Pays Réel" was het enige echte doel van de organisatie het jodendom te beschermen en de macht ervan te vergroten. Om deze hypothese kracht bij te zetten, publiceerde de krant een lijst met joodse leden van deze "Pen Clubs", waaruit moet blijken dat de joden deze organisatie gebruiken om hun internationale macht uit te breiden. Nog steeds volgens dezelfde krant waren er nog veel andere organisaties, zoals de "Rotary Club" en de vrijmetselarij, die voor de joden hetzelfde doel hadden[20]. De vrijmetselarij werd door Rex wel vaker beschouwd als een hulpmiddel van

---

[16] DEGRELLE, Léon, "Attention aux juifs", in: Le Pays Réel, 22 maart 1938. p. 3.
[17] "Le parti socialiste doit obéissance à des értangers, aux juifs en particulier", in: Le Pays Réel, 10 juni 1938, p. 2.
[18] VERBEKE, Yasmine, Le Pays Réel à l'égard de l'antisemitisme. Faut-il chasser les juifs? De pers van Rex ten aanzien van de joden (1936-1944), Gent, UGent, 2003, p. 140.
[19] "La lutte contre la juiverie", in: Le Pays Réel, 25 maart 1941, p. 3.
[20] "Les Pen Clubs. Instruments de domination juive dans le monde", in: Le Pays Réel, 13 september 1940, p.2

het jodendom om tot wereldoverheersing te komen, maar daarop wordt in het volgende hoofdstuk dieper op ingegaan.

De anti-joodse houding van Rex voor en vooral tijdens de Tweede Wereldoorlog hoeft niet te verbazen, als je weet dat Rex reeds sinds 1936 heel wat financiële steun kreeg van het Duitse ministerie van Propaganda en vanuit het Italië van Mussolini.

Toch moet er ook een kanttekening worden gemaakt bij het antisemitisme van Rex. Niet iedereen binnen de partij leek immers even "anti-joods" te zijn. De Vlaamse afdeling van Rex, Rex-Vlaanderen heeft zich een hele tijd tegen het antisemitisme verzet. **Artikels**
Ook de rexistische krant "De Nieuwe Staat" (1936-1939) weigerde een hele poos antisemitische bijdragen te publiceren. Dit was vooral onder invloed van Pol De Mont, leider van Rex Vlaanderen en hoofdredacteur van "De Nieuwe Staat". Toen De Mont in 1938 zijn hoofdredacteurschap van de krant doorgaf aan de katholieke Hubert Leynen, staken de anti-joodse bijdragen echter opnieuw de kop op[21].

5. De Vlag

De Vlag werd in 1936 opgericht door Vlaamse en Duitse academici, als een culturele organisatie ter bestudering van de gemeenschappelijkheden van de Vlaamse en Duitse cultuur. Het was een pro-nationaal-socialistische organisatie, met als belangrijkste leiders Jef van de Wiele en Rolf Wilkening.
Na de Duitse inval werd De Vlag steeds meer een politieke, nationaal-socialistische, Groot-Duitse club, in plaats van een louter culturele organisatie. Ze kregen veel steun van de Duitse bezetter, waardoor ze een felle concurrent van het VNV werden. Het VNV was immers weliswaar ook fascistisch, maar het twijfelde aanvankelijk om met de Duitsers in boot te gaan, omdat de VNV-leiding twijfelde of de Duitsers wel een onafhankelijk Vlaanderen of Groot-Nederland zouden toestaan.
Na de oorlog werd De Vlag als "criminele organisatie" verboden en dus opgedoekt.

[21] SAERENS, op. cit., p. 373.

Tijdens de jaren 30' was het jaar 1938 een sleutelmoment voor het antisemitisme in België. De Anschluss van Oostenrijk en de Reichskristallnacht zorgden voor een enorme explosie van joodse immigranten in België, waardoor ook steeds meer anti – joodse uitlatingen de kop gingen opsteken.

Zoals reeds vermeld, waren de eerste vormen van het antisemitisme in België te vinden in katholieke kringen. Mogen we zeggen dat de katholieke kerk tijdens de jaren 30 haar anti-joodse gevoelens had laten varen? Neen dus. Men ging nog steeds door met het verspreiden van anti-joodse ideeën, maar wat radicale standpunten inzake het jodenvraagstuk betreft, werden ze overvleugeld door vele andere organisaties. De houding van de Kerk was op zijn minst dubbelzinnig te noemen. Officieel nam men vooral aanstoot aan de sociaal – economische macht van de joden, maar er speelden ook duidelijk eeuwenoude religieuze motieven mee voor de anti – joodse houding van de Kerk. Hoewel de katholieke zijde reeds vanaf het eind van de negentiende eeuw een onverdraagzame houding aannam ten opzichte van de joden, werd de toon ook hier een stuk bitsiger tijdens de jaren dertig. Aan de andere kant leek men soms ook de joden te verdedigen. Katholieke kranten uitten bijvoorbeeld vaak hun ongenoegen over het fysieke geweld dat de joden werd aangedaan. Psychologisch geweld (zoals de vele anti-joodse wetten die in Duitsland werden afgekondigd) kregen dan weer geen reactie in de katholieke pers. Opmerkelijk genoeg werd er dan weer bijzonder weinig aandacht geschonken aan de "Kristallnacht". Terwijl de katholieke kerk toch officieel het fysieke geweld tegen joden afkeurde, leek men deze tragische gebeurtenis te minimaliseren. Toch meent Lieven Saerens in zijn artikel "The attitude of the Belgian Roman Catholic Clergy towards the jews Prior to the Occupation**"**, dat veel katholieken zich toleranter zouden opstellen ten opzichte van de joden na de Kristallnacht[22].
In de katholieke pers valt hier echter niet veel van te merken. De houding tegenover de joden leek zelf nog radicaler te worden, waardoor de nationalistische en katholieke standpunten ten opzichte van joden nu steeds dichter bij elkaar kwamen te liggen.

[22] SAERENS, Lieven, "The attitude of the Belgian Roman Catholic Clergy towards the jews Prior to the Occupation", in: MICHMAN, P., Belgium and the Holocaust, Jeruzalem, Yad Vashem, 1998, pp. 117-157.

3.3. Besluit

Het antisemitisme in België ontstond eigenlijk pas tijdens het interbellum. Voor de Eerste Wereldoorlog kan men immers bezwaarlijk over antisemitisme spreken. De reden hiervoor was zeer eenvoudig: er waren genoeg niet genoeg joden in België. Inderdaad, het kleine aantal joden dat in België woonde, zorgde nooit voor noemenswaardige problemen met als logische gevolg dat eigenlijk zelden iemand zich om de aanwezigheid van deze mensen druk maakte. Ongetwijfeld liepen er toen al een aantal mensen rond die het niet zo voor de joden hadden, maar expliciete anti-joodse uitlatingen waren vrij uitzonderlijk.
Kort voor de Eerste Wereldoorlog groeide het antisemitisme in het buitenland wel aan, onder andere onder invloed van de Dreyfuss-affaire, maar in België viel er vooralsnog geen spectaculaire verandering op te merken.

Na de oorlog zou dit echter wel veranderen. Stilaan deed het antisemitisme ook zijn intrede in België. Het aantal anti-joodse reactie zou dan crescendo gaan tot tijdens de Tweede Wereldoorlog.
Aanvankelijk werd vooral in Katholieke kringen een harder standpunt ingenomen ten opzichte van de joden. Hoewel religieuze motieven nooit veraf waren, leken toch vooral sociaal-economische redenen het zwaarst door te wegen. De katholieken konden het namelijk niet verkroppen dat de joden steeds meer belangrijke posities gingen bekleden en steeds meer economische macht leken te vergaren.
Dit was een argument dat gretig zou worden overgenomen door andere partijen. Tijdens de jaren 20' werden de katholieken in hun strijd tegen de joodse sociaal-economische macht vooral bijgestaan door de Belgisch-nationalisten. Zij maakten wel nog een onderscheid tussen "goede" (Belgische) en "slechte" (vreemde) joden.

Dit onderscheid werd niet meer gemaakt door de Vlaams-nationalistische partijen, die tijdens de jaren 30' het voortouw zouden nemen inzake anti-joodse uitlatingen. Alle joden werden nu over één kam gescheerd en kregen de schuld toegewezen van zowat alles wat niet volgens liep. Nochtans keurden zo goed als alle Vlaams-nationalistische partijen, zoals het VNV en het Verdinaso, het racistische antisemitisme officieel af. Het is echter gebleken dat niet alle leden, en soms zelfs de leiders niet, zich altijd strikt aan dit officiële standpunt hielden. Het NACO en Volksverwering, waren hierop uitzonderingen. Zij leken niet weg te steken dat ze antisemitische groeperingen waren, die het liefst van al alle joden van de aardbol zouden zien

verdwijnen. Het gegeven dat Rex de strijd van Volksverwering tegen de joden steunde, zegt dan weer veel over de groepering rond Léon Degrelle.
Hoe dan ook hielden leken zowat alle Vlaams-nationalistische en Belgisch-nationalistische groeperingen er anti-joodse gedachten op na te houden, meestal uit sociaal-economische redenen. Dit verergerde alleen maar naarmate er op het einde van de jaren dertig, vooral na de “anschluss” en de “Kristallnacht” steeds meer joodse vluchtelingen het land binnen wilden. Zowat elke groepering was deze vluchtelingen liever kwijt dan rijk.

Het hoeft dan ook geen betoog dat het antisemitisme met de komst van de bezetter nog nadrukkelijk aanwezig werd. Bovendien werden een aantal persorganen gefinancierd door nazi-Duitsland, wat de vriendelijkheid tegenover joden nu ook niet bepaald ten goede kwam

Hoofdstuk 4: De judeo-maçonnieke samenzwering

4.1. Algemeen

4.1.1. De vrijmetselarij

Vooraleer we zullen gaan kijken in welke mate de mythe van het joodse streven naar wereldheerschappij in België gehoor vond tijdens het interbellum, lijkt het interessant even het begrip “Vrijmetselarij” wat nader toe te lichten. Als men de Protocollen van de wijzen van Sion als een joods plan om tot wereldoverheersing te komen beschouwde, werd er steevast bij vermeld dat de joden hierbij hulp kregen van de Vrijmetselaars. De Protocollen, zo meenden antisemieten meestal, was dus een plan van joden én vrijmetselaars. Reden genoeg om wat uitleg te verschaffen over deze geheimzinnige organisatie.

Leo Apostel, Vlaams filosoof, voormalige professor logica en kennisleer aan de universiteiten van Gent en Brussel én vrijmetselaar, beschrijft de vrijmetselaars als volgt: “ mensen die op sociologisch, psychologisch, ideologisch en emotioneel vlak fundamenteel van elkaar verschillen, die elkaar op een intieme manier proberen te ontmoeten in een gesloten groep, buiten de burgerlijke maatschappij. Ze noemen zichzelf ‘Vrijmetselaars’ en gebruiken rituelen en symbolen als middel voor hun ontmoeting. Dit gebeurt al sinds het begin van de achttiende eeuw in ongeveer de huidige vorm en in de meeste Europese en Angelsaksische landen”[23]. Hoewel deze definitie geen incorrect beeld schept van de vrijmetselarij, houdt ze toch niet genoeg rekening met het de complexiteit van de organisatie. Zonder te pretenderen dat ik zelf een betere definitie ken, is het de bedoeling om aan de hand van een korte geschiedenis en een aantal hoofdkenmerken van de Vrijmetselarij toch een algemeen beeld te kunnen schetsen van deze beweging. Een uitgebreide en gedetailleerde analyse van de vrijmetselarij behoort hierbij niet tot de mogelijkheden, maar desalniettemin lijkt het noodzakelijk na te gaan wie deze vrijmetselaars nu precies zijn en waar ze vandaan komen.

Als men de geschiedenis van de Vrijmetselarij wil geven, begint men het best bij het jaar 1717. In dat jaar werd te Londen de eerste echte overkoepelende vrijmetselaarsorganisatie opgericht, genaamd de “United Grand Lodge of England”. Het woord “united” slaat op het feit dat deze overkoepelende organisatie eigenlijk ontstond na het samenvoegen van vier

[23] APOSTEL, Leo, Vrijmetselarij: Een wijsgerige benadering, Antwerpen/Baarn, Hadewijch, 1992, p. 13.

kleinere loges. Men kan de geschiedenis van de vrijmetselarij best dan laten beginnen, omdat men sindsdien een vrij duidelijk beeld heeft van de evolutie van de vrijmetselarij, terwijl er over de geschiedenis van de organisatie vóór 1717 een aantal verschillende versies bestaan, waarvan er tot nu toe nog geen enkele onomstotelijk van bewezen werd.
Een aantal deskundigen, waaronder Apostel, menen dat de naam "vrijmetselarij" afkomstig is van de kathedraalbouwers uit de middeleeuwen. Deze "vrije" metselaars zouden van stad tot stad getrokken zijn om er kathedralen te bouwen. Ze zouden door hun ervaring een buitengewone kennis hebben opgedaan inzake vaardigheden, meetkunde en architectuur. Toen hun werk erop zat, zouden deze metselaars, met al hun beroepsgeheimen, een aparte groep blijven vormen zijn, die, door de gehanteerde symboliek en geheimhouding, aantrekkelijk bleek voor vele niet – metselaars, niet in het minst voor leden uit hogere kringen. Op die manier zou er een steeds groter wordende organisatie ontstaan zijn die nu niet langer uit uitsluitend metselaars bestond en regelmatig samenkwam om allerlei geheimen uit te wisselen.
Deze hypothese werd echter nooit volledig bewezen en wordt dan ook niet door iedereen aanvaard. Anderen beweren bijvoorbeeld dat de oorsprong van de vrijmetselarij zou teruggaan op de Orde van de Tempeliers, maar ook hiervoor is men er alsnog niet in geslaagd om voldoende bewijzen te verzamelen.

Het is belangrijk op te merken dat men eigenlijk niet kan spreken van 'de' vrijmetselarij, in die zin dat er veel verschillende strekkingen bestaan binnen de vrijmetselarij. Om toch een idee te krijgen van wat deze mysterieuze groepering eigenlijk inhoudt, zal ik trachten een aantal algemene kenmerken ervan te schetsen.

De Vrijmetselarij is uitgegroeid tot een organisatie dat loges heeft in alle delen van de wereld. Iedereen kan er ook lid van worden. Nooit wordt iemand vanwege ras, stand, religie of sociale status geweigerd. Gelijkheid is dan ook een belangrijkje waarde voor een vrijmetselaar. Bij de toetreding wordt men tijdens een ceremonie, meestal met allerhande rituelen, ingewijd, waarbij men een eed moet afleggen waardoor men gebonden wordt aan een zwijgplicht. Geen enkele vrijmetselaar mag aan de buitenwereld informatie doorspelen over andere leden van de groep of over de zaken die er tijdens de bijeenkomsten werden gezegd. Op die manier wordt er voor gezorgd dat alle vrijmetselaars op deze bijeenkomsten altijd hun ongezouten mening konden geven, zonder te moeten vrezen dat er later reactie zou op komen. Binnen de vrijmetselarij wordt er dan ook verwacht dat iedereen respect heeft voor andermans mening.

Het geloof in een Opperwezen is in de vrijmetselarij essentieel. Of men nu christen, joods, moslim, hindoe, of nog iets anders is, maakt niet uit, zolang men maar gelooft in een bepaalde vorm van een Opperwezen, wat dan de "Opperbouwmeester van het heelal" genoemd worden. Voor atheïsten is er in de beweging dus geen plaats. Toch is de Vrijmetselarij geen Kerk en het is al evenmin een school. Er wordt geen doctrine opgelegd en er zijn geen dogma's die men moet volgen. Verdraagzaamheid en respect voor elkaar en elkanders mening worden hoog in het vaandel gedragen.

Misschien wel hét belangrijkste element van de Vrijmetselarij is het geloof in de maakbaarheid van de maatschappij. Men is er namelijk binnen de organisatie van overtuigd dat iedere mens veranderd, en dus ook verbeterd kan worden. Elke mens wordt binnen de Vrijmetselarij de mogelijkheid gegeven om tot meer kennis te komen, om te leren leren, te leren aanvoelen, leren denken en leren luisteren. Hier vindt men dan ook onmiddellijk de verklaring waarom het Opperwezen de "Opperbouwmeester van het heelal" wordt genoemd. Deze godheid "bouwt" immers aan een betere wereld, zoals elke mens dat voor zichzelf kan doen.
Dit geloof in de vervolmaking van de mens en de vooruitgang van de mensheid wordt gelinkt aan het streven naar broederlijkheid onder alle mensen. Logischerwijze aanvaardt een vrijmetselaar dan ook geen discriminatie. Hij moet aan charitatieve arbeid doen en voortdurend streven naar kennis en verlichting.
Algemeen kan men stellen dat er vijf grondidealen binnen de vrijmetselarij zijn: vrijheid, gelijkheid, broederlijkheid, tolerantie en menselijkheid.

De vrijmetselarij heeft altijd al met afkeurende reacties moeten afrekenen. Vooral de geheimzinnige sfeer rond de groepering en de anti – Roomse houding zorgde voor heel wat argwaan. Na de Franse Revolutie werd de vijandigheid tegenover de vrijmetselarij nog groter. Men zocht immers angstvallig naar een verklaring voor het ontstaan van de revolutie en het omver werpen van het oude regime. Er ontstonden dan ook allerhande complottheorieën, waarin de vrijmetselaars maar al te vaak een hoofdrol speelden. Ook vanuit katholieke zijde staken anti – maçonnieke stemmen de kop op. Vanaf 1884 werd de vrijmetselarij bovendien als een "sekte" bestempeld.

4.1.2. Joden en Vrijmetselaars

Nu kan men zich afvragen hoe het komt dat men de joden en de vrijmetselaars geleidelijk is gaan beschuldigen van een samenzwering, die uiteindelijk tot de wereldoverheersing zou moeten leiden, aangezien het jodendom en de vrijmetselarij op het eerste zicht toch niet zoveel raakvlakken lijken te hebben. Een zeer algemeen antwoord op deze vraag luidt dat ze beiden als zondebok werden gebruikt. Zowat alles wat misging in de wereld (oorlogen, rampen, economische crisissen,…) werd in de schoenen geschoven van minstens één van deze groeperingen. Hoe meer de haatgevoelens jegens het jodendom en de vrijmetselarij oplaaiden, hoe meer het geloof groeide dat ze eigenlijk "één pot nat" waren. In plaats van slechts één van de twee aan te duiden als schuldige aan een nieuwe crisis, groeide het geloof in een samenzwering van de twee steeds meer. Alles wat slechts was, werd dan gezien als een gevolg van deze samenzwering.
Vooral vanaf de tweede helft van de 19e eeuw nam de vijandigheid ten opzichte van de twee groepen toe. Bovendien dachten de tegenstanders van joden en vrijmetselaars een gemeenschappelijk doel van de twee groepen gevonden te hebben, namelijk het omverwerpen van het katholieke gezag en christendom in zijn geheel. Deze valse beschuldiging kwam natuurlijk voort uit het feit dat het jodendom en de vrijmetselarij inderdaad het christendom afwijzen (de vrijmetselarij neemt vooral aanstoot aan de Kerk, met haar vele dogma's). Een ander argument dat men gebruikte voor het "bewijzen" van een judeo – maçonnieke samenzwering, was dat zowel de vrijmetselarij als het jodendom een "staat binnen de staat" zouden vormen. De vrijmetselaars, die een geheime organisatie vormden en op geheime plaatsen samenkwamen, en de joden, die volgens antisemieten ook altijd samenhokten en zich afsloten van de maatschappij, hadden, nog steeds volgens dezelfde mensen, dus kans genoeg om stiekem plannen te smeden om de christenheid omver te werpen en zelf de touwtjes in handen te nemen.
Andere argumenten voor de samenzwering tussen joden en vrijmetselaars die vaak werden aangehaald, waren het feit dat talrijke joodse symbolen gebruikt werden in de vrijmetselarij en het feit dat de bekende Amerikaanse vrijmetselaarsloge, de "B'nai B'rith – Obediëntie, vrijwel volledig uit joden bestond.

Hoe dan ook was het de verspreiding van de Protocollen van de wijzen van Sion vanaf het begin van de twintigste eeuw, die er voor zorgde dat het geloof in een judeo – maçonnieke samenzwering over de hele wereld werd aangezwengeld. In de Protocollen stond immers

zwart op wit dat de joden het christendom wilden omverwerpen en de wereld overheersen, met de hulp van de vrijmetselarij. Het feit dat al snel bleek dat dit document een vervalsing was, kon het groeiende geloof in deze gevaarlijk alliantie niet tegenhouden.

Na de Eerste Wereldoorlog werden joden en vrijmetselaars steeds vaker beticht van het smeden van allerhande samenzweringen. Vooral in Duitsland en Frankrijk kregen ze het hard te verduren. In Duitsland kregen ze de schuld van de Eerste Wereldoorlog en het verdrag van Versailles in de schoenen geschoven, terwijl in Frankrijk de Dreyfuss-affaire voor een nieuwe bloei van het antisemitisme zorgde. Bovendien werden vrijmetselaars en joden als schuldigen aangeduid voor het leed van de Franse bevolking tussen 1914 en 1918. Het was overigens ten tijde van de Dreyfuss-affaire dat de term "judeo – maçonnerie" voor het eerst leek op te duiken. De joodse officier werd in 1894 valselijk van verraad beschuldigd en op 5 januari 1896 veroordeeld tot een levenslange opsluiting op Duivelseiland. Toen de militaire top in Frankrijk ontdekte dat Dreyfuss wel degelijk geen verraad had gepleegd, probeerde het dit eerst in de doofpot te stoppen, maar uiteindelijk kreeg de man toch amnestie en mocht hij zijn plaats in het Franse leger opnieuw innemen. De hele affaire had echter heel wat discussie doen ontstaan over antisemitisme en zou nog zeer lang aanslepen. Het was in deze periode dat extreem – conservatieve elementen de joden en de vrijmetselaars ervan beschuldigden een plan te beramen om de Franse staat ten val te brengen. Sindsdien zou de term "judeo – maçonnerie" een eigen leven gaan leiden en uiteindelijk nog veelvuldig gebruikt worden door nationaal – socialisten en andere antisemieten.

Na 1917 kregen vrijmetselaars en joden er bovendien nog een derde "bondgenoot" bij. Na de Russische Revolutie werd het bolsjewisme immers al snel met de vrijmetselaars en/of het jodendom geassocieerd. Opnieuw waren sluitende bewijzen voor deze coalitie ver te zoeken, maar werden alle "tegenstanders van de bestaande maatschappelijke (en christelijke) orde" over dezelfde kam gescheerd. De link tussen het jodendom en het bolsjewisme was voor vele antisemieten duidelijk: Karl Marx was immers een jood. Velen onder hen leken dan ook gewoon te kunnen aannemen dat het hele marxisme een joodse uitvinding was geweest[24].

[24] KOPPEN, Jimmy, Passer en Davidster: De strijd van de Duitse bezetter en de collaboratie tegen de vermeende samenzwering van vrijmetselaars en joden in België (1940-1944), Brussel, VUBPress, 2000, p. 37.

4.2. België

4.2.1. Anti – vrijmetselarij in België

Ook in België wekte de vrijmetselarij heel wat wantrouwen op, vooral bij de katholieken. De katholieken lieten zich immers al van in het begin van de negentiende eeuw van hun onverdraagzame kant zien. Zoals elders was ook hier de anti – Roomse houding van de Vrijmetselarij de oorzaak. In 1885 werd door een aantal personen uit katholieke zijde de "Ligue antimaçonnique" opgericht. Voor het eerst probeerde men nu de strijd tegen de Vrijmetselarij te organiseren. Deze Liga, die trouwens vaak de vrijmetselarij aan het jodendom koppelde, verdween echter al na slechts twaalf jaar. In 1910 zou er een tweede anti – vrijmetselaarsliga (de "anti –Vrijmetselaarsbond") worden opgericht, maar ook deze liga zou al heel snel (na vier jaar) terug worden opgedoekt.

Na de Grote Oorlog kende de antimaçonnerie echter weer een heuse heropleving, onder meer onder impuls van de Vlaamse priester J. Meerbergen. In 1920 schreef Meerbergen het werkje "De Kerk van Satan", waarin hij de Vrijmetselarij aan het jodendom koppelde en probeerde aan te tonen dat joden en vrijmetselaars niets minder dan de werelddominantie nastreefden. Het lijkt voor het eerst in België dat deze judeo – maçonnieke samenzwering expliciet wordt vermeld**.** Aanvankelijk moesten de vrijmetselaars bijna uitsluitend afrekenen met beschuldigingen vanuit katholieke zijde. Na de eerste wereldoorlog werd ook de pers voor het eerst ingeschakeld in de strijd tegen de vrijmetselarij. In katholieke kranten werd vaak gewaarschuwd voor een complot tussen vrijmetselarij en jodendom, zoals in het nummer van "de Standaard" op 22 september 1924, waarin stond dat " de verantwoordelijkheid voor verschillende politieke gebeurtenissen op de rug te schuiven is van de joden, zodat Israëls Rijk een ontzagwekkende macht schijnt te worden, die op zeer geheimzinnige wijze over de wereld regeert". Over deze vermeende samenzwering tussen vrijmetselaars en joden zullen we het echter ver nog hebben, voorlopig is het belangrijk te weten dat ook de pers zich ging mengen in de strijd tegen de vrijmetselarij. In de jaren dertig zou het antimaçonnieke centrum verschuiven naar extreem – rechts. De Vrijmetselarij werd dan steeds meer gezien als een gevaar voor de staat en niet meer hoofdzakelijk als een bedreiging voor het katholicisme. De krant "La Libre Belgique" publiceerde in 1938 een lijst van namen van vermeende vrijmetselaars. Op die manier hoopte de krant de geheimhouding van de vrijmetselarij en meteen de hele organisatie onderuit te halen en op die manier het welzijn van de staat te beschermen. Het VNV – blad "Strijd" betreurde iets later dat "La Libre Belgique" gestopt was met het publiceren van deze lijst. Ook dit blad bestempelde de vrijmetselaars als

“samenzweerders die de katholieke kerk wilden neerhalen”. In het artikel werd dan ook aan de alarmbel getrokken: “we moeten dit komplot tegenhouden!”[25].
Ook in publicaties van “Editions Rex” stond het bol van de anti – maçonnieke uitlatingen. Deze uitgeverij, aanvankelijk volledig in handen van de katholieke zuil, haalde in het begin van de jaren dertig een zekere graaf M. Le Grelle in huis. Le Grelle was een anti – vrijmetselaar in hart en nieren en deed in 1932 heel wat stof opwaaien met zijn werk “La Franc – Maçonnerie”. In dit werk rakelde Le Grelle heel wat argumenten tegen de vrijmetselarij op die hij haalde uit extreem –rechtse kringen in Frankrijk. Door het binnenhalen van Le Grelle maakte Rex zijn standpunt ten opzichte van de vrijmetselarij vrij duidelijk. Toch meent Jimmy Koppen in zijn boek “Passer en Davidster” te mogen concluderen dat extreem – rechts in België door haar xenofobe ingesteldheid eerder de nadruk op antisemitisme dan op antimaçonnerie legde[26].

Ook in de persorganen van het Verdinaso verschenen tijdens de jaren 30’ veel anti-maçonnieke bijdragen. Op 19 december 1936 hekelde het blad “Hier Dinaso!” het grote aantal vrijmetselaars die aan de universiteit van Brussel werkten. Men meende dat de universiteit op die manier bijdroeg tot de vorming van een garde vrijmetselaars, die later “de steunpilaren en de eerste mogelijke profiteurs van het huidige wanordelijk régime” zouden worden[27].
Blijkbaar stelde het blad bovendien een voorbeeld aan “La Libre Belgique, want ook “Hier Dinaso!” publiceerde in 1938 een uitgebreide lijst van vrijmetselaars die een belangrijke plaats innamen in de maatschappij[28]. Op die manier probeerde men de lezers te waarschuwen voor de stijgende macht van de vrijmetselarij. Op het bondgenootschap van deze geheimzinnige beweging met het jodendom wordt in dit artikel niet verder ingegaan, aangezien “hier reeds herhaaldelijk werd op gewezen in ons strijdblad”.

De stijging van het aantal reacties tegen de vrijmetselarij maakte het pad vrij voor een aantal antimaçonnieke tentoonstellingen die in België zouden plaatsvinden vanaf 1941. De eerste tentoonstelling vond plaats in Brussel en werd geopend op 1 februari 1941. Het idee voor deze tentoonstelling was ontstaan doordat Léon Degrelle danig onder de indruk was geraakt door een antimaçonnieke tentoonstelling te Parijs, waarop hij besloot te proberen deze ook

[25] “De Vrijmetselarij slaat weer!”, in: Strijd, weekblad van het VNV, 1 mei 1938, p.7.
[26] KOPPEN, op.cit., p. 54.
[27] “Het franc-maçonnieke karakter van de Vrije Universiteit aan Brussel”, in: Hier Dinaso!, 5e jrg. nr.3, 19 december 1936, p. 4.
[28] “De Vrijmetselarij in België”, in: Hier Dinaso!, 6e jrg. nr. 26, 28 mei 1938, p.1.

naar Brussel te halen. De tentoonstelling zelf werd uiteindelijk op poten gezet door de antimaçonnieke Liga, waarbij onder andere Leopold Flament een belangrijk medewerker was. Het doel van de tentoonstelling was eenvoudig: aan het publiek laten zien dat de vrijmetselarij wel degelijk een gevaarlijke sekte was, die via allerlei samenzweringen de maatschappij en de katholieke kerk alleen maar schade wou berokkenen.
De tentoonstelling te Brussel werd beëindigd op 19 maart 1941. Daarna deed ze nog 13 andere steden in België aan, waaronder Antwerpen , Gent, Brugge, Luik en Charleroi. De organisatoren van de tentoonstelling waren uiterst tevreden over het succes, maar toch mag men zich afvragen of deze lichte vorm van euforie wel gerechtvaardigd was. Het aantal bezoekers daalde immers stelselmatig naarmate de tentoonstelling door het land trok. Bovendien leken de meeste van de bezoekers vooral uit nieuwsgierigheid naar de tentoonstelling te komen en niet uit vijandigheid ten opzichte van de vrijmetselarij. Integendeel zelf, het is gebleken dat een aantal bezoekers zelf zodanig geïntrigeerd werden door de geheimzinnige beweging, dat ze, na het bezoeken van de tentoonstelling, tot de vrijmetselarij toetraden[29]. Een mentaliteitsverandering heeft de tentoonstelling dus nooit teweeggebracht.

4.2.2. Het geloof in de Judeo-maçonnieke samenzwering in België

Vrijmetselaars en joden kregen in België duidelijk af te rekenen met heel wat argwaan. Beide groepen waren niet de meest geliefde organisaties en kregen vaak de schuld van zowat alles wat misliep in de maatschappij. We hebben reeds gezien dat joden en vrijmetselaars bovendien vaak aan elkaar gekoppeld werden. De redenen hiervoor waren de oppervlakkige gelijkenissen tussen de twee, zoals het afwijzen van de Rooms katholieke Kerk en het feit dat ze beiden vaak een staat – in – de – staat vormden. De grootste reden blijkt echter te zijn dat ze beiden uitstekend konden fungeren als zondebokken en ze daarom vaak bestempeld werden als “één pot nat”. Aangezien de Protocollen van de wijzen van Sion een plan tot wereldoverheersing is (of pretendeert te zijn), dat een samenzwering tussen vrijmetselaars en joden “aantoont”, lijkt het interessant om te gaan kijken in welke mate men in België, los van de Protocollen zelf, geloof hechtte aan deze vreemde samenwerking. Men kan immers aannemen dat mensen en organisaties die reeds geloof hechtten aan de samenzwering tussen

---

[29] KOPPEN, op.cit., p. 140.

joden en vrijmetselaars en hun streven naar wereldoverheersing, sneller zullen geneigd zijn om de Protocollen aan te grijpen als hét ultieme bewijs voor deze beschuldigingen.

Er werd in het vorige hoofdstuk reeds vermeld dat het de Vlaamse priester J. Meerbergen was die in 1920, voor het eerst in België, waarschuwde voor een judeo – maçonnieke samenzwering die de werelddominantie als doel had. Sindsdien werd de strijd tegen de Vrijmetselarij steeds vaker gekoppeld aan de strijd tegen het jodendom. Joden en vrijmetselaars kregen immers vaak dezelfde verwijten naar het hoofd geslingerd en doordat men nu deze beschuldigingen in de schoenen van een judeo – maçonniek complot schoof, ving men twee vliegen in één klap.

Aanvankelijk was het vooral de katholieke pers die hierbij het voortouw nam. De katholieke krant "De Standaard" meende in een artikel op 3 november 1925, dat we in België moesten oppassen dat we niet naar een situatie zouden afdrijven zoals in Frankrijk, waar "de joodsche macht, gekoppeld aan de vrijmetselarij, bijna overheersend was geworden"[30]. Toch leek "De Standaard" nog niet echt veel aandacht te besteden aan de judeo – maçonnieke samenzwering. Ze richtte haar pijlen immers vooral op de vrijmetselarij en liet zich hoe langer hoe meer van haar verdraagzame kant zien ten opzichte van de joden.

Tijdens de jaren 20' speelde ook het "Nationaal Legioen" een belangrijke rol bij de verspreiding van de mythe van een samenzwering tussen joden en vrijmetselaars. Deze groepering viseerde dan weer vooral de joden, en lieten de vrijmetselaars al bij al nog vrij vaak buiten schot. Toch verklaarde ook het "Nationaal legioen" dat er zoiets bestond als een gevaarlijke coalitie tussen vrijmetselarij en jodendom. In 1926 had de beweging het zelfs over een judeo – germano – socialistisch en maçonniek plan dat tegen het Italiaanse fascisme zou gericht zijn[31]. Dit is kenmerkend voor het feit dat men vaak nieuwe samenzweringen "uitvond" als de omstandigheden daarom vroegen.

Hoewel de angst voor een judeo – maçonnieke samenzwering dus zeker al aanwezig was tijdens de jaren 20', werd er toch vooral slechts op het einde van het volgende decennia en tijdens de Tweede Wereldoorlog echt veel aandacht aan besteed.

---

[30] DURNEZ, Gaston, De standaard. Het levensverhaal van een Vlaamse krant 1914-1948, Tielt, Lannoo, 1994, p. 310.
[31] CHEPPE, Nadine, Les activités antimaçonniques en Belgique sous l'occupation 1940-1944, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, ULg, PL, Histoire, 1988, pp. LXII-LXIII.

Zoals zovele andere groeperingen ging het Rex van Léon Degrelle ook pas op het einde van de jaren 30' de uitgesproken antisemitische toer op. In "Le Pays Réel werden de joden herhaaldelijk bestempeld als parasieten, die op de rug van de Belgische staat leefden. In dezelfde periode bracht "Le Pays Réel" het jodendom steeds vaker in verband met de vrijmetselarij. Joden en vrijmetselaars zouden samen een complot gesmeed hebben om Europa en de hele wereld in chaos en oorlog te storten[32]. Er werd reeds in het vorige hoofdstuk gewezen op het artikel in "Le pays Réel over de "Pen Clubs", waarin terloops ook vermeld werd dat de vrijmetselarij één van de vele organisaties was die door de joden werden gedomineerd. De krant beweerde dat ook de Liga ter verdediging van de rechten van de mens eigenlijk ook niet meer was dan een instrument van het jodendom en de vrijmetselarij[33].

Ook in de verschillende VNV – persorganen schonk men op het einde van de jaren 30' steeds meer aandacht aan de verschillende samenzweringstheorieën omtrent joden en vrijmetselaars. Onder invloed van nazi – Duitsland vielen er opmerkelijk meer antisemitische bijdragen op te merken en begon men ook steeds vaker de vrijmetselarij te viseren. De vrijmetselarij werd dan voorgesteld als een joodse aangelegenheid[34].

Dat het Verdinaso er een zeer antisemitische en antimaçonnieke houding op nahield werd reeds aangetoond. Het mag dan ook niet verwonderen dat ook deze beweging geen mogelijkheid onbenut liet om deze twee groeperingen samen te gooien in één groot complot. Vaak werd er nog een derde component aan dit complot toegevoegd, namelijk het marxisme, zoals in het artikel "Democratie – Joden – Vrijmetselaars", dat op 10 april 1937 verscheen en waarin vol argwaan werd gekeken naar de situatie in de toenmalige Sovjet-Unie, waar "vrijmetselaars en joden, met hulp van het marxisme, alle macht hadden gegrepen"[35]. Het blad bleek bovendien ook te geloven dat de samenzwering tussen jodendom en vrijmetselarij tot leven was geroepen om de werelddominantie te veroveren. Zoals zo vaak werd de oprichting van de Volkenbond gezien als een stap in de richting van dit ultieme doel. De volkenbond werd in het Verdinaso-blad "Hier Dinaso!" afgeschilderd als een "werktuig der

---

32 KOPPEN, op.cit., p. 52.

33 "La Ligue des Droits de l'Homme", in: Le Pays Réel, 23 maart 1944, p. 1 en 4.

34 SCHRIJVERS, Peter, De Toekomst. Het oorlogsweekblad van het VNV, Hasselt, Peter Schrijvers, 1987, pp. 71.

35 "Democratie-Joden-Vrijmetselaars", in: Hier Dinaso!, 5e jrg. nr.19, 10 april 1937, p. 11.

vrijmetselarij” en “een joodsche superstaat”, opgericht om de internationale gebeurtenissen beter te kunnen controleren[36].

Het hoogtepunt van het geloof in een judeo – maçonnieke samenzwering leek echter tijdens de Tweede Wereldoorlog te liggen.
Paul Ouwerx probeerde het bestaan van deze samenzwering te bewijzen in zijn werk “Les précurseurs du communisme. La franc – maçonnerie peinte par elle-même” uit 1940. Hij wees hiervoor op het feit dat joden en vrijmetselaars altijd een staat-in-de-staat vormden, op de veroordeling van de maçonnieke sekte, op de jood Karl Marx en op het gegeven dat de jood Gavrilo Princip in opdracht van de judeo – maçonnerie Franz Ferdinand zou hebben neergeschoten en op die manier de Eerste Wereldoorlog hebben ontketend. Eigenlijk bracht Ouwerx dus niets nieuws aan. Jimmy Koppen meent in zijn boek “Passer en Davidster. De strijd van de Duitse bezetter en de collaboratie tegen de vermeende samenzwering van vrijmetselaars en joden in België (1940-1944)” dat Ouwerx ook helemaal niets nieuws meer moest of kon verzinnen. Volgens Koppen was tegen 1940 immers zowat alles wat niet fascistisch of nazistisch was al automatisch in één grote samenzwering van jodendom en vrijmetselarij geplaatst. Tijdens de Tweede Wereldoorlog zou er volgens hem dan ook nog nauwelijks gevarieerd worden op de bekende samenzweringstheorieën[37].

Tijdens de antimaçonnieke tentoonstelling te Brussel in 1941 werd het publiek uiteraard ook gewezen op het bestaan van een judeo – maçonnieke samenzwering. Aan Léopold Flament, die twee jaar later onder het pseudoniem ‘Regulus’ een werkje over de Protocollen van de wijzen van Sion zou publiceren, werd gevraagd om een catalogus voor de tentoonstelling samen te stellen. In deze catalogus maakte hij duidelijk dat er volgens hem geen reden was om te twijfelen aan een complot tussen joden en vrijmetselaars, met als doel de wereldoverheersing: “(cette exposition) a pour but non seulement montrer au public le côté ridicule/rituélique, mais surtout les ramifications de la secte à travers le monde, qu’elle s’efforce d’asservir économiquement et politiquement au profit des juifs, les véritables inspirateurs des loges (…). Les esprits libres reconnaîtront facilement l’internationalisme fortement inspiré de judaïsme et de la franc-maçonnerie (…). Les juifs espéraient, grâce à leur collusion avec les francs-maçons, réaliser leur aspiration suprême de dominer le monde.”[38].

---

[36] “Zoo is de Volkenbond”, in: Hier Dinaso!, 5e jrg. nr. 44, 2 oktober 1937, pp. 3-4.
[37] KOPPEN, op.cit., p. 49.
[38] KOPPEN, op.cit., p. 134.

We hebben reeds gezien dat de impact van deze tentoonstelling toch wat genuanceerd moet worden, maar aanvankelijk lokte ze toch heel wat reacties in de pers uit.
In “Het Vlaamsche Land”, een krant die werd uitgegeven door “De Vlag”, verscheen er op 1 februari een artikel waarin stond dat iedereen die het wilde nu eens echt kon zien waar de vrijmetselarij precies voor stond. De tentoonstelling zou bewijzen tonen dat de vrijmetselarij, die eigenlijk van joodse oorsprong zou zijn geweest, eigenlijk ook een hulpmiddel was van het jodendom, om tot het uiteindelijke doel van de wereldoverheersing te komen. Er wordt in het artikel zelfs een kort stukje uit de Protocollen geciteerd om deze stelling kracht bij te zetten[39]. De krant vestigde wel meer de aandacht op de vermeende judeo-maçonnieke samenzwering en het joodse streven naar wereldoverheersing. Zo zouden de joden ook, met hulp van de vrijmetselarij, bewust de Tweede Wereldoorlog hebben ontketend, in de hoop de bestaande regimes omver te werpen. Gelukkig zou ene Adolf Hitler dit niet laten gebeuren, zo wordt er gemeld[40].
Ook “De Vooruit” wilde zijn zegje doen over wat er zoals in deze tentoonstelling te zien was. De krant waarschuwde iedereen voor de Vrijmetselarij en beschuldigde deze ervan, samen met het internationale jodendom, de Eerste Wereldoorlog te hebben veroorzaakt en naderhand het gebrekkige Verdrag van Versailles te hebben opgelegd aan de “verliezers”.

[39] “De bezem er in. Tegen de ontbindende krachten der Vrijmetselarij”, in: Het Vlaamsche Land, 1[e] jrg. nr. 27, 1 febr. 1941, p. 1.
[40] “De joden hebben den oorlog gewild”, in: Het vlaamsche Land, 1[e] jrg. nr. 278, 18 november 1941, p. 2.

4.3. Besluit

De vrijmetselarij werd al van bij haar oprichting met argwaan bekeken. Belangrijkste “steen des aanstoots” was de geheimzinnigheid rond de beweging, maar ook haar anti-Roomse karakter stootte velen, en dan uiteraard vooral de katholieken, tegen de borst. De Vrijmetselarij wees alle vormen van doctrine en dogma’s af, wat haar ideologie uiteraard onverenigbaar maakt met die van de katholieke Kerk.
De geheimzinnigheid van de vrijmetselarij en de geheimhouding van alle interne zaken, deden uiteraard heel wat speculaties oplaaien. De vraag “wat daar dan wel besproken werd, dat niemand mocht weten” werd door buitenstaanders veelvuldig gesteld. Het moest wel bijna iets onheilspellends zijn. De stap naar de veelvuldige beschuldigingen van allerhande samenzweringen was dan ook slechts een kleintje.
In België vierde de anti-vrijmetselarij vooral na de Eerste Wereldoorlog hoogtij. Vóór 1914 werd er al tot tweemaal toe een poging ondernomen om de strijd tegen de vrijmetselarij te organiseren door het oprichten van een antimaçonnieke Liga, maar deze verdween telkens even snel als ze was ontstaan. Pas na de oorlog zouden vele groeperingen zich geroepen voelen om mee te helpen in de strijd tegen de geheimzinnige beweging. De haat tegen de vrijmetselarij werd aangewakkerd door toedoen van een Vlaamse priester, J. Meerbergen, die in zijn boek “De Kerk van Satan” waarschuwde voor een samenzwering tussen joden en vrijmetselaars, die tot werelddominantie moest leiden. Voor het eerst werd nu ook de pers ingeschakeld in de strijd tegen de vrijmetselarij. Kranten zoals “De Standaard” en “La Libre Belgique” trachtten de groeiende macht van de vrijmetselarij tegen te gaan, maar ook de persorganen van organisaties als het VNV, het Verdinaso en Rex, vooral na het binnenhalen van de overtuigde antimaçonniek Le Grelle, lieten zich niet onbetuigd. Het hoogtepunt van de antimaçonnieke beweging in België waren de antimaçonnieke tentoonstellingen die tijdens de Tweede Wereldoorlog in België werden georganiseerd. Het succes en de impact van deze tentoonstellingen moet echter gerelativeerd worden, want het publiek leek niet altijd even onder indruk. Integendeel zelfs, een aantal bezoekers leken danig geïnteresseerd geraakt door de vrijmetselarij, dat ze er zelf bij toetraden. Tijdens de Tweede Wereldoorlog leek de aandacht voor de (strijd tegen de) vrijmetselarij eigenlijk al serieus verzwakt.

De haat tegen de vrijmetselaars die tijdens de jaren 20’ en 30’ wel nog nadrukkelijk aanwezig was, werd vaak gekoppeld aan de haat die men voelde tegenover de joden. Dat de joden tijdens de eerste helft van de twintigste eeuw steeds vaker aan de vrijmetselarij werden

gekoppeld hoeft eigenlijk niet te verbazen. Beide groepen werden gezien als “vijanden van de katholieke kerk” en vormden een aparte gemeenschap. De vrijmetselaars kwamen steeds in het geheim samen en moesten een eed afleggen van absolute geheimhouding, terwijl de joden vaak verweten werden dat ze een “staat-in-de-staat” vormden, wat wil zeggen dat ze zich, in hun eigen gemeenschap, zouden afsluiten van de rest van de samenleving. Steeds vaker doken er stemmen op die waarschuwden voor de “vreselijke” samenzwering van joden en vrijmetselaars. Alle verwijten naar één van deze gehate groepen werden nu gericht naar die ene, grote samenzwering. In feite leek alles wat misging in de maatschappij wel de schuld te zijn van deze alliantie. De bewering dat dit complot moest leiden tot de wereldoverheersing het omverwerpen van de hele christenheid, maakte de samenzwering alleen maar angstaanjagender.

Ook in België werden dezelfde argumenten gebruikt om te beweren dat er zoiets bestaat als een judeo-maçonnieke samenzwering. De eerste die deze term gebruikte in België was de Vlaamse priester Meerbergen, maar na hem zouden er nog velen volgen. Ook hier waren de katholieken de eersten om het gevaar dat achter deze samenzwering zat te verkondigen. Vol afgrijzen werd in katholieke kranten gekeken naar de situatie in het buitenland, waar “joden en vrijmetselaars steeds nadrukkelijker de macht grepen”. Al het mogelijke moest gedaan worden om te voorkomen dat ook België in dezelfde handen zou vallen. Tijdens de jaren 20’ werden de katholieken wat dit standpunt betrof bijgestaan door “Het Nationaal Legioen”, dat zowat alle bewegingen waar men tegen gekant was samengoot in één groot complot.

Tijdens het decennium voor de Tweede Wereldoorlog waren de judeo-maçonnieke samenzweringstheorieën echter pas echt schering en inslag. Rex, VNV en Verdinaso waarschuwden allemaal steeds vaker voor het complot dat gesmeed werd door vrijmetselaars en joden om de wereld in oorlog en chaos te storten en op die manier de christelijke samenleving met de grond gelijk te maken. Een wereld die bestuurd zou worden door joden en vrijmetselaars zou het uiteindelijke doel zijn.
De judeo-maçonnieke samenzwering was uiteraard ook een belangrijk item in de antimaçonnieke tentoonstelling die op 1 februari 1941 geopend werd te Brussel. Het grote publiek moest nu in contact worden gebracht met “bewijzen” voor de wrede plannen van joden en vrijmetselaars. Of men daarin is geslaagd is maar zeer de vraag. De tentoonstelling lijkt immers niet de impact gehad te hebben op de publieke opinie die gehoopt werd door de organisatoren. Een aantal kranten, zoals “De Vooruit” en “Het Vlaamsche Land” lieten zich

nog lovend uit over de tentoonstelling, maar men kan zich moeilijk van de indruk ontdoen dat het Belgische volk het ondertussen zo stilaan wel had gehad met al die speculaties over vermeende samenzweringen.

Hoofdstuk 5: De Protocollen van de wijzen van Sion in België

5.1. Vijf Belgische uitgaven van de Protocollen

5.1.1. ROBERT, A., Les Protocoles des sages de Sion, Bruxelles, Imprimerie E. DUFOND & FILS, 1935, 126 p.

Het grootste deel van dit werk wordt gewijd aan het uitgebreid weergeven van de vierentwintig protocollen, zonder inbreng of tussenkomst van Robert zelf. Wel schrijft de auteur een kort (7 pagina's) voorwoord, waarin hij zijn visie op de Protocollen weergeeft.

Het doel van de auteur is, naar eigen zeggen, om het publiek kennis te geven van het document waarvan de joden te Bern een proces hebben aangespannen tegen de uitgevers ervan.
Robert meent dat het niet meer nodig is de echtheid van dit document te bewijzen, aangezien hier al genoeg over gezegd en geschreven is. Het ware bewijs van de echtheid van de Protocollen van de wijzen van Sion is simpelweg het feit, dat alles wat in dit plan van de joden om tot wereldoverheersing te komen staat, ook effectief uit komt in de realiteit. Niettegenstaande de Protocollen vol staan van uitlatingen vol verachting en afgrijzen over de niet-joden, blijft dit profetische karakter voor hem het belangrijkste bewijs van de echtheid ervan.
Hij meent dat dit plan van de joden in enkele woorden beschreven kan worden: "de mensen, die zich gastvrij hebben opgesteld ten opzichte van hen, met gelijk welke middelen te onderwerpen, om zo tot de overheersing van de wereld te komen en de christelijke beschaving te vernietigen"[41].

Robert schrijft dat enkele prominente joden op het proces te Bern getracht hebben aan te tonen dat de Protocollen van de wijzen van Sion een vervalsing zijn en de verspreiding ervan tegen te gaan. Hij meent dat dit hen echter niet gelukt is en beweert dat wat in het document staat, overeenkomt met wat in de Talmoed geschreven staat. De Protocollen geven dan ook volgens hem perfect de psychologie van de joden weer.

[41] ROBERT, A., Les Protocoles des sages de Sion, Bruxelles, Imprimerie E. DUFOND & FILS, 1935, p. 5.

Wat betreft de oorsprong van het document geeft hij twee mogelijke versies. De eerste versie luidt dat Nilus de Protocollen in 1901 van Soechotin, gouverneur van de provincie van Sébastopol, heeft gekregen. Ze waren naar rusland gebracht door een dame, waarvan de naam niet genoemd word, die het document na het Eerste Zionistische Congres te Basel in 1897 onder leiding van Theodore Herzl, uit geheime dossiers had meegenomen. Ze waren volgens Robert ondertekend door alle sionistische vertegenwoordigers van de 33e graad. In een tweede versie was een agent van de geheime politie erin geslaagd de koerier, die het document van Basel naar Frankfurt sur Maine moest brengen, om te kopen en het te kopiëren in een klein dorpje waar de koerier ’s nachts passeerde. Robert kan geen uitsluitsel geven over de juiste versie, maar meent dat dit ook niet belangrijk is: “Er is veel gezegd op het proces over de herkomst van het document, maar waar het ook vandaan komt, het blijft sowieso een Vade Mecum van methodes waarmee grote Rijken vernietigd zijn of kunnen worden[42].

Robert haalt in de rest van zijn voorwoord nog een aantal vreemde en, mijns inziens, onzinnige argumenten naar voren, waarvan hij vaak meent dat ze niet meer moeten bewezen worden, omdat ze zo duidelijk zijn voor iedereen.
Zo merkt hij fijntjes op dat het toch vreemd is dat de Protocollen al veertig jaar bestaan en de joden nu pas komen aandraven met een proces. Bovendien, meldt hij, hadden de aanklagers op het proces het lef te beweren dat het document aan de basis lag van het Russische antisemitisme en de pogroms tegen de joden. “Beweren ze dan ook dat voor het verschijnen van dit document er geen haat was tegen de mensen, die Voltaire “de meest hatelijke en schandelijke van de minderheden” noemde? En hoe verklaren ze dan dat ook Dostojevski reeds zei dat alle belangrijke historische figuren slechts pionnen waren van de joden en hun geld, die echt de touwtjes in handen hebben?[43]”. Het teruggrijpen naar citaten van bekende historische figuren was een strategie die antisemieten wel vaker volgden om hun anti-joods standpunt kracht bij te zetten.
Daarnaast koppelt Robert nog het Judaïsme aan het socialisme, beweert dat de joden de Russische en de Hongaarse Revolutie hebben uitgelokt en waarschuwt andere landen dat men moet voorkomen dat dit ook elders zal gebeuren. Volgens hem kunnen de joden zich immers niet integreren, vormen ze een gesloten gemeenschap en zijn ze daarom zo’n sterk en gevaarlijk blok. Hij benadrukt bovendien een aantal keer dat alle joden hetzelfde zijn, waar ze ook zitten en dat ze stuk voor stuk hetzelfde doel voor ogen hebben: de wereldoverheersing.

---

[42] Ibidem, p.6, verwijst zelf naar Morning Post, 27/10/21.
[43] Ibidem, p. 7.

Als ultieme bewijs haalt Robert een citaat aan uit een internationaal antisemitisch congres te Dresden, waar de joden bestempeld werden als een "race asiatique inassimilable par les nations européennes parmi lesquelles elles jouent un rôle de parasite et de dissolvant au moyen de l'usure, de l'agiotage de la presse, etc."[44].
Meer bewijs vindt hij hier overbodig, aangezien het voor iedereen duidelijk moet zijn, behalve dan voor hen die de ogen sluiten. Mensen die er toch meer willen over weten, verwijst hij naar werken van Roger Lambelin, Théo Daedalus, Henri Sombard en Monseigneur Juin.

5.1.2. WELTER, Lode, Het jodendom ontmaskerd als de aartsvijand, Kortrijk-Brussel-Parijs, uitgeverij-drukkerij J. Vermaut, 1937, 143 p.

Lode Welter begint dit werk met het in onheilspellende woorden formuleren van de doelstelling van zijn boek: "Dit boek heeft voor doel de aandacht van ons Volk te vestigen op het groote gevaar waardoor het bedreigd wordt, en waarvan het, op enkele uitzonderingen na, geheel onwetend is, zoodanig zelfs, dat vele onzer Volksgenooten onbewust hun eigen graf delven"[45]. Hij vermeldt dat de mensen in andere landen, zoals Duitsland, Italië, Polen, Portugal, enz. op tijd dit gevaar hebben ingezien en zich er met succes tegen verdedigd hebben. Over wat dit gevaar dan precies moge zijn, is Welter zeer duidelijk: "al de beproevingen, welke de volkeren hebben moeten doorstaan, de ellende, de werkloosheid, de berooving der spaarpenningen, haat en nijd, twist en strijd onder elkaar, alsmede de gespannen verhoudingen met den vreemde, werden enkel toegebracht door het jodendom, dat het plan koestert de misnoegdheid tot het uiterste te drijven, om op het geschikte oogenblik de macht in handen te nemen, en het Bolsjewisme in te voeren, ten koste van het volk", waarop hij op cynische toon verder gaat: "Toen de zoogenaamde jodenvervolging in Duitschland begon, hoorde men vaak zeggen: 'Wat heeft Hitler nu toch in die jodekens gezien? Die menschen doen immers toch niemand kwaad? Ze loopen rond, zonder zelfs iemand te bezien, in hun lange jassen en met hun aartsvaderlijke baarden, ondereen rustig koutend met de kenmerkende hebreeuwsche gebaren, in de jodenwijken onzer groote steden. Zelden ziet men ze dronken, iemand lastig vallen of baldigheden uitrichten.' En het is waar. Zij zijn stil en teruggetrokken, terwijl zij zich zoo weinig mogelijk ophouden met het volk dat ze herbergt.

[44] Ibidem, p. 8.
[45] WELTER, Lode, Het jodendom ontmaskerd als de aartsvijand, Kortrijk-Brussel-Parijs, uitgeverij-drukkerij J. Vermaut, 1937, p. 3.

Maar stille waterkens hebben diepe gronden, en dit is ook het geval met de joden, zooals wij het zullen zien."[46]. Welter gaat verder met te melden dat hij, na een grondig onderzoek over de joden, het als een soort plicht ziet om zijn volksgenoten voor dit gevaar te waarschuwen. Aangezien de bewijslast tegen de joden echter te groot is om in één boek weer te geven, spitst hij zich verder toe op één belangrijk document, die volgens hem alles moet duidelijk maken: "De Protocollen van de wijzen van Sion".

Na dit voorwoord, geeft Welter een korte "Historiek der Protocollen der wijzen van Sion". Hij plaatst het ontstaan van plan tot verovering van de wereldoverheersing door de joden bij koning Salomon en vertelt dat in de loop der jaren dit plan werd aangepast en verbeterd door de Wijzen. Hij meent dat het plan op het einde van de negentiende eeuw volledig was uitgewerkt, waardoor de wijzen de tijd rijp vonden om het bekend te maken aan alle joden. Het plan werd op het Congres te Basel, van 29 tot 31 augustus 1897 bekend gemaakt en er werd een bode aangeduid die het document naar de vrijmetselaarsloge te Frankfurt-am-Main moest brengen. Onderweg werd deze bode echter omgekocht door een Russische agent, die, in opdracht van Ratschkowski, het document kopieerde en doorspeelde aan het Russisch ministerie van buitenlandse zaken te Sint-Petersburg. Het document zou dan bij Butmi terecht gekomen zijn (hoe dit gebeurde, weet hij niet), en via Soechotin wat later ook bij Nilus; meteen de eerste twee die de Protocollen zouden uitgeven in Rusland. Van Kruschevan is hier geen sprake. Daarna werden de Protocollen verspreid in heel Europa via de publicatie van Gottfried Zur Beeck.
Wat interessant is, is dat hij vermeldt dat, wat België en Nederland betreft, hij meent dat dit de eerste Nederlandstalige versie van de Protocollen is. Dit kan best kloppen, want zover we weten was er in België voordien enkel de Franstalige versie van Robert verschenen.
Het is volgens Welter pas na de publicatie door Gottfried Zur Beeck dat de joden hebben getracht dit document af te doen als een antisemitische vervalsing. Ze zijn er volgens hem echter nooit in geslaagd dit op een degelijke manier te bewijzen.

Na deze inleiding geeft Welter een 100 pagina's lange vertaling van de Protocollen van de wijzen van Sion, zonder er zelf enige uitleg bij te verschaffen. Dit is volgens hem immers overbodig, aangezien de tekst op zich alles duidelijk maakt. Hij luidt deze vertaling dan ook als volgt in: "De echtheid van de Protocollen, welke zoo wanhopig door de Joden bestreden

[46] Ibidem, p. 3.

werd op het gerechtshof van Bern (Zwitserland), in 1935, zullen wij in ons volgend boekdeel degelijk bewezen. Wij raden eenieder aan deze belangwekkende uiteenzetting te lezen, waardoor mogelijke tegensprekers onmiddellijk zullen worden ontstemd"[47].

Na de vertaling van de Protocollen goochelt Welter nog even met een aantal citaten uit joodse godsdienstboeken, die volgens hem moeten aantonen dat de joden wel degelijk haatdragende mensen zijn, die er op uit zijn om het christendom te vernietigen. Hij verwijst ook nog even naar Henry Ford, die in de Verenigde Staten een aantal artikels had geschreven over het gevaar van de joden.
Interessanter zijn echter de eindbeschouwingen die aan het werk werden toegevoegd.
"Zoals men ziet, ontpopt het Jodendom zich hier in een geheel andere gedaante, dan het ons gewoonlijk toeschijnt. Inderdaad, wij zijn gewoon de Joden te aanzien als een eigenaardig zwerversvolk, dat geen vaderland bezit, en in zijn onderhoud voorziet door te sjacheren in allerhande goederen: oude kleeren, oude boeken, oude meubelen, enz ; en ware het niet dat het uiterlijk der meesten onder hen zóó afstootelijk vuil is, zouden wij er bijna geen acht op slaan"[48]. Op deze manier begint Welter zijn eindbeschouwingen. Het moge onmiddellijk duidelijk zijn dat we hier met een radicale antisemiet te maken hebben en dat er van objectiviteit dus hoegenaamd geen sprake kan zijn.
Ook Welter meent dat het belangrijkste bewijs van de echtheid van de Protocollen te vinden is in het feit dat alles wat erin staat ook effectief uitkomt in de realiteit. Maar ook in de overeenkomsten met de verschillende boeken van de het jodendom kan men volgens hem een dergelijk bewijs vinden.

De joden trachten volgens de auteur overal ter wereld de niet-joden onderling tegen elkaar op te hitsen en ze doen dat met steeds dezelfde middelen, zijnde godsdienst, parlementarisme en vrijmetselarij.
Volgens Welter werden de menslievende voorschriften in de andere godsdiensten gebruikt om gemakkelijk door te dringen in de landen waar deze godsdiensten veel invloed hebben en trachtten de joden daarna, eenmaal binnengedrongen, deze verschillende godsdiensten tegen elkaar op te zetten om zo, door godsdienstoorlogen, veel niet-joden de dood in te jagen.

[47] Ibidem, p. 12.
[48] Ibidem, p. 129.

Daarnaast proberen de joden volgens Welter overal het parlementarisme in te voeren, om daarna, door de vele verschillende partijen en meningsverschillen, die uiteraard werden aangewakkerd door de joden, zelf de macht over te nemen.
Dit zou hen echter nooit kunnen lukken zonder de hulp van de vrijmetselaars die, nog steeds volgens Welter, de eigenlijke macht bezaten in heel veel landen.
Als ultieme voorbeeld van deze tactiek wordt de Sovjet-Unie aangebracht, waar de vrijmetselaars en de joden gezamenlijk de macht aan het grijpen zijn.
Waarom de vrijmetselarij het jodendom heeft uitgekozen als bondgenoot, is voor Welter een uitgemaakte zaak: de joden bezitten namelijk alle macht over een aantal “belangrijke wereldinstellingen, zoals de Liga ter Verdediging der Rechten van den Mensch, het Internationaal Gerechtshof van Den Haag en den Volkenbond, alsook over datgene wat tot voor zeer korten tijd de alleenheerscher der wereld was: het Goud”[49].

Tot slot geeft Welter een oplossing om van het joodse gevaar af te geraken: “Wanneer eenige toonaangevende landen de éénige werkelijke waarden : de nationale solidariteit, de werkkrachten en de schatten van den bodem zullen georganiseerd hebben, zal het goud nog slechts zooveel waarde hebben als geslepen glas. Dan worden Staten en Volken ontlast van Joodsche woekerleningen en der commissiegelden derzelfden. Dan zullen de Volksgemeenschappen, verlost van den tol der Joodsche Grootfinancie, in vreugde en welstand leven”[50].

Lode Welter was het perfecte voorbeeld van een eeuwige intrigant. Het was een man die lid is geweest van bijzonder veel verschillende organisaties, maar overal wel met iemand ruzie kreeg.
In 1934 werd hij lid van het NACO, waar hij zichzelf al snel als rechterhand van de leider, Charles Somville, ging beschouwen. Hij maakte er snel carrière en werd in juni van hetzelfde jaar aangesteld als Actieleider van het gewest Antwerpen. Een maand later werd hij al Actieleider van het ganse arrondissement. Het waren echter moeilijke tijden voor het NACO. Het ledenaantal bleef zakken en Welter besloot om, gesteund door een aantal anderen, Somville aan de kant te duwen, waarop Somville zelf dan weer Welter en Co royeerde.
Lode Welter bleef echter niet bij de pakken zitten en lanceerde enkele maanden later het blad “De Bezem”, dat prompt als enige ware vertegenwoordiger van het NACO werd voorgesteld.

[49] Ibidem, p. 136.
[50] Ibidem, p. 141.

“De Bezem” omschreef zich als een “strijdblad ter verdediging van de Belgische lastenbetalers in het algemeen, en van de arbeiders, bedienden, middenstanders, neringdoeners, klein-eigenaars, en alle Belgische uitgebuitenen in het bijzonder”, en er werd een programma uitgeschreven, waarin de strijd tegen de werkloosheid met stip werd genoteerd. De organisatie stond ongunstig tegenover de vreemdelingen, waarmee ze, net als het NACO, in de eerste plaats de joden bedoelde: “We verklaren de oorlog aan de joden! Ja, wij zijn antisemiet!”[51].

Nadat “De Bezem” reeds enkele maanden later ophield te bestaan door onderlinge ruzies, afscheuringen en gebrek aan financiële middelen, zwierf Welter nog geruime tijd rond tussen verschillende organisaties, zoals de liberale vereniging Marnix van Sint-Aldegarde de Geus, de Realistische Beweging en Rex. Het vernoemen waard is dat hij ook even de secretaris was van het Verbond tot Bestrijding der Joodsche Overweldiging, of het V.B.J.O.

In augustus 1936 kwam Welter in contact met ene Emiel Francken, wat van groot belang was voor het ontstaan van het werk “Het jodendom ontmaskerd als de aartsvijand”.

Emiel Francken was de drijvende kracht achter de “Zwarte Garde”, een anti-joodse organisatie die in februari 1938 te Antwerpen werd opgericht. Het partijteken, een davidster met een doodshoofd in het midden, liet niets aan de verbeelding over, net als de titel van het blad dat de organisatie verspreidde: “Het anti-joodsch Front”. Als hoofdopsteller en verantwoordelijke uitgever werd de dertigjarige metaalbewerker Jos Claessens vermeld, maar in werkelijkheid was het wel degelijk Emiel Francken die de stuwende kracht achter de organisatie en het blad was. Francken was een Borgerhoutse klerk van 42 jaar, die als correspondent vreemde talen en afdelingsoverste van de dienst voor het quoteren der vrachten was tewerkgesteld bij het Antwerpse scheepvaartbedrijf Comptair Maritime Osterrieth.
Zijn echtgenote, Elisa Cleassens en zijn stiefzoon, Firmin Van Belle, waren eveneens betrokken bij de “Zwarte Garde”, waardoor de organisatie een beetje het uitzicht kreeg van een familiebedrijfje. Ook qua omvang kan men dit stellen, want de “Zwarte Garde” telde slechts een honderdtal leden, voornamelijk (maar niet uitsluitend) niet-katholieken.
Francken had contacten met Ward Hermans, die hij trouwens in contact bracht met René Lagrou, en Ulrich Fleischhauer, die hem de nodige informatie verschafte bij het schrijven van

[51] “De Bezem”, 26 okt 1934, 1 en 2 nov 1934, 2.

een werk over de Protocollen van de wijzen van Sion. Inderdaad, Francken was van plan een boek uit te geven over de Protocollen, dat de naam “Het jodendom ontmaskerd als de vijand nr. 1 der Menschheid” zou dragen. De aandachtige lezer merkt uiteraard onmiddellijk de gelijkenis op tussen deze titel en dat van het werk van Lode Welter en daar is een eenvoudige verklaring voor: het is hetzelfde.

Op 15 juli 1936 was het manuscript van het boekje van Emiel Francken voltooid, maar hij vond aanvankelijk geen uitgever. Hij had het geprobeerd bij de Antwerpse drukker Janssens en was zelf gaan aankloppen bij het “Nationaal Legioen”, maar ving twee keer bot.
Op 5 augustus 1936 ontmoette Francken de 28-jarige Lode Welter, die op dat moment werkloos was. Ze konden het goed met elkaar vinden en ontdekten al snel een aantal raakvlakken tussen hen beide. Ze waren beiden extreem antisemitisch en ook qua karakter trokken ze vrij goed op elkaar. Francken was, net als Welter, iemand die al vaak in stokken was gekomen met mensen in zijn omgeving en bijgevolg in een aantal processen verwikkeld zat.
Lode Welter beloofde Francken om te helpen in diens zoektocht naar een uitgever voor zijn werk en bovendien ook te helpen aan eventuele aanpassingen ervan. Op 15 augustus 1936 ondertekenden de twee mannen een onderhandse akte, waarin stond dat ze de winst op de verkoop van het boek zouden delen en dat Welter als enige auteur vermeld zou worden, aangezien Francken zich niet openlijk wou compromitteren. Iets later had Welter met Kortrijke drukker Vermaut iemand gevonden die het boek wilde uitgeven.
In januari 1937 rolde de brochure, met als uiteindelijke titel “Het jodendom ontmaskerd als de aartsvijand”, op 5000 exemplaren van de pers. Het werk bleek echter niet zo goed te verkopen. In 1943 lagen er nog steeds 1350 exemplaren bij de drukker en bovendien is het weinig waarschijnlijk dat de overige 3650 exemplaren allemaal verkocht waren. De kans is zeer groot dat de Duitse organisatie Welt-Dienst ter financiering een deel ervan hebben opgekocht en waarschijnlijk heeft Welter er ook een aantal gratis uitgedeeld. Hier vinden we toch meteen een belangrijke aanwijzing dat de verspreiding van de Protocollen van de wijzen van Sion in België toch geen al te groot succes kende. Of de prijs voor de brochure, namelijk 15 frs, daar voor iets tussen zat, is maar zeer de vraag.

Ondertussen was de goede relatie tussen Welter en Francken volledig verbroken. Welter, die als officiële auteur al het geld van de verkoop van het boek op zijn rekening kreeg gestort, weigerde die winst te delen met Francken. Dit leidde tot een proces waarbij Francken een

beroep deed op René Lambrichts als advocaat. Hoe het proces eindigde is een raadsel, maar een belangrijk feit was dat Lambrichts, als Franckens advocaat, de stamboom van Welter onder de loep nam, en constateerde dat deze langs grootmoeders zijde van joodse afkomst was, een gegeven dat Welters talrijke gedupeerde kompanen tijdens de bezetting tegen hem zouden uitspelen.

Francken, die in 1937 nog bij Rex had proberen binnen te geraken, was ondertussen, onder invloed van Lambrichts, lid geworden van Volksverwering. Aangezien Lambrichts zich met Volksverwering echter aanvankelijk wou beperken tot de rol van voorlichter over het jodenvraagstuk, richtte Francken in 1938 de "Zwarte Garde" op, die hij tot een politieke partij wou uitbouwen. Ook nadat Francken en Lambrichts ruzie hadden gekregen omdat de eerste de tweede niet goed genoeg vond als advocaat, waren er toch aanvankelijk nog contacten tussen Volksverwering en de Zwarte Garde. In februari 1938 stuurde Lambrichts Gustaaf Vanniesbecq naar Francken om hem te vragen te helpen om "de joden met geweld uit het stadspark te slaan". De Zwarte Garde weigerde echter, niet omdat ze principieel het geweld afkeurde, maar omdat ze vreesde dat, indien ze geweld zouden gebruiken tegen de joden, de regering beschermingsmaatregelen voor de joden zou uitvaardigen en een schrijfverbod aan antisemitische organisaties zou opleggen.
Francken was één van de eersten die zijn anti-joodse diensten aan de bezetter aanbod. Tijdens de bezetting werd er echter geen "Anti-joodsch Front" meer uitgegeven, omdat de Duitsers slechts één antisemitisch blad wilden erkennen, namelijk "Volksverwering".

Bij het begin van de bezetting legde Francken zijn werk bij de Zwarte Garde neer en was hij even werkloos. Tijdens de bezetting hielp hij wel nog, samen met zijn goede vriend Karel Meeus mee aan de opsporing van joden en schreef hij, samen met Ward Hermans, enkele anti-joodse scheldtirades in het blad "Balming" (1943-1944).

5.1.3. STOUTENBURG, Jan, De Protocollen van de wijzen van Sion, Antwerpen, Volksverwering, 1938, 82 p.

Dit kleine boekje was eigenlijk een brochure, dat werd uitgegeven door "Volksverwering". Het was een bundeling van het vervolgartikel dat sinds maart 1938 in de krant "Volksverwering" was verschenen. Deze antisemitische groepering rond René Lambrichts

hechtte een groot belang aan de Protocollen en waarschuwde veelvuldig voor het joodse gevaar.
Het grootste deel van deze brochure wordt gewijd aan een Nederlandse vertaling van de Protocollen door Jan Stoutenburg. Tussen pagina 19 en pagina 80 wordt deze vertaling weergegeven zonder enige verdere uitleg bij de passages. Meer uitleg over de geschiedenis, inhoud en betekenis van de Protocollen wordt gegeven door P. Molenbroek. Molenbroek was de redacteur van het tijdschrift "De Misthoorn" (1937-1944), een antisemitisch blad dat in Nederland verspreid werd en vaak ook de Vrijmetselarij op de korrel nam. Sinds 1938 luidde de ondertitel van het blad:"Orgaan van het Comité tot bestudering van het joodse vraagstuk". Een andere medewerker was J. Nijsse, een man die in Nederland samen met Molenbroek een gelijkaardige brochure over de Protocollen samenstelde. Dit Nederlandse Comité tot bestudering van het joodse vraagstuk had trouwens vaak contact met Volksverwering. Lambrichts trok af en toe wel eens naar Rotterdam om het hoofdkwartier van de organisatie te bezoeken. Hoogstwaarschijnlijk verleende ook ene Ward Hermans zijn medewerking aan "De Misthoorn"
Vóór de weergave van de vertaling van de Protocollen, geeft Molenbroek wat meer uitleg over het ontstaan van het document. Het valt Molenbroek op dat de joden lange tijd geen aanstoot namen aan het verspreiden ervan. Volgens hem is het pas in 1917, onder leiding van Kerensky, en iets later van Lenin, in Rusland dat er heftige reacties te noteren vielen. Kerensky en Lenin zouden iedereen die in het bezit was van een exemplaar van de Protocollen vervolgd hebben en alle desbetreffende exemplaren vernietigd hebben.

Verder vertelt Molenbroek niets nieuws over de geschiedenis van dit beruchte document. Hij vermeldt uitgaven van Butmi (1901), Nilus (1905) en Kruschevan (1903) en geeft te kennen dat de "Times", dat aanvankelijk nog voor het joodse streven naar wereldoverheersing waarschuwde, later beweerde het te hebben ontmaskerd als een plagiaat van het werk van Maurice Joly, "Dialogues**"**. Molenbroek geeft bovendien grif toe dat er wel degelijk een groot aantal gelijkenissen zijn tussen de Protocollen en de "Dialogen". Dit hoeft voor hem echter geen bewijs te zijn dat het hier om een vervalsing gaat. Ook hij meent immers dat Joly een jood was, of toch minstens van joodse oorsprong. Hij meent hiervoor drie aanwijzingen te hebben gevonden. Ten eerste weet hij te vertellen dat Joly's voorouders Marranen (tot het katholieke geloof overgegane Spaanse joden) waren. Ten tweede was Joly, toen hij in 1831 te Parijs werkte als advocaat, bevriend met ene Karl Marx en ten derde werd na zijn dood de

lijkrede gehouden door Gambetta, een bekende, “Fransch – Joodsche, gloeiende patriot”, ter huldiging van deze ‘joodsch – maçonnieke revolutionair”[52].
Molenbroek vermoedt dan ook dat de “Dialogen” helemaal geen spotschrift tegen Napoleon III was, zoals altijd werd beweerd, maar een communistisch propagandaschrift, dat aanleiding zou geven voor de onrust en woelingen die kort daarna in Parijs zouden uitbreken.
Hij ziet dus helemaal geen probleem in het feit dat de Protocollen zouden gebaseerd zijn op dit boekje. De auteur van de Protocollen heeft volgens hem gewoon het werk van Joly gebruikt om zijn plan tot overheersing van de wereld op te stellen.
Dat de joden de gelijkenissen tussen beide werken dan aangrepen om te beweren dat het hier om een antisemitische vervalsing gaat, is volgens Molenbroek dan ook niet meer dan een beredeneerde strategie. De joden wisten immers volgens hem maar al te goed dat, vroeg of laat, iemand deze gelijkenissen zou opmerken en daarom hebben ze dan maar zelf dit feit aan het licht gebracht, om op die manier te kunnen beweren een bewijs te hebben gevonden voor de vervalsing.

Ook in deze brochure komen dus opnieuw dezelfde argumenten voor die we bij andere antisemitische bronnen vinden. Toch brengt Molenbroek ook een aantal nieuwe zaken naar voren. Zo meldt hij dat de joden, na de publicatie van de Protocollen in Duitsland door Gottfried Zur Beeck, claimden dat Zur Beeck zelf de auteur van het document was. Hij zou deze bewust hebben opgesteld aan de hand van het werk van Joly en andere verhalen over het joodse plan om tot wereldheerschappij te komen. De Joodse gemeenschap zou zelfs beweerd hebben dat er helemaal geen oudere, Russische versie van de Protocollen bestond en toen dit eenmaal niet meer te ontkennen viel, zouden ze verkondigd hebben dat Gottfried Zur Beeck ook deze uitgaven zou hebben vervalst. Deze theorie komt nergens anders voor en klinkt bovendien bijzonder vreemd in de oren. Het lijkt bijzonder vreemd dat de joden de Russische uitgaven zouden hebben ontkend, omdat deze in Rusland toch al heel wat oproer hadden veroorzaakt.

Molenbroek meent dat er twee publicaties over de Protocollen zeer belangrijk geweest zijn voor de heropleving van de belangstelling voor het geschrift. Nadat de Protocollen en de verspreiding ervan immers in Rusland zwaar bestreden waren, leek het even alsof ze volledig in de vergetelheid zouden geraken. Molenbroek stipt dan ook het belang aan van de

[52] STOUTENBURG, Jan, De Protocollen van de wijzen van Sion, Antwerpen, Volksverwering, 1938, p.5.

verschillende publicaties over de Protocollen van Henry Ford, die evenwel na grote economische druk van de joden zijn artikels en het boek “The International Jew, a Worldproblem” moest intrekken, en van ene Madame Fry in “La Vieille France”
Deze laatste had in april 1921 in het reeds genoemde “La Vieille France” een artikel geschreven onder de titel “Sur l’authenticité des Protocols, Achaad Haam et le Sionisme”, waarin ze de joodse leider en schrijver Asher Ginzberg (Achad Haam) aanwees als de auteur van de Protocollen. Ginzberg was samen met Theodore Herzl één van de grootste leiders van het internationale jodendom. Haar argument voor deze originele hypothese luidde dat “ De samensteller van de Protocollen van de wijzen van Sion een man van groot gezag in het jodendom moest zijn, aangezien alleen één der leiders de richtlijnen voor de wereldactie der joden kon vaststellen”[53]. Dit argument houdt uiteraard geen steek aangezien het nooit bewezen is dat het document wel degelijk door een jood werd opgesteld, wel integendeel. Madame Fry deed blijkbaar ook geen poging dit te bewijzen. Ze ging er gewoon vanuit dat het door een jood werd opgesteld en wijst dan logischerwijze naar een vooraanstaande persoon uit de joodse gemeenschap.

Molenbroek wijdt in zijn inleiding ook een aantal pagina’s aan de twee rechtzaken te Bern tussen 1933 en 1937. Ook hier vinden we niets verrassends terug. Het eerste proces, dat uiteindelijk leidde tot de veroordeling van de Protocollen tot “Schundliteratur”, werd volledig teniet gedaan door het tweede, waar de rechter besliste dat de rechtbank geen uitspraak kon doen over de materie. Voor Molenbroek is het dan ook duidelijk dat de joden er niet in geslaagd waren om de valsheid van het document te bewijzen.

Na de vertaling van de Protocollen geeft Molenbroek ook nog een korte slotbeschouwing, onder de titel “ De beteekenis der Protocollen voor de niet – joodsche volken”. In deze slotbeschouwing herhaalt Molenbroek een aantal zaken, die ons ondertussen al vrij vertrouwelijk in de oren klinken. Hij stelt dat de Protocollen van de wijzen van Sion een waarschuwing moeten zijn om alle christenen wakker te roepen en aandacht te besteden aan de joodse dreiging. Het bewijs van de echtheid van het document wordt gegeven door het feit dat alles wat erin staat ook effectief uitkomt, dat het overduidelijk de joodse geest weerspiegelt en gebaseerd is op de Talmud en op de reeds aangehaalde speech van de opperrabbijn op het kerkhof te Praag. Molenbroek haalt echter ook een origineel argument

[53] Ibidem, p. 12.

aan, dat moet aantonen dat de Protocollen onmogelijk door een niet – jood werd geschreven. Een niet – jood zou immers volgens Molenbroek nooit dit plan hebben opgesteld in twee verschillende delen. Als men de Protocollen leest, kan men inderdaad twee delen onderscheiden. Het eerste deel, namelijk de eerste negen hoofdstukken, gaan over de maatregelen die genomen moeten worden om het christendom omver te werpen en zelf de macht te grijpen. Het tweede deel, de overige hoofdstukken dus, beschrijft dan de toekomstige joodse "wereldstaat" en de manier waarop deze moet georganiseerd en bestuurd worden. Molenbroek concludeert dan op zijn eigen bizarre manier dat "hoewel ook in dit tweede gedeelte nog een aantal cynische opvattingen tot uiting komen, het toch menigmaal blijkt dat het jodendom in de dwaling verkeert, zijn heerschappij ook ten bate van de onderworpen volken te kunnen uitoefenen, en het is zeker onaannemelijk te achten dat een vijand van het jodendom dit tweede gedeelte zou hebben uitgedacht en uitgewerkt"[54].

Volksverwering probeerde dus met deze brochure, evenals met de vele artikels die haar krant aan de Protocollen wijdde, om het volk te waarschuwen voor de joden, die er alleen maar op uit waren om de bestaande maatschappelijke orde omver te werpen en zelf de macht in handen te krijgen. Molenbroek sluit de brochure dan ook af met de oproep om dit joodse plan te verhinderen: "De zorg voor onze toekomst en voor die van ons volk stelt derhalve aan ons den dringenden eisch te verhoeden, dat de Protocollen nog verdere bewaarheid worden en in werkelijkheid worden omgezet. Geen in – en uitwendige vrede is mogelijk, waar het jodendom in het spel is"[55].

5.1.4. Het jodenvraagstuk, deel 2: Protocollen van de samenkomsten der wijze ouderlingen van Sion, Tielt, Lannoo, 1941, 118 p.

Het grootste deel van dit werk geeft de Protocollen van de wijzen van Sion weer in het Nederlands. Deze vertaling bedraagt 113 pagina's en wordt voorafgegaan door twee verschillende inleidingen, één van V. Marsden op de Engelse vertaling en één van de Nederlandse vertaler, waarvan de naam niet genoemd wordt.

Marsden zegt in zijn voorwoord dat het plan van de joden om de wereldheerschappij te veroveren al zeer lang bestaat, maar nu door de ouderlingen werd aangepast aan de moderne

[54] Ibidem, p. 81.
[55] Ibidem, p. 82.

Tijd. Ook benadrukt hij herhaaldelijk dat het voornaamste bewijs van de authenticiteit van de Protocollen van de wijzen van Sion het feit is dat alles wat erin geschreven staat overeenkomt met wat er allemaal gebeurt in de realiteit. Hij geeft echter ook een vrij eigenzinnige argumentatie, die op zijn minst bizar kan genoemd worden: "Alle exemplaren die in Rusland bekend waren, werden vernietigd tijdens het regime van Kerenski en onder zijn opvolgers was het bezit van een exemplaar voor den eigenaar voldoende om zonder vorm van proces door de Sovjets te worden doodgeschoten. Deze feiten op zichzelf bewijzen voldoende de authenticiteit van deze Protocollen. De joodsche bladen zeggen natuurlijk dat het vervalschingen zijn en geven te verstaan dat prof. Nilus, die de Protocollen in één boek heeft verzameld, ze zelf ook heeft uitgedacht"[56].

Marsden vraagt zich ook af wanneer die samenkomsten van deze ouderlingen dan wel gehouden werden. Vreemd genoeg heeft hij hier geen antwoord op. Hij weet niet wanneer ze geschreven werden, maar meent wel met vrij grote zekerheid te kunnen stellen dat ze voor het eerst bekend werden gemaakt op het Eerste Zionistische Congres te Basel in 1897.
Ook op de vraag wie die mysterieuze "wijze ouderlingen" dan wel mogen zijn, moet hij het antwoord schuldig blijven. Hij vond echter een verwijzing naar de ouderlingen in een citaat van de vooraanstaande jood Walter Rathenau, uit een artikel in de "Wiener Freie Presse" van 24 december 1912: "Drie honderd mannen (Joden natuurlijk), die elkaar onderling allen kennen, regeeren het lot van het Europeesch continent en zij kiezen hun opvolgers uit hun omgeving". Deze driehonderd mannen moeten volgens Marsden de wijze ouderlingen zijn, de echte auteurs van de Protocollen van de wijzen van Sion.

Tot slot wil Marsden alle niet-joden nog eens nadrukkelijk waarschuwen voor het joodse gevaar: "Deze publicatie legt op de heele blanke wereld de zware verantwoording om nauwkeurig haar houding te bepalen en zoo nodig in den grond te herzien, ten opzichte van het Volk, dat groot gaat op zijn toewijding aan en zijn trots op den misdadigen godsdienst van den Talmud"[57].

De naam van de man die de voor de Nederlandse vertaling van de Protocollen zorgde wordt in dit boek niet vermeld, maar diens visie op de Protocollen van de wijzen van Sion, moge

[56] Het jodenvraagstuk, deel 2: Protocollen van de samenkomsten der wijze ouderlingen, Tielt, Lannoo, 1941, p. 113.
[57] Ibidem, p. 118.

duidelijk zijn: “Het document is niet meer en niet minder dan een volledig plan van ruïnering van de Christelijke maatschappij over de geheele linie: het bevat een buitengewoon schrander en sluw bedachte gedragslijn van het jodendom, dat zich met werkelijk satanische middelen ten doel stelt: de Christelijke maatschappij te ondergraven en op haar puinhopen de alleenheerschappij van het jodendom te vestigen”[58].

Wat de herkomst van de Protocollen van de wijzen van Sion betreft, vermeldt de auteur dat Sergeij Nilus in 1901 een schriftelijk verslag van een aantal redevoeringen die op het Sionistische Congres te Basel in 1897 werden gehouden heeft verkregen van Soechotin. Hij meent dat het ons te ver zou leiden om een volledig verslag uit te brengen over de manier waarop Soechotin aan deze documenten was geraakt, maar verwijst hiervoor naar het werk van Roger Lambelin. Verder schetst hij de evolutie die de Protocollen hebben doorgemaakt zoals die we ondertussen al kennen. Hij vermeldt onder andere Butmi en geeft kort aan dat de Protocollen uiteindelijk over de hele wereld werden verspreid.
De auteur geeft een aantal vreemde argumenten, die volgens hem moeten aantonen dat er niet langer mag en kan getwijfeld worden aan de echtheid van de Protocollen van de wijzen van Sion. Ten eerste legt hij de aandacht op de duidelijke en veelvuldige overeenkomsten tussen de Talmud, die hij “een satanisch en anti-christelijk wetboek” noemt, en de theorieën en richtlijnen die in de Protocollen te lezen vallen. Daarnaast merkt ook hij op dat de realiteit perfect de plannen die in het document worden beschreven weerspiegelt. Dit is volgens hem zo duidelijk dat niemand met gezond verstand kan betwijfelen dat het niet om toeval gaat. Een laatste argument dat gegeven wordt luidt als volgt: “Het komt ons voor, dat de uitgave der Protocollen in alle beschaafde landen der wereld wel bewijst, dat, zeer algemeen gesproken, de ernstig nadenkende menscheid waarde toekent aan dit ontzettend document, dat ons de geheime ziel van het jodendom onthult”[59]. De auteur is ervan overtuig dat, aangezien zoveel mensen de Protocollen lezen, het niet anders kan dan dat ze ook wel degelijk echt zijn.

De auteur blijft ook heel kort even stilstaan bij de pogingen van joden om het werk als een vervalsing te bestempelen. Hij merkt op dat ze geprobeerd hebben het document als ‘plagiaat’ van de hand te doen, maar zegt dat men hierbij wel niet vertelt dat Maurice Joly zelf ook een jood was, namelijk Mozes Joel. Verder meent hij dat het niet de moeite waard is om dieper in te gaan op de talloze pogingen van de joden om de echtheid van de Protocollen in twijfel te

[58] Ibidem, p. 119.
[59] Ibidem, p. 122.

trekken. Hij ziet het trouwens net als een bewijs van de echtheid van het document, dat de joden zo hard hun best doen om het tegendeel te bewijzen.

De auteur citeert daarnaast een aantal mensen, die zijn visie op de Protocollen en op de joden in het algemeen bevestigen, zoals, Marsden (The Morning Post), Henry Ford, Lambelin en zelfs Adolf Hitler. Hij wijst ook op het citaat van Dostojewkski, dat we eerder ook al tegenkwamen bij Robert: "Alle Bismarcken, Beaconsfields en de Franse Republiek zijn voor mij als macht slechts een spiegelbeeld. Hun meester, de meester van gansch Europa, is toch slechts de jood"[60]. Ook de uitspraak van de jood Rathenau, die in 1909 in de "Neue Wiener Presse" zou gezegd hebben dat Europa eigenlijk wordt geregeerd door driehonderd joden, wordt aangehaald[61].

Tenslotte roept de auteur nog alle christenen op tot alertheid wat betreft de joodse kwestie: "Herhalen dat het samenvallen van theorie en praktijk geen toeval kan zijn, lijkt overbodig. Onder onze ogen speelt zich een wereldgebeuren af, dat eindelijk de volle aandacht der Christelijke maatschappij moge trekken"[62].

5.1.5. REGULUS, Les Protcoles des sages de Sion, Bruxelles, Steenlandt, 1943, 164 p.

Regulus wijdt het grootste deel van zijn boek (117 pagina's) aan de Protocollen zelf, waarvan hij een Franstalige versie geeft, zonder er zelf aantekeningen bij te maken. Het wordt al snel duidelijk dat hij niet twijfelt aan de authenticiteit van het document, of aan het verdorven karakter van de joden in het algemeen. In het hele werk laat hij duidelijk uitschijnen dat de joden een smerig volkje zijn, dat er op uit is om de wereldoverheersing te veroveren en er niet zal voor terugdeinzen al hun tegenstanders uit de weg te ruimen. De Protocollen van de wijzen van Sion zijn voor hem dan ook niets minder dan een weldoordacht plan van de joden om, samen met de vrijmetselaars, die hij "synthetische joden noemt", het christendom te vernietigen en de wereldheerschappij te veroveren. Hij verwijst hierbij dikwijls naar andere antisemieten, zoals De Vries de Heekelingen en Fleischhauer, de man die tijdens de rechtzaak te Zwitserland probeerde aan te tonen dat de joden wel degelijk een gevaar vormden voor de maatschappij.

[60] Ibidem, p. 128.
[61] Ibidem, p. 129.
[62] Ibidem, p. 130.

De auteur begint zijn werk met het schetsen van de laatste decennia in Rusland. Hij wijst er op dat de joden, sinds ze de macht hebben veroverd door de Russische Revolutie, al meer dan 30 miljoen 'ariërs' hebben vermoord. De joden, die daar samen met de bolchevisten Rusland hebben onderworpen, bedreigen nu ook de rest van Europa en moeten dus, volgens Regulus, zo snel mogelijk gestopt worden.
Het is opmerkelijk dat hij net de joden in Rusland als agressors aanduid, want de joden zelf gebruikten net als belangrijkste argument tegen de Protocollen dat zij in Rusland massaal werden vervolgd en vermoord vanwege dit beruchte document.

De authenticiteit van de Protocollen van de wijzen van Sion, zo meent Regulus, hoeft niet meer bewezen te worden, aangezien dit reeds uitgebreid werd gedaan. Hij verwijst hierbij naar het werk van Roger Lambelin en het verslag dat Ulrich Fleischhauer maakte voor het proces te Zwitserland[63]. Fleischhauer was de leider van het Duitse hoofdkwartier te Erfurt, de "werelddienst", een antisemitische propagandacentrale, die contacten wilde leggen met antisemieten in andere landen, en nam het grootste deel van de verdediging van de Protocollen van de wijzen van Sion op het proces voor zijn rekening.
Regulus beweert met precieze feiten te kunnen aantonen dat alles wat in de Protocollen geschreven staat, ook effectief uitkomt, wat meteen ook het grootste bewijs is van de echtheid van het document.

Ook hij heeft bovendien wel iets te zeggen over het argument van de joden dat de Protocollen zouden geplagieerd zijn van het werk van Maurice Joly. Vreemd genoeg komt hij niet met hetzelfde argument aandraven dat we bij de meeste andere antisemieten tegenkomen, namelijk dat Joly een jood zou zijn geweest. Regulus vermeldt zelf dat Joly geen jood was. Hij was echter volgens hem wel een vrijmetselaar en zijn "Dialoog uit de hel" zou op zijn beurt een plagiaat zijn van een ander werk, namelijk van het boekje dat de titel draagt "Macchiavelli, Montesquieu en Rousseau". Dit werk werd gepubliceerd in 1850 en geschreven door Jacob Venedy, een jood.

---

[63] LAMBELIN, Roger, Protocols des sages de Sion, Paris, Grasset, 1921, 153 p.
Fleischhauer

Regulus verwijst ook naar de Belgische jezuït Pierre Charles en probeert diens argumenten tegen de Protocollen van de wijzen van Sion te ontkrachten, onder andere door te citeren uit een werk van Charles' grootste rivaal, H. De Vries de Heekelingen.
Hij vermeldt dat Pierre Charles geprobeerd heeft de hypothese van het plagiaat van Joly in te roepen als belangrijkste bewijs tegen de Protocollen. Hij verwijst hierbij naar zijn artikel in "Nouvelle Revue Théologique" van januari 1938 en het boekje met de naam "Les Protocoles des Sages de Sion", uitgegeven door Casterman, te Doornik.
Dit argument wordt door Regulus echter onmiddellijk aan de kant geschoven en hij geeft als "tegenargument" dat de authenticiteit van de Protocollen bijten kijf staat, aangezien alles wat er in voorkomt ook effectief uitkomt. Hij geeft bovendien aan dat er misschien wel gelijkenissen te vinden vallen tussen de Protocollen en de "Dialoog uit de hel", maar dat dit evenzeer het geval is tussen de Protocollen en de Talmoed. Om dit argument kracht bij te zetten geeft hij een citaat uit dit Heilige boek: "De komst van de Messias zal voorafgegaan worden door een grote oorlog, waarin twee derden van de bevolking zal omkomen". Triomfantelijk plaatst hij dit citaat naast een zin uit het derde protocol: "Als de tijd zal komen om onze universele leider te kronen, zal iedereen die voor ons een obstakel vormt, vernietigd worden". De precieze toedracht van de ploemiek tussen Pierre Charles en De Vries de Heekelingen zal overigens verder nog behandeld worden.

Daarnaast geeft Regulus een uitgebreide bespreking van het werk van H. De Vries de Heekeligen, "Les Protocoles des Sages de Sion, constituent-ils un faux?"[64]. In dit werk controleert en weerlegt de auteur, volgens Regulus, alle bewijzen die zouden aantonen dat de Protocollen een vervalsing zijn.
Regulus meldt dat het door dit werk is gebleken dat Nilus niet de eerste was om de Protocollen te publiceren, maar dat er reeds in 1903 in het tijdschrift "Znamja", uitgegeven door Kruschevan, een vertaalde versie te vinden was van de Protocollen. Bovendien zou Soechotin al in 1895 een versie van de Protocollen in zijn bezit gehad hebben, die hij doorspeelde aan Stepanov, die er op zijn beurt al in 1897 een private uitgave van maakte.
Dat Regulus dit vermeldt is opmerkelijk, aangezien hij daarmee de hypothese dat de Protocollen van de wijzen van Sion op het Eerste Zionistische Congres te Basel werden

[64] H. DE VRIES DE HEEKELINGEN, "Les Protocoles des Sages de Sion, constituent-ils un faux?", imprimerie A. Richat Pache, 7, rue de L'Academie, Lausanne, 1938.

opgesteld, een hypothese die door het overgrote deel van de verdedigers van de Protocollen naar voren werd geschoven, onderuit haalt.
Zelf beweert hij niet dat de Protocollen werden opgesteld op het congres te Basel, hoewel hij wel verwijst naar Nilus, die dat wel doet. Hij geeft zelf helemaal geen uitleg over waar en wanneer het document dan wel gemaakt werd.

Regulus behandelt ook even kort het proces te Zwitserland. Hij meent dat de joden op dit proces de rollen proberen om te draaien door te beweren dat het niet bewezen is dat de Protocollen authentiek zijn. Volgens hem moeten zij net bewijzen dat het document een vervalsing is en daar zijn ze duidelijk niet in geslaagd. Hij wijst erop dat het eerste vonnis, dat de Protocollen van de wijzen van Sion als "Schundliteratur" bestempelde, teniet werd gedaan. De reden hiervoor was volgens hem dat het de rechtbank niet interesseerde of het al dan niet om een vervalsing gaat, maar dat ze gewoon geen uitspraak kon doen over de specifieke kwestie. Het is voor hem dan ook dan ook duidelijk dat, aangezien de vervalsing niet bewezen is, de Protocollen van de wijzen Sion, wel degelijk een authentiek document is.
Tot slot meldt hij dat de joden en de vrijmetselaars, die de echtheid van de Protocollen ontkennen, niets kunnen doen tegen onfeilbaar historisch en wetenschappelijk onderzoek.

Dat Regulus een pseudoniem is, was al snel duidelijk, maar wie de auteur achter dit pseudoniem was, was een stuk moeilijker te achterhalen. In zijn werkje zelf wordt onder de titel "L'oeuvre de Regulus" reeds een beetje achtergrondinformatie over de auteur prijs gegeven. De auteur zou reeds sinds 1937 onder dit pseudoniem enkele artikels in verschillende kranten geschreven hebben. Zijn belangrijkste bijdragen waren een aantal artikels in de kranten "La Légion Nationale" en "L'Ordre Social" over de bolsjewisering van de geneeskunde, die de joodse vrijmetselaars Sand en Imianitoff trachtten te realiseren. Hij schreef daarnaast ook enkele artikels in het antisemitische blad "Quid Novi", ditmaal onder het pseudoniem "Trajan". Een concrete verwijzing naar deze artikels valt er echter niet te vinden. Tenslotte wordt hier ook vermeld dat "Regulus" meegeholpen heeft bij de organisatie van de eerste anti-vrijmetselaarij tentoonstelling te Brussel, die plaatsvond in februari 1941, en dat hij zetelde in het "Comité de l'Exposition antibolchevique".

Uiteindelijk bleek het hier om de Brusselse advocaat, Rexist en notoir anti-vrijmetselaar, Léopold Flament te gaan.

In Frankrijk werden vanaf oktober 1940 een aantal anti-maçonnieke tentoonstellingen gehouden. Léon Degrelle had een tentoonstelling in Parijs bijgewoond en vond dat er in België ook zo'n tentoonstelling moest gehouden worden. De eerste van een reeks anti-maçonnieke tentoonstellingen werd in februari 1941 te Brussel gehouden. Léopold Flament ontwierp de catalogus voor deze tentoonstelling. Opvallend in deze catalogus was de foto waarop drie doodshoofden prijkten, getooid met respectievelijk de koningskroon, een pauselijke tiara en een laurierkrans. De begeleidende commentaar van Flament luidde: "Dit beeld symboliseert één van de einddoelen van de vrijmetselaarij, namelijk het omverwerpen van de monarchie, het pausdom en het militarisme".
Léopold Flament zou echter geen onbesproken figuur geweest zijn in de "anti-maçonnieke Liga". Hij zou vaak de oorzaak geweest zijn van interne ruzies en ook met Léon Degrelle zou hij meerdere verhitte discussies gevoerd hebben. Zo beschuldigde hij Degrelle ervan van Pools-joodse afkomst te zijn. Volgens Flament zouden zijn roots teruggaan tot 1760, toen de Poolse jood Isaac Mozkovski naar Frankrijk emigreerde en zijn naam veranderde in Legrelle en zijn nazaten dit nog later zouden veranderen in Degrelle.

5.1.6. Besluit

De vijf uitgaven van de Protocollen van de wijzen van Sion die in België verschenen, bevatten allemaal zowat dezelfde argumentatie. In de vijf werkjes wordt telkens de nadruk gelegd op de profetische waarde van de Protocollen. De auteurs zien het feit dat alles wat in de Protocollen staat, ook werkelijk uitkomt, als het beste bewijs van de echtheid van het document, waardoor geen enkele ervan dan ook de authenticiteit van het geschrift in twijfel lijkt te trekken. Waar en wanneer de Protocollen precies geschreven zijn, lijkt voor geen enkele auteur echt duidelijk. Wel vermelden ze allemaal het Eerste Zionistische Congres dat gehouden werd te Basel in 1897 als de plaats waar ze aan het joodse publiek werden bekend gemaakt. Regulus is de enigste die zelf niet specifiek naar dit congres verwijst. Hij verwijst dan wel weer naar de versie van Nilus, waarin dit wel gebeurt. De herkomst van het document lijkt voor Regulus dan ook onbelangrijk. Volgens Welter en de anonieme auteur van "het jodenvraagstuk" bestond het joodse plan om de wereld te overheersen al zeer lang, maar werd het geleidelijk aan aangepast aan de nieuwe tijdsgeest. Ook de manier waarop ze dan in Rusland zijn verzeild geraakt is niet helemaal duidelijk. De precieze herkomst van het geschrift wordt dan ook als een futiliteit van de hand gedaan. Het belangrijkste is dat het document bestaat, dat het echt is, en dat het gelukkig tijdig ontdekt werd. Nu is het aan de christenen om wakker te schieten en het joodse gevaar tegen te houden, voordat het te laat is. Toch blijken de auteurs het niet altijd met elkaar eens te zijn. Zo merkt Molenbroek in de brochure van Volksverwering bijvoorbeeld op dat Maurice Joly, de auteur van het werk waarvan de Protocollen een plagiaat zouden zijn, een jood was, terwijl Regulus dan weer nadrukkelijk vermeld dat het zeker geen jood was, maar wel een vrijmetselaar.

Of deze boeken enig succes kenden onder de Belgische bevolking weten we eigenlijk niet. Alleen wat betreft het werk van Lode Welter werden hieromtrent aanwijzingen gevonden. Het boek "Het jodendom ontmaskerd als de aartsvijand" bleek geen succes. Aanvankelijk kende de auteur zelfs heel wat problemen om een uitgever te vinden. Een indicatie dat veel uitgevers liever niet wilden meewerken aan een werk, waarvan men eigenlijk al wist dat het op leugens gebaseerd was? Nadat Welter dan toch een uitgever had gevonden, leek ook de verkoop niet echt vlot te verlopen. Van de 5000 gedrukte exemplaren zouden er in 1943 nog slechts zo'n 3650 de drukkerij verlaten hebben, en de kans is groot dat een deel daarvan als financiering werd opgekocht door de Duitse Welt-Dienst en ander deel gratis werd weggegeven. Zat de

kostprijs van het boek hiervoor iets tussen, of kenden de Protocollen van de wijzen van Sion in België gewoon weinig succes?

5.2. De Protocollen als propagandamiddel tegen joden en vrijmetselaars?

We hebben reeds gezien dat er in België een aantal publicaties verschenen zijn van de Protocollen van de wijzen van Sion. Deze verschenen allemaal, met uitzondering van het tweede deel van "Het jodenvraagstuk" en het werk van Regulus, in de tweede helft van de jaren 30'. Dit was bovendien ook de periode waarin het proces over de Protocollen voor de rechtbank te Bern verscheen. Zoals men ondertussen weet werd het eerste vonnis, dat op 14 mei 1935 werd uitgesproken en de Protocollen bestempelde als "Schundliteratur", teniet gedaan door een tweede vonnis, op 1 november 1937, dat verklaarde dat de rechtbank te Bern niet bevoegd was om dit vonnis uit te spreken**.** Zouden we er dan kunnen van uitgaan dat de aandacht voor de Protocollen in België tijdens deze periode gestegen was? Het aantal publicaties van de Protocollen doet alvast vermoeden van wel. In wat volgt zal ik op zoek gaan naar eventuele reacties op de verschillende publicaties van dit beruchte document of op de ontwikkelingen op het proces te Bern. Logischerwijze zal ik vertrekken bij de verschillende bewegingen die ik ook in het vorige deel van deze scriptie heb behandeld. Het Naco, het VNV, het Verdinaso en Volksverwering.

Het Naco, dat sterkt geloofde in het joodse streven naar de wereldoverheersing en zich hierdoor duidelijk liet leiden door de Protocollen van de wijzen van Sion, liet zich verrassend genoeg zelden verleiden tot het publiceren van de inhoud van of reacties op dit document. Slechts twee maal lijkt het Naco in het blad "De Stormloop" het bestaan van de Protocollen te gebruiken om de beschuldiging van het joodse streven naar wereldheerschappij kracht bij te zetten. Het eerste valt zelf bezwaarlijk een artikel te noemen. Uit het niets verschijnt plots op het midden van een blad een kader die de titel draagt "Israël's overheerschingsplan" en een fragment uit de Protocollen bevat[65]. Er wordt echter geen enkele verdere uitleg bij gegeven. De krant moet er blijkbaar van uit gegaan zijn dat de lezer wel zou weten wat deze "Protocols van de wijzen van Sion" waren. Het jaar erop, op 2 februari 1934, verscheen er op de voorpagina wel een artikel, door Charles Somville geschreven, waarin wat meer informatie werd gegeven, maar ditmaal werden de Protocollen dan weer niet bij naam genoemd. In het artikel, dat eigenlijk over de groeiende macht van de joden in de handel en de nijverheid gaat, geeft Somville het over een "plan van wereldeconomie ten bate van een kleine groep wereldkapitalisten waarvan de meeste joden zijn". Somville geeft verder nog meer informatie

[65] "Israël's overheerschingsplan", in: De Stormloop, 22 oktober 1933, p. 6.

over dit “joodse plan”: “het is opgesteld geweest te Bazel in 1887 op een vergadering van de meest vooraanstaande joden. Dit programma is later openbaar gemaakt; hetgeen niet onopgemerkt is voorbijgegaan. Ook trachten de joden herhaaldelijk het publiceren van dit programma te verhinderen, en daar dat niet lukte, beweren zij dat het stuk valsch is”. Somville meldt dat er veel pogingen werden ondernomen, zowel door joden als niet-joden, om het document van de hand te doen als een vervalsing, maar dat dit nooit gelukt is. Ook hij verwijst naar het profetische karakter van het geschrift: “de handelwjze van de joodse financiers is heelemaal in overeenstemming met dit programma. Aangenomen dat het valsch weze, dan is het door de feiten bewezen, dat hij die het werkje in 1887 opgesteld heeft, waarlijk over een profetische visie beschikte (…) de feiten welke zich sindsdien afgespeeld hebben, waren in de vergadering van het joodsch internationalisme in 1887 voorzien, zoals verder blijken zal”[66]. Daarna worden nog enkele citaten uit het finaciële deel van de Protocollen gegeven en waarschuwt Somville nog eens voor het grote gevaar dat uitgaat van het internationale jodendom.
Het is opvallend dat Somville het hier voortdurend heeft over een joods congres te Basel in 1887, terwijl het Eerste Zionistische Congres, waar volgens zowat alle antisemieten de oorsprong lag van de Protocollen, in 1897, tien jaar later dus, plaatsvond. Hoewel Somville ze dus niet bij naam noemt, bestaat er echter geen twijfel dat hij het wel degelijk over de Protocollen van de wijzen van Sion heeft. De beschrijving klopt immers perfect en de citaten nemen alle eventuele laatste restjes twijfel weg. We moeten er dan ook gewoon van uitgaan dat hij ofwel een chronologische fout maakt, ofwel meer weet dan de rest van de wereld op dat moment. Bovendien blijft het ook vreemd dat hij de Protocollen niet bij naam noemt. Zou hij misschien beseffen dat de Protocollen een vervalsing zijn en daarom vaag blijven, in de hoop dat men dan niet zomaar kan zeggen “ach, maar dat document is toch gewoon een vervalsing”? Dat in beide artikels enkel de joden worden vermeld, lijkt er dan weer op te wijzen dat het Naco zijn pijlen enkel richtte op het jodendom, en de vrijmetselarij buiten schot bleef.

Al even opvallend is het feit dat ook het uiterst antisemitische Verdinaso geen gebruik maakte van de Protocollen. In het blad “Hier Dinaso!” werd, zoals aangetoond werd in het vorige deel, vaak getracht aan te tonen dat de joden er op uit waren om niets minder dan de wereldheerschappij te veroveren. Bovendien werd er maar al te vaak gewezen op de

[66] “De Handel en Nijverheid in handen der internationale joodsche Groot-financie”, in: De Stormloop, 9 februari 1934, p.1.

vermeende band tussen het jodendom en de Vrijmetselarij (en soms ook het marxisme). Men zou denken dat verkondigers van dergelijke theorieën een gat in de lucht zouden springen bij het opduiken van een document waarin al hun beschuldigingen eensklaps zwart op wit werden bewezen en dit document dan ook veelvuldig zouden gebruiken in de hoop anderen te overtuigen. Dit blijkt echter allerminst het geval bij de redacteurs van “Hier Dinaso!”. Geen enkele keer worden de Protocollen in dit blad vermeld, zelfs niet na het vonnis in 1937, dat voor vele antisemieten het bewijs leverde van de echtheid van de Protocollen.

In het maandblad “Dietbrand”, dat wel gelinkt werd aan het verdinaso mmar er niet door werd uitgegeven, vinden we wel een aantal verwijzingen naar de Protocollen. “Dietbrand” was een maandblad dat werd uitgegeven door Wies Moens en verscheen tussen 1933 en 1939**.**
In het zesde nummer van de eerste jaargang publiceerde dit antisemitische blad een kleine boekbeschrijving van de hand van Jef Delanghe over “Das Judentum und die Schatten des Antichrist” van Pfarrer Gaston Ritter[67]. Delanghe meldt dat Pfarrer in dit werk niet tracht de authenticiteit van de Protocollen aan te tonen, maar wel de joodse geest ervan. Delanghe zelf wil zich ook niet uitspreken over de echtheid van de Protocollen, maar voor hem staat het wel vast dat de joden alle macht in de wereld willen veroveren: “Er bestáát, zonder eenigen twijfel, een joodsch plan van vernietiging en overheersching, waaraan met cynische sluwheid, taaiheid en satanische bezetenheid onverdroten gewerkt wordt[68].
Echt veel over de Protocollen valt er in dit blad echter ook niet te vinden. In augustus 1934 worden ze nog eens vermeld in een artikel over Benjamin Disraeli[69]. Het artikel handelt over een joodse eerste minister van “het Britsche Rijk”, die in 1844 een werk zou hebben geschreven waarin stond dat de joden in werkelijkheid alle touwtjes in handen hebben over de hele wereld. Buch schrijft dat het joodse streven naar wereldoverheersing al eeuwenlang bestaat en dat er in de Talmud staat geschreven dat de joden, na een periode van complete anarchie, uiteindelijk de enige echte machthebbers in de wereld zouden zijn. Slechts helemaal op het einde van het artikel volgt dan een korte verwijzing naar de Protocollen, als zijnde “een geschrift, dat de Joodsche denkbeelden uiterst scherp aangeeft, en dat door de joden als een vervalsching aangemerkt wordt. Zelfs als het een vervalsching zou zijn, is het een vervalsching die de werkelijkheid zeer nauwkeurig beschrijft, een geniale vervalsching van

[67] DELANGHE, Jef, “PFARRER GASTON RITTER: *Das Judentum und die Schatten des Antichrist*” (boekbespreking), in: Dietbrand, 1e jrg. Nr. 6, maart 1934, p. 190
[68] Ibidem, p. 190.
[69] BUCH, J., “De joodse wereldheerschappij, geteekend door Disraeli”, in: Dietbrand, 1e jrg. nr. 11, augustus 1934, pp. 324-330.

groote waarachtigheid"[70]. Buch geeft daarna enkele korte citaten weer uit de Protocollen, die moeten aantonen dat de joden wel degelijk wrede parasieten en woekeraars zijn, met slechts één doel voor ogen: wereldoverheersing. Ook voor deze auteur maakt het dus kennelijk niet veel uit of de Protocollen nu al dan niet een vervalsing zijn, ze beschrijven perfect wat het doel is van het jodendom: "De voorstelling van den Jood, kapitalist, geldschieter, revolutionnair, hoofd van een krachtig georganiseerde samenzwering tegen de menscheid, strevende naar onderwerping aller staten ter meerdere glorie Israëls, die voorstelling is in Joodsche hersenen ontstaan. Talmoed, Disraëli, Protocollen van Sion zijn daarin eenstemmig"[71].

Hetzelfde verhaal bij Rex en het VNV. In "Le Pays Réel" worden de Protocollen op geen enkel ogenblik vermeld, terwijl we het bij onze speurtocht door enkele VNV – bladen moesten doen met één klein artikeltje over het vonnis dat tijdens het proces over de Protocollen te Bern in eerste aanleg werd uitgesproken op 14 mei 1935. Het artikeltje vermeldt dat de aanklagers het proces gewonnen hebben en de Protocollen als "vervalsing" werd veroordeeld. De rechter noemde de Protocollen volgens het artikel "belachelijke onzin, een vervalsching en een plagiaat, vallende onder het begrip "Schundlitteratur" volgens de wet van Bern, die het in omloop brengen verbiedt van Schundlitteratur, waarvan vorm en inhoud in staat zijn tot misdaden te prikkelen of aanleiding te geven tot in gevaar brengen van de zedelijkheid, dan wel het schaamtegevoel op grove wijze te kwetsen"[72]. Meer dan twintig regeltjes werd er niet aan het vonnis besteed en de auteur van het artikel leek de uitspraak van de rechter niet in twijfel te trekken. In andere VNV-bladen, zoals "Volk en Staat", dat "De Schelde" eind 1936 opvolgde, en "Strijd", werd er geen woord gerept over de rechtzaak, noch in eerste aanleg, noch in beroep.

De aandacht, of het gebrek eraan, voor de belangrijke rechtzaak was tekenend voor de aandacht die aan de Protocollen in het algemeen werd gegeven in België. De VNV-bladen waren immers niet de enige die de rechtzaak volledig links lieten liggen. Ook in "Le Pays Réel" (Rex) en "Hier Dinaso!" (Verdinaso) valt er geen enkel verslag van of reactie op het proces te vinden.

De katholieke krant "Gazet van Antwerpen" en het liberale "Laatste Nieuws" waren dan duidelijk meer geïnteresseerd in de afloop van de rechtzaak. De "Gazet van Antwerpen"

[70] Ibidem, p. 330.
[71] Ibidem, p. 330.
[72] "Protocollen der wijzen van Zion", in: De Schelde, 16 mei 1935, p. 2.

beperkte zich nog tot kleine artikeltjes om in het kort het vonnis weer te geven. Het eerst vonnis, dat van mei 1935, werd duidelijk toegejuicht. Men was er duidelijk van overuigd dat de Protocollen inderdaad niet meer dan een hatelijke vervalsing was, “die de joden in een zeer hatelijk daglicht moesten stellen en hun theorieën aanwreef, waartegen het wereldgeweten moest in opstand te komen”. Bovendien hekelde men de manier waarop Fleischhauer, de deskundige aangeduid door de verdediging, de joden had getracht te beschimpen: “Fleischhauer heeft alleen het slechte voor de joden uit zijn studie naar voren gebracht. Met citaten kan men echter alles bewijzen”[73]. De dag erop werd er zelfs nog een artikel gepubliceerd om meer uitleg te verschaffen over de Protocollen en de gevoerde rechtzaak. Ook hierin werd duidelijk aangehaald dat het hier om een vervalsing ging[74]. Van een anti-joodse houding was hier dus absoluut geen sprake. Als de “Gazet van Antwerpen” al een anti-joods karakter zou gehad hebben, de krant alvast zeker niet in de Protocollen. Ook in november 1937 valt er geen anti-joodse houding op te merken uit het artikel dat aan het tweede vonnis werd gewijd. Toch lijkt de aandacht voor het proces al danig bekoeld. Het artikeltje verscheen slechts op de zesde pagina en telde amper tien regels. In deze tien regels werd gewoon gemeld dat het eerste vonnis teniet werd gedaan en het proces “niet zal gepleit worden”[75].

“Het Laatste Nieuws” volgde het eerste proces zelfs op de voet. Vanaf 1 mei 1935 werd er geregeld een kort verslag gegeven van het verloop van de rechtzaak. Onder andere het bewijsmateriaal en de pleidooien van de deskundigen werden kort besproken[76]. Vreemd genoeg werd het laatste artikeltje dat aan dit proces werd gewijd, gepubliceerd op 11 mei, drie dagen voor de definitieve uitspraak van de rechter. Het vonnis werd dus niet meer meegedeeld, maar de krant meende al op 7 mei dat de vervalsing bewezen was. Ook hier ging het slechts over zeer kleine artikeltjes, maar het blijft toch opmerkelijk dat dit de enige krant was die het proces van zo nabij bleef volgen. Toch bleek ook hier de aandacht voor de Protocollen nadien wat te bekoelen. Ze worden immers enkel nog één maal vermeld, naar aanleiding van het tweede vonnis, dat op 1 november 1937 werd uitgesproken. Amper tien regels melden de dag nadien dat de Protocollen een politiek pamflet was en dus niet kon

---

[73] “De Wijzen van Sion”, in: Gazet van Antwerpen, 45e jrg. nr. 117, 16 mei 1935, p.1.
[74] “De Protocollen van de wijzen van Sion”, in: Gazet van Antwerpen, 45e jrg. nr.118, 17 mei 1935, p. 2.
[75] “Het Proces der protocollen van Sion”, in: Gazet van Antwerpen, 47e jrg. nr. 304, 2 november 1937, p.6.
[76] “De Protokollen van Sion”, “De Protocollen van Sion: Voortzetting van de debatten”, “Rondom de Protocollen van Sion: De joden en de wereldheerschappij”, “De Protocollen van Zion: vervalsching bewezen”, “Het nationaal-socialisme tegen de Joden: Het proces over de Protocollen van Zion”, “Deskundigen aan het twisten”, in: Het Laatste Nieuws, respectievelijk 1 mei 1935 p.11, 3 mei 1935 p.13, 6 mei 1935 p.13, 7 mei 1935 p.3, 8 mei 1935 p.4 en 11 mei 1935 p.2.

worden gecatalogiseerd onder "Schundlitteratur[77]. Gedurende het hele proces hield de krant een neutrale toon aan, zoals we konden verwachten van de liberalen uit die tijd.
Ook "Het laatste Nieuws" schonk dus, de korte artikels uit 1935 even buiten beschouwing gelaten, net als het VNV en Rex, verder weinig aandacht aan de Protocollen.

Bij Volksverwering lag dat anders. Deze antisemitische beweging rond René Lambrichts stak niet onder stoelen of banken dat het wel degelijk geloof hechtte aan de Protocollen van de wijzen van Sion. Het lijkt dan ook de enigste groepering die probeerde door het veelvuldig hanteren van dit document het antisemitisme in België aan te wakkeren. We hebben reeds gezien dat Volksverwering in 1938 een brochure uitgaf van de hand van Jan Stoutenberg en Molenbroek. Deze brochure was een synthese van een vervolgartikel dat volksverwering in het gelijknamige blad publiceerde sinds maart 1938. In de verschillende nummers van het weekblad werd er dan ook lustig reclame gemaakt voor deze en andere brochures over de Protocollen van de wijzen van Sion.
Maar ook tijdens het eerste jaargang van het propagandablad verschenen er een aantal artikels waarin de Protocollen van de wijzen van Sion behandeld werden. Men had bij de redactie immers blijkbaar met belangstelling gekeken naar het verloop van het proces te Bern. Op 7 november verscheen op de voorpagina het artikel "Het proces omtrent de echtheid der Protocollen van de wijzen van Sion voor het Zwitsersche gerecht in hooger beroep"[78]. Vreemd genoeg bevat dit artikel nog geen verslag van het vonnis, maar meldt men dat het gerecht zich opnieuw zal buigen over de "twistvraag omtrent de echtheid van de Protocollen van de Wijzen van Sion" op 27 Oktober 1937. De auteur van het artikel lijkt niet te twijfelen aan de echtheid van het document en meent dat de commissie van wetenschappers en juristen, die werd aangesteld door de Welt – Dienst om de authenticiteit van de Protocollen te bewijzen, genoeg en overtuigende bewijsstukken verzameld heeft om in haar doel te slagen. Daarnaast wordt een brochure aangeprezen waarvan de titel luidt "Der jüdische Weltverschwörungsplan: Die Protokolle der Weisen von Zion vor dem Strafgericht in Bern". De brochure was van de hand van ene Dr. Karl Bergmeister en bevatte de geschiedenis van de Protocollen, het verloop van het proces te Zwitserland en een weerlegging van de "zoogenaamde" bewijzen die de joden inriepen bij het bewijzen van de vervalsing. De brochure was trouwens te verkrijgen bij Volksverwering voor 4 Frank.

[77] "Protocollen slechts een politiek pamflet", in: Het Laatste Nieuws, 2 november 1937, p.13.
[78] "Het proces omtrent de echtheid der Protocollen van de wijzen van Sion voor het Zwitsersche gerecht in hooger beroep", in: Volksverwering, 7 nov. 1937

Een kleine maand later, op 5 december 1937 stonden de Protocollen opnieuw op de voorpagina. Volgens de auteur van het artikel, “De Protocollen der wijzen van Sion voor het Zwitschersche gerecht”, werd er reeds in het vorige nummer, een nummer die ik overigens helaas niet heb kunnen vinden, gemeld dat het proces te Bern uitgelopen was op een zware nederlaag van de joden[79]. Omdat echter vele lezers blijkbaar meer uitleg over dit bericht wensten te krijgen, werd er in dit artikel iets dieper op dit vonnis en de betekenis ervan ingegaan. Vol trots wordt er gemeld dat de beklaagden door de rechtbank volledig vrijgesproken waren en dat de joden er dus niet in geslaagd waren te bewijzen dat de Protocollen een vervalsing waren.: “Het plan van het jodendom is aldus verijdeld”. Toch blijkt de auteur onmiddellijk wat te nuanceren. Hij meldt dat de joden in 1933 twee Zwitserse nationalisten, die uittreksels van de Protocollen hadden gepubliceerd, voor het gerecht hadden gesleurd, met de beschuldiging dat het om pornografische geschriften zou gaan. De auteur, die overigens anoniem was, merkt dus op dat de echtheid van het document eigenlijk helemaal niet in vraag werd gesteld, ook niet door de joodse aanklagers. Deze berichtgeving klopt uiteraard niet helemaal. Eerst en vooral was het aanvankelijk wel degelijk de bedoeling van de joden om op dit proces te kunnen aantonen dat de Protocollen een vervalsing waren, in het leven geroepen om pogroms tegen de joden te rechtvaardigen. Dat hebben ze tijdens het proces ook voortdurend trachten te doen. Alleen kon men een dergelijk vonnis niet verkrijgen voor de rechtbank. Wat men dan wél dacht te kunnen krijgen, was een vonnis dat de Protocollen catalogeerde onder, “schundliteratur”. “Schundliteratur” kan men omschrijven als “minderwaardige literatuur”. Ook pornografische geschriften konden hier onder vallen. De onduidelijkheid over deze term, en de vraag of de Protocollen hier al dan niet onder vielen, was één van de belangrijkste redenen waarom de rechtbank in 1937 het eerste vonnis teniet deed en verklaarde dat ze niet bevoegd was om in deze zaak uitspraak te doen. Het moge duidelijk zijn dat de auteur van dit artikel iets te eenvoudig te voorstelt en daardoor voorbijgaat aan de complexiteit van de term “Schundliteratur” en aan de intenties van de joodse aanklagers.

Net zoals in het vorige artikel wordt ook hier verwezen naar een brochure van de heer Bergmeister, “Le plan juif de conspiration mondiale”, dat bij Volksverwering kan verkregen worden. Men hoopte bij Volksverwering dat Pierre Charles, die enkele dagen later een toespraak zou geven voor het Katholieke Bureau van Israël, dit werk zou gelezen hebben voor hij het zou hebben over de Protocollen. Men meende immers dat Bergemeister in dit werkje

[79] “De Protocollen der wijzen van Sion voor het Zwitsersche gerecht”, in: Volksverwering, 5 dec. 1937

aangetoond heeft dat de beschuldiging dat de joden erop uit zijn om de wereld te overheersen, niet enkel en alleen op de Protocollen gebaseerd was. Blijkbaar vreesde men bij Volksverwering dat Pierre Charles erin zou slagen om aan zijn publiek duidelijk te maken dat de Protocollen wel degelijk niets minder waren dan een vervalsing en dat hij op die manier het hele verwijt van de joodse drang naar wereldoverheersing van de tafel zou vegen. Daarom probeerde men blijkbaar zich al wat in te dekken en greep men al naar het argument dat de "geest" van de Protocollen voorop moet gesteld worden, niet het document op zich: "Het geschrift moge dan nog valsch zijn en niet door joden geschreven, wat blijft is het feit dat de inhoud letter voor letter door het jodendom ten koste van de Arische wereld in de praktijk is gezet". Een duidelijke aanwijzing dat de auteur van het artikel zelf eigenlijk al niet meer veel geloof hecht aan de authenticiteit van het document. Toch was volksverwering blijkbaar niet van plan om de Protocollen aan de kant te schuiven als belangrijk wapen tegen de joden. Het artikel eindigt immers met de melding dat er brochures over de Protocollen zullen worden uitgedeeld aan de toehoorders van Pierre Charles.

Op 8 januari 1938 volgde dan het verslag van de toespraak van Pierre Charles in het Century Hotel te Antwerpen op donderdag 16 december 1937 (het artikel vermeldt de datum 16 november, maar de toespraak vond wel degelijk een maand later plaats) in twee artikels. De titel van het eerste artikel luidde "Het Israëlitisch Bureau voor Katholieken in actie! Steeds meer verwarring – Verkeerd proselytisme – De protocollen als middel om den joodschen invloed ten onzent te versterken" en ging zoals gezegd voornamelijk over de toespraak van Pierre Charles, die het uitgebreid had gehad over de Protocollen van de wijzen van Sion[80]. Volksverwering lijkt stomverbaasd dat er katholieken waren die zich wilden inzetten om de verspreiding van de protocollen tegen te gaan. Het lijkt hen dan ook niets minder dan een dwaze zet, aangezien ze menen dat "het jodendom uit al deze naïeve komedie meer voordeel haalt dan het Kristendom". De vrees van Volksverwering die uit het vorige artikel bleek, was gegrond. Pierre Charles toonde tijdens zijn toespraak immers stapsgewijs aan dat de Protocollen een vervalsing waren, opgesteld en verspreid om het jodendom in diskrediet te brengen. Daarom werd in het artikel meerdere malen teruggegrepen naar het argument van de "geest" van de Protocollen, die een typische "joodse geest" zouden zijn. De auteur van dit artikel stelt duidelijk dat er een verschil is tussen de inhoud en de geest van de Protocollen. "De één kan valsch zijn en de andere waar". Ook hier blijkt dus duidelijk dat de auteur, en bij

[80] "Het Israëlitisch Bureau voor Katholieken in actie! Steeds meer verwarring – Verkeerd proselytisme – De protocollen als middel om den joodschen invloed ten onzent te versterken", in: Volksverwering, 8 jan. 1938, p 2

uitbreiding volksverwering, er minstens rekening mee houdt dat het om een vervalsing gaat. Dit is een ingesteldheid die we bij zowat alle verdedigers van de Protocollen in België aantreffen. Meer zelfs, Volkverwering probeert zich in dit artikel zelf te distantiëren van de inhoud van de Protocollen! Over de inhoud van Pierre Charles' toespraak wil men immers niet uitweiden, om een wel heel frappante reden: "Wie de reeks nummers van Volksverwering even wil doorlopen, zal ondervinden dat wij ons bij onze aktie van verweer nooit van de fameuze Protocollen hebben bediend". Het hoeft niet gezegd dat dit citaat wel heel belangrijk is in het onderzoek naar de receptie van de Protocollen in België. Eén van de enigste organisaties die openlijk en veelvuldig de Protocollen gebruikte in haar strijd tegen het jodendom, beweert hier plots nooit te hebben gebruik gemaakt van het document. Dat deze bewering niet klopt, de Protocollen werden immers maar al te vaak gebruikt, moge duidelijk zijn, maar toch zegt het veel over het geloof dat mijn hechtte aan de Protocollen binnen misschien wel dé meest antisemitische beweging die België gekend heeft tijdens het interbellum. Blijkbaar schatte men de kans dat de Protocollen effectief door joden werden opgesteld ten einde het pad te effenen tot de wereldheerschappij niet al te hoog in.
Toch stelt de auteur dat de Protocollen, ook al zijn ze dan misschien niet door joden geschreven, nooit tot stand konden komen zonder het aanwezig zijn van een joodse drang tot wereldoverheersing. Hij lijkt te willen zeggen dat de Protocollen enkel konden worden opgesteld (door een vervalser), omdat het nu eenmaal een vaststaand feit is dat het jodendom er opuit is om het christendom omver te werpen en de wereld te veroveren. Of de Protocollen nu de specifieke neerslag was van dit plan of niet doet er eigenlijk niet toe. Het plan bestaat. Hij verwoordt dit als volgt: "Zelfs in de veronderstelling dat de Protocollen niets anders zouden zijn dan een politiek schotschrift tegen de joden, in Rusland of elders rond de jaren 1900-1905 geplagieerd, dan blijft het niettemin waar dat het niet de Protocollen zijn die valsche berichten nopens den joodsche geest en invloed zouden hebben uitgedacht, maar wel dat het den eeuwenouden perfiden joodschen geest is die – rechtstreeks of onrechtstreeks – tot het ontstaan der Protocollen aanleiding heeft gegeven" en wat verder: "De reden dus, van al het kabaal rond de Protocollen , ligt niet zozeer in de Protocollen dan wel in het jodendom zelf. De herrie die rond de Protocollen is ontstaan, bewijst de echtheid, niet van de Protocollen, maar van den geest der Protocollen.

Ondanks het feit dat uit voorgaande blijkt dat ook de leden van Volksverwering absoluut niet overtuigd waren van de authenticiteit van de Protocollen, bleef het document opduiken in het blad. Slechts twee maanden later, in maart 1938, zou men bovendien beginnen met het

publiceren van een vervolgartikel over de Protocollen, wat later gebundeld zou worden tot de brochure van Stoutenburg en Molenbroek, die we reeds besproken hebben. Van dit vervolgartikel heb ik helaas slechts één deeltje kunnen terugvinden. Het artikel, dat verscheen op 8 mei 1938, was logischerwijze van de hand va Dr. P. Molenbroek en droeg als titel "Ontstaan der Protokollen van de wijzen van Sion"[81].

De dubbelzinnige houding van de katholieke kerk in België ten opzicht van de Protocollen van de wijzen van Sion vinden we ook terug in het tijdschrift van de diocesane geestelijkheid van het aartsbisdom te Mechelen, "La Vie Diocésaine". In 1921 publiceerde het blad een artikel, waarin met het werk "Le Péril judeo – maçonnique" van monseigneur Jouin becommentarieerde[82]. De anonieme auteur van het artikel merkt op dat de hetze rond de Protocollen, die een neerslag zijn van 24 vergaderingen, gehouden op het Eerste Zionistische Congres te Basel in 1897, niet aan de lezers van "La Vie Diocésaine" is voorbijgegaan. Aanvankelijk lijkt men in het artikel niet te twijfelen aan de echtheid van het document en beschrijft de auteur de Protocollen als een synthese van het joodse plan om de wereld te overheersen, een plan dat al zou bestaan sinds de stichting van het jodendom.
Toch lijkt de auteur al snel te nuanceren. Hij hoopt eigenlijk dat dit vreselijke plan helemaal niet bestaat, maar meent te moeten toegeven dat, als de bewijzen voor de authenticiteit van het document vrij gebrekkig zijn, dit wat betreft de bewijzen tégen de echtheid van de Protocollen nog veel meer het geval is.

Monseigneur Jouin baseerde zich dus op deze Protocollen en op de gebeurtenissen in de wereld om in zijn werk te concluderen dat de joden én de vrijmetselaars een heus gevaar betekenen voor het christendom en voor de gehele bestaande maatschappelijke orde. Toch lijkt de auteur van het artikel zijn twijfels te hebben. Hij meldt dan ook dat we, ondanks de grote waarde van een man als Jouin, toch beter nog wat afwachten om conclusies te trekken. Hij hoopt echter wel dat de alarmkreet van Jouin gehoord zou worden door diegenen die ervoor kunnen zorgen dat de maatschappij, zoals ze toen was, intact zou blijven.
De conclusie die we uit dit artikel kunnen trekken, is dat de diocesane geestelijkheid van het aartsbisdom te Mechelen (en misschien wel de hele katholieke kerk in België), toch leek te

[81] MOLENBROEK, P., "Ontstaan der Protokollen van de wijzen van Sion", in: Volksverwering, 8 mei 1938
[82] "Mgr. Jouin, Prélat de Sa Sainteté, curé de Saint-Augustin, 'Le péril judeo-maçonnique. II. La judéo)maçonnerie et l'Eglise catholique' (1e partie). Les Fidèles de la Contre-Eglise, juifs et Maçons. Paris, 1921, in 8° de 210 pp, (Prix: 7 fr. 50), in: La Vie Diocésaine. Bulletin du diocèse de Malines, 1921, p. 419.

twijfelen aan de echtheid van de Protocollen, maar voor alle zekerheid de mensen toch opriep om op hun hoede te zijn.

Een laatste publicatie die we moeten vermelden is een werk van Ward Hermans. Deze Vlaams-nationalistische politicus, schrijver en dichter, was een tijdje lid geweest van het Verdinaso en trad in 1936 toe tot het VNV. Het was in datzelfde jaar dat hij het antisemitische werkje "Jodendom en communisme zonder masker. Nog stoute waarheden" schreef, waarin hij geloof leek te hechten aan de Protocollen[83]. Of we hieruit moeten concluderen dat het VNV ook in de Protocollen geloofde, lijkt twijfelachtig. Het VNV kneep wel eens vaker een oogje dicht als het ging over medewerkers met een uitgesproken antisemitisch gedachtegoed, wat niet per se wilde zeggen dat het dit ook officieel goedkeurde.

Ward Hermans heeft nooit de Protocollen zelf gepubliceerd, maar hij kende ze wel en, wat meer is, hij geloofde in de authenticiteit van het document. In zijn boek "Jodendom en communisme zonder masker" probeert hij zijn lezers te waarschuwen voor de joden en de communisten, die samen het plan hebben opgevat om de wereld te veroveren. Hermans heeft nooit zijn anti – joodse ideeën onder stoelen of banken gestoken en hij meende zijn gelijk te kunnen bewijzen aan de hand van een aantal citaten van historische figuren. In dit werk haalt hij twee citaten aan van de beroemde Romeinse historicus, schrijver en redenaar Tacitus en Benjamin Franklin.
Tacitus zou in zijn wereldberoemde *Historiae* over de joden geschreven hebben: "Al wat ons heilig is, is voor hen onheilig, omgekeerd is bij hen toegelaten, wat voor ons immoreel is… Onderling zijn ze elkaar hardnekkig trouw en steeds tot erbarming bereid, doch tegen alle anderen koesteren zij een vinnigen haat." (Tac. Hist. V, 4 en 5), terwijl Benjamin Franklin in het Congres proclameerde dat " in welk land de joden ook in tamelijk groote hoeveelheid neergestreken zijn, zij er het zedelijke peil hebben verlaagd, hebben zij zijn commerciële maatstaven vernietigd, hebben zij de christelijke religie bespot en ondermijnd. Zij hebben een staat in den staat gevormd. Zij zijn bloedzuigers en bloedzuigers leven niet van bloedzuigers. Indien wij ze niet krachtens onze grondwet uit de Verenigde Staten verwijderen, zullen zij binnen 200 jaar in zulke zwermen overgewaaid zijn, dat zij de spits beheerschen en het land

[83] HERMANS, Ward, Jodendom en communisme zonder masker, nog stoute waarheden, Langemark, drukkerij N.V. Vonksteen, 1936, 147 p.

verslinden"[84]. Hermans meent dat hij aan de hand van deze citaten zijn antisemitisme kan rechtvaardigen. Deze citaten beschrijven immers volgens hem perfect de joden en waren zelf profetisch, want het jodendom is precies geëvolueerd zoals Franklin reeds in de achttiende eeuw vreesde. Dit is volgens Hermans bovendien niet meer dan logisch, aangezien bovenstaande citaten afkomstig zijn van "de schitterendste geesten van het arische ras.

Het moge duidelijk zijn dat Ward Hermans een overtuigd antisemiet was en dus ook geloof hechtte aan de mythe van het joodse streven naar wereldoverheersing, zoals die zo expliciet uitgeschreven staat in de Protocollen van de Wijzen van Sion. Aan deze protocollen besteed Hermans slechts enkele alinea's en wat onmiddellijk opvalt is dat hij er geen voorgeschiedenis over weergeeft. Nergens vermeldt hij iets over de manier waarop dit document in anti – joodse handen is terechtgekomen, of over figuren die een belangrijke rol hadden gespeeld bij het uitbrengen ervan, zoals, Nilus, Butmi of Kruchevan. Hij noemt ze "de beruchte Protocollen van het Joodsche Congres te Bazel in 1897 en verwijst enkel naar de Franse versie van Lambelin (uitgegeven door Bernard Grasset te Parijs), dat in 1931 al aan zijn 42e herdruk toe was.

Hermans meent, in navolging van "The Morning Post, dat dit document "het Vade Mecum van de methoden door dewelke wereldrijken, staten en landen verwoest werden of kunnen worden"[85]. Hij legt uit dat de Protocollen een plan bevatten om tot een joodse wereldoverheersing te komen en meent, zoals veel andere "believers" dat het belangrijkste argument voor de echtheid van het plan, het feit is dat reeds vele stappen die erin beschreven staan, ook zijn uitgekomen. Als belangrijkste voorbeelden hiervan geeft hij de instorting van Rusland, het vredesverdrag van Versailles, dat opgesteld werd onder raadgeving van joden en dat volgens Hermans het risico op een nieuwe oorlog enorm groot maakte (hier treedt Hermans onbewust zelf op als profeet), de vestiging van een joods rijk in Palestina, en de stichting van de Volkenbond, die "gesticht was op inspiratie van de joden, om Europa tot een Babelsche verwarring te maken, die zelfs de domsten en geduldigsten vandaag dood ergert"[86]. Ook de ontketening van de eerste wereldoorlog was volgens hem een bewust plan van de joden, aangezien het een jood was die op 28 juni 1914 aartshertog Frans Ferdinand dood schoot.

---

[84] Ibidem, p. 49.
[85] Ibidem, p. 84.
[86] Ibidem, p. 85.

Op een al even doortastende wijze vindt Hermans in de Protocollen een reden voor het "kabaal" die de joden maakten over de politieke omstandigheden in nazi - Duitsland. Een citaat uit de Protocollen dat luidt: "Bij elk verzet moeten wij in staat zijn den oorlog te doen verklaren door de naburige landen, aan elk land dat ons zou dwarsbomen", maakt volgens hem duidelijk dat de joden in Duitsland enkel en alleen zoveel protesteren tegen het nazi – regime in de hoop dat andere landen de oorlog aan Duitsland zouden verklaren, als een volgende stap in de richting van de joodse wereldoverheersing.
Nog een ander stuk uit de Protocollen maakt volgens Hermans duidelijk dat de joden bij dit plan de hulp krijgen van de communisten. Het citaat "Ons belang is dat de christene volkeren ontaarden. Ons belang ligt in den chronischen honger en de zwakheid van den arbeider, waardoor geen verzet tegen onzen wil meer mogelijk zal zijn" , doet Hermans immers denken aan de **"**Verelendungstheorie**"** van Karl Marx, de joodse stichter van het socialisme, waardoor hij de samenwerking tussen joden en bolsjewiken wel bewezen ziet.

Hermans stelt dat het jodendom vier hoekpijlers kent, namelijk marxisme, geld, bloed en vrijmetselaarij, en dat deze vier elementen ervoor zullen zorgen dat het jodendom de christelijke beschaving zal trachten omver te werpen en de wereld te veroveren. De Protocollen leggen volgens hem dan ook dit vreselijke, onmenselijke plan bloot.
Het antisemitisme moet dan gezien worden als "het groeiend verzet van nationaal bewuste volkeren, tegen de heerschappij van het internationale jodendom"[87].

Tijdens de Tweede Wereldoorlog leek de aandacht voor de Protocollen van de wijzen van Sion in België wat bekoeld. We hebben reeds gezien dat er wel nog twee uitgaves van de Protocollen verschenen zijn, namelijk die van Regulus en het tweede deel van "Het jodenvraagstuk", maar in de kranten en tijdschriften uit die periode valt er zo mogelijk nog minder te vinden dan in de jaren voordien. Het maandblad "De Burcht" lijkt hierop de uitzondering te zijn.
"De Burcht" werd uitgegeven door "De Bezem", de Belgische anti – vrijmetselarij bond, en dat voor het eerst in februari 1941.
Dit blad was uiteraard vooral gericht tegen de Vrijmetselarij, maar het twijfelde niet om de joden over dezelfde kam te scheren. Reeds in het eerste nummer werd duidelijk dat voor de redactie van het blad, waarvan de leiding overigens in handen was van ene dr. Ouwerx, alle

[87] Ibidem, p. 66.

middelen goed waren om de vrijmetselarij in een kwaad daglicht te stellen[88]. Op de voorpagina werd een foto afgedrukt die, volgens de auteur van het artikel “Deze drie moeten uitgeroeid worden” op de volgende pagina’s, gevonden werd in een vrijmetselaarsloge te Brussel[89]. Op de foto zijn drie schedels te zien, één met een kroon, één met een laurierkrans en één met een tiaar. Zij stellen volgens de auteur van het artikel respectievelijk het koningdom, het leger en de paus voor en de boodschap lijkt voor hem dan ook duidelijk: al wat christelijk of nationaal is moet vernietigd worden voor de vrijmetselarij. Dit hoeft niet te verbazen, schrijft de auteur, aangezien de vrijmetselarij al vanaf haar stichting bezig is met smeden van complotten om bestaande regimes en staatshoofden uit de weg te ruimen en op die manier zelf de macht te grijpen. De Vrijmetselarij wordt in het artikel ook aan het jodendom gelinkt. Het is immers met hulp van de joden dat de vrijmetselarij het volk naar materialisme drijft en in een klassenstrijd werpt[90]. Over de Protocollen van de wijzen van Sion is er in het eerste nummer vooralsnog geen sprake, maar dat zou veranderen in het nummer dat een maand later verscheen.

In het tweede nummer van het eerste jaargang vinden we immers een artikel onder de titel “Inleiding tot de protocollen der wijzen van Sion”, waarin men onmiddellijk het standpunt van De Bezem omtrent de Protocollen verduidelijkt: “De ‘Protocollen van Sion’ zijn voor de Joden en de vrijmetselaars het werkelijk handboek, dat hun “ideaal” bevat: de volkeren die hun gastvrijheid verleenen, te onderdrukken door gelijk welke middelen ook, en te geraken tot de overheersching van de wereld door de vernietiging van de kristelijke beschavind”[91]. Opvallend toch dat hier helemaal geen sprake is van “de joodse geest van het document” of het feit dat de Protocollen, ook al zijn ze een vervalsing, toch echt zijn. Terwijl tijdens de jaren dertig blijkbaar niemand echt leek te geloven in de authenticiteit van de Protocollen, wordt die hier helemaal niet in vraag gesteld. De redactie beloofde bovendien in de daaropvolgende nummers telkens een aantal citaten uit de Protocollen te publiceren. Dit leek hen nuttig, zelfs nodig, zodat alle “volksgenoten” met hun eigen ogen zouden kunnen zien “dat de joden en de vrijmetselaars niets anders beogen dan de volkeren te beheerschen om hen te onderdrukken, uit te moorden als het moet, en altijd zeker om hen terug te brengen tot de

[88] De Burcht, officieele publicatie van “De Bezem”, Belgische anti-vrijmetselarij bond, 1e jrg. nr.1, febr. 1941
[89] “Deze drie moeten uitgeroeid worden”, in: De Burcht, jrg. nr.1, febr. 1941, pp. 2-4. voor de foto zie bijlage nr.2.
[90] Ibidem, p. 3.
[91] “Inleiding tot de ‘Protocollen der wijzen van Sion”, in: De Burcht, 1e jrg. nr. 2, ma-apr. 1941, p 19, pp. 19-20

barbaarschheid en tot de laagste slavernij”[92]. Vooraleer te beginnen aan een eerste reeks citaten, sluit de auteur af met de dreigende woorden: “Lang genoeg speelden de Joden, en hun handlangers de vrijmetselaars hun verderfelijke rol. Aan ons nu die duistere kerels van het wereldtoneel te gooien en onschadelijk te maken”[93].

Vreemd genoeg is er in het daaropvolgende nummer van het maandblad van de beloofde uittreksels van de Protocollen geen spoor te bekennen. Toch staat er ook in dit nummer een korte verwijzing naar de Protocollen. In het lange artikel “De Theosofen, een verborgen afdeeling der Joodsch-maçonnieke Internationale” gaat men nogmaals dieper in op de vermeende samenzwering tussen joden en vrijmetselaars[94].
De auteur van het artikel, die wederom anoniem blijft, meent dat er geen twijfel mag bestaan dat joden en vrijmetselaars er opuit zijn om de wereldoverheersing in handen te krijgen: “Men weet dat het doel der Joodsch – Maçonnieke Wereldmacht in de stichting ligt van een werelduitgebreide republiek waarvoor zij, al op voorhand, de regeeringsorganen uitbouwen”[95]. Zij zouden dit onder andere doen via de pers en propaganda. Ook de oprichting van de Volkenbond zou een beredeneerde stap in de richting van dit hogere doel zijn. Naast de Volkenbond, zo meent de auteur, zijn er echter ook nog een pak kleinere organisaties die in handen zijn van joden en vrijmetselaars en waarvan men de invloed niet mag onderschatten. De vereniging van de Theosofen zou één van deze “gevaarlijk” organisaties zijn geweest.

Het grote bewijs voor het feit dat de vereniging van de theosofen een werktuig is van de vrijmetselarij en de joden, wordt volgens het artikel geleverd door het logo van deze vereniging, die een zuiver joods logo zou zijn en zelfs zou voorkomen in de Protocollen van de wijzen van Sion: “Het kenteeken der theosofen is een zuiver joodsch kenteeken, gevormd door de joodsche ster, een okkultisch teeken omsluitende en zelf omringd door een gesloten slang. Nu, die joodsche slang komt voor in de beroemde Protocollen waar men er het volgende over verklaart: “Heden mag ik u verzekeren dat wij (het zijn dus de joden die spreken, nota der redaktie) op eenige stappen van ons doel gekomen zijn. Nog een kleine afstand moet afgelegd worden en de cirkel van de zinnebeeldige slang – het teeken van ons Volk – zal volledig zijn. Wanneer deze cirkel zal gesloten zijn, dan zullen al de Europese

[92] Ibidem, p. 19.
[93] Ibidem, p. 19.
[94]“De Theosofen, een verborgen afdeeling der Joodsch-maçonnieke Internationale”, in: De Burcht, jrg. 1 nr.3, mei 1941, pp. 9-11.
[95] Ibidem, p. 9.

Staten erin omsloten liggen als in een sterke stalen schroef" (Zie het werk van den katholieken bisschop Mgr. Jouin over de Protocollen der Wijzen van Sion, blz. 43.)"[96]. Verder wordt er niets meer over de Protocollen vermeld.

[96] Ibidem, voor een afbeelding van het kenteken , zie bijlage nr. 3.

5.3. Tegenstanders van de Protocollen

5.3.1. Alexander Van der Horst

Alexander Van der Horst was een Antwerpse jood en een “rechtse” zionist, die tevens lid was van het “Komiteit tot verdediging van de rechten der joden”. Zijn belangrijkste functie was echter die van verantwoordelijke uitgever van het blad “Afweer”, dat werd uitgegeven door het VEVA. Het VEVA, of het Verbond voor Economisch Verweer Antwerpen, was een organisatie die als voornaamste programmapunt het organiseren van een wereldwijde economische boycot van nazi-Duitsland door de joodse gemeenschap had. Hun voorzitter was Isidore Lipschutz.

“Afweer” verscheen waarschijnlijk alleen maar in de periode 1933-1934 en werd in september 1937 opgevolgd door de “Joodsche Gazet voor België”, die op zijn beurt in juli 1939 werd omgedoopt in “Waarheid en Recht”, met als ondertitel “Joodsche Gazet voor België”. De journalist Isidore Bucheister zou nu de verantwoordelijke uitgever worden, iemand die samen met Benni Rudner en Aaron Person de stuwende kracht was achter het VEVA.

Van der Horst werd in 1939 door de Antwerpse politie aangehouden wegens het bezit van een geheime zender die anti-Duitse programma’s verspreidde.

Meer over de man weten we niet, maar belangrijk is dat hij een werk heeft geschreven, waarin hij tracht aan te tonen dat de Protocollen van de wijzen van Sion helemaal niet door joden werden geschreven. Hij doet dit op zijn eigen, overtuigde manier.

Hij schrijft in het begin van werk “De Protokollen der wijzen van Zion”, dat het niet de bedoeling is met dit boek een “apologie of een verdedigingsschrift der joden” te brengen. Het is volgens hem een “onpartijdige studie, steunend op onbetwistbaar en onbetwist bewijsmateriaal”.

Een mooi ideaal, wat echter helaas onmiddellijk door hemzelf met de grond gelijk wordt gemaakt. Nog op dezelfde pagina laat hij immers duidelijk zijn persoonlijke visie blijken als hij zegt dat het antisemitisme geen uitvinding van Adolf Hitler is, want “de Duitsche geest is nu eenmaal niet erg vindingrijk”[97]. Het werk staat vol van dergelijke uithalen naar het Duitse volk, waarbij hij helaas telkens enorm veralgemeend, en andere cynische opmerkingen.

---

[97] VAN DER HORST, ALEX D., De Protokollen der wijzen van Zion, Antwerpen, Les Editions L.U.T.T.E., 1936, 151 p., p. 14.

Hoewel het werk dus duidelijk geen onpartijdig werk is, maakt het dit niet minder interessant. Een onpartijdig werk vinden over dergelijke zwaar geladen materie is immers zo goed als onmogelijk.

De eerste pagina's van dit boek worden gewijd aan de geschiedenis van het antisemitisme, die volgens Van der Horst zijn oorsprong vindt in de vierde eeuw, meer bepaald bij het Concilie van Nicaea in 325 en de voortzetting ervan te Constantinopel in 381. Hier werden volgens hem de joden veroordeeld als de schuldigen aan de dood van de Messias. De Christenen, hoewel ze hun wereldgodsdienst te danken hadden aan de joden, duidden de joden aan als moordenaars van hun, volgens Van der Horst verkeerd gekozen, Messias en dwongen hen zo om voortaan een teruggetrokken bestaan te leiden. Zo kwam het dat de joden een gesloten bevolkingsgroep gingen vormen, dat veracht en beschimpt werd door de christenen. Dit was het begin van een eeuwenlange verdrukking van de joden, waar slechts een einde aan kwam bij het uitbreken van de Franse Revolutie in 1789.
Hiermee bedoelt Van der Horst dat de joden hun vrijheid herwonnen, en zich niet langer in een gesloten gemeenschap verscholen moesten houden, maar volop konden meedraaien in de maatschappij. De minachting tegenover de joden bleef echter sluieren en amper een kleine eeuw later zou het tot een nieuwe grote uitbarsting van jodenhaat komen.

Het ontstaan van het moderne antisemitisme moet volgens Van der Horst in Duitsland worden gezocht. Na de Frans – Duitse oorlog van 1870-1871 ontstond er in Duitsland een vorm van staatsnationalisme. Politieke of etnische groeperingen over het hele land moesten in moeilijke tijden of bij gevaar samensmelten tot één sterk geheel. Alle "vreemde elementen" in de staat moesten zich dus volledig aanpassen en assimileren in functie van het welzijn van de staat. De joden die, vaak al heel lang, in Duitsland woonden, pasten zich dus vol overgave aan, ook al omdat ze zich, naast joods, ook op en top Duits voelden. Na de oorlog was er een enorme heropleving van het handelswezen, waar de joden zich op stortten. In 1873 stortte dit echter volledig in, met veel werkloosheid, armoede en ellende tot gevolg. Er moest nu worden gezocht naar een zondebok en de meest geschikten voor deze ondankbare rol waren de joden. Bovendien, merkt Van der Horst op, hadden de joden "een sterk ontwikkelde intellectualiteit, als hun gevolg van hun eeuwenlange gedwongen geestesarbeid en hadden ze, in belang der volksgemeenschap, de pers opgericht; wat hun ongeluk werd"[98].

[98] Ibidem, p. 7.

Het antisemitisme laaide in Duitsland na 1873 dus opnieuw op en Bismarck, die nochtans met de steun van de joden keizer was geworden, keerde hen nu de rug toe en liet het allemaal stilzwijgend toe.
Ook in andere landen,zoals Rusland, waar men de situatie in Duitsland had gevolgd, werden de joden nu openlijk als zondebok aangeduid voor alle ellende. Overal werden de joden opnieuw gewantrouwd en veroordeeld.
Onder Hitler ontstond in Duitsland de eerste echte vorm van staats-antisemitisme. Voordien werd het antisemitisme misschien wel stilzwijgend "toegejuicht", zoals onder Bismarck of in Tsaristisch Rusland, maar nooit werd het officieel erkend. In het Derde Rijk werd het echter één van de pijlers van het regime.

Het is in deze periode van toenemende jodenhaat, dat de Protocollen van de wijzen van Sion volgens Van der Horst een vruchtbare bodem vonden om hun antisemitische inhoud te verspreiden.

Hij meldt dat er in de "Frankfurter Zeitung" van 8 november 1934 een bericht uit Berlijn verscheen onder de titel "Richtlinien für den Schulunterricht über Weltanschauung, Rassenkunde, Judenfrage", waarin stond dat de rijksminister voor opvoeding, Rust, als Pruisisch minister van onderwijs een nieuwe lijst van leermiddelen gepubliceerd had, die in het schoolonderwijs omtrent erfelijkheidskunde, erfelijkheidszorg, raskunde en bevolkingspolitiek als basis kon gebruikt worden. Betreffende wereldbeschouwing werd onder andere "Mein Kampf" aangeraden, in verband met het jodenvraagstuk stond ook "Die Protokolle der Weisen von Zion und die jüdische Weltpolitik" van Alfred Rosenberg op de lijst.
Van der Horst stelt dat Hitler vaak soortgelijke vervalste werken op de jeugd los liet, ten einde deze te vergiftigen. Hij meent dat " de Duitsers immers geen instinctief begrip van goeden kwaad bezitten en hun soldatenmentaliteit de gemeenschap voor alles stelt en geen rekening houdt met individuen of persoonlijke rechten"[99].

De rest van het werk gaat over de Protocollen van de wijzen van Sion zelf. Van der Horst probeert de vervalsing aan te tonen door tegenstrijdigheden aan te duiden tussen de verschillende verklaringen over de herkomst van het document en het werk naast "Dialoog in

[99] Ibidem, p. 25.

de hel tussen Montesquieu en Machiavelli" van Maurice Joly te plaatsen. Hij behandelt ook vrij aandachtig het proces te Bern en brengt een aantal uitvluchten en verklaringen van de verdedigers van het antisemitische document aan, die volgens hem duidelijk op niets slaan.

Van der Horst gebruikt twee specifieke publicaties van de Protocollen van de wijzen van Sion. Opmerkelijk hierbij is dat het niet gaat om een originele versie van Nilus (of Butmi). Het eerste is "Protocols, Procès-verbaux de réunions secrètes des sages d'Israël", edition de "La Vieille France", 1920, Paris. Hierin wordt het werk van Nilus gebruikt, besproken en er wordt ook vaak uit geciteerd. Het belangrijkste struikelblok voor Van der Horst uit dit werk, is dat Nilus schreef dat de Protocollen ondertekend werden door de sionistische vertegenwoordigers van de 33^e graad, wat Van der Horst afdoet als klinkklare nonsens. Verder zegt hij dat vervalsers er dan maar niets beter op gevonden hadden om niet langer de zionisten, maar de vrijmetselaars als bondgenoten van de joden naar voren te schuiven.
Het tweede werk is dat van Gottfried Zur Beek: "Die Geheimnisse der Weisen von Sion", uitgegeven door "Zentralverlag der NSDAP, Franz Eher Nachf, München. Dit is de uitgeversfirma die ook "Mein Kampf" publiceerde.

Van der Horst vat de hele inhoud van de Protocollen van de wijzen van Sion als volgt samen: "De joden, geholpen door de Vrijmetselaars, hebben het plan opgevat de wereld te veroveren: zij zijn dus de gezworen vijanden der menschheid"[100].
Waarom de joden en de vrijmetselaars samen de schuld moeten dragen, lijkt Van der Horst nog vrij voor de hand liggend. Niet dat hij meent dat ze ook maar iets te maken hebben met elkaar, maar hij kan twee redenen bedenken waarom antisemieten ze over dezelfde kam scheren. Een eerste reden, is dat men denkt dat, aangezien joden een gesloten groep vormen, in een eigen wereldje leven en de vrijmetselarij een geheime genootschap is, ze dus ook wel in het geheim zullen samenzweren. Bovendien merkt hij op dat de joden altijd voor een rechtvaardige wereld strijden en dus vaak op de voorgrond tegen om de strijden tegen onrechtvaardige regimes. Bij de vrijmetselarij is dit streven naar rechtvaardigheid ook aanwezig, waardoor ze dus af en toe wel gemeenschappelijke belangen hebben.

Van der Horst geeft niet de volledige inhoud weer van de Protocollen, maar beperkt zich tot het geven van de titels van de vierentwintig hoofdstukken, met telkens een groot aantal

[100] Ibidem, p. 50.

ondertitels, waardoor het toch mogelijk is voor de lezer om een duidelijk beeld te krijgen van inhoud ervan. Om aan te tonen dat het hier om een vervalsing gaat, geeft hij een aantal uitgebreide getuigenissen weer van het proces in Zwitserland. Om niet van partijdigheid te kunnen beschuldigd worden, gebruikt hij hier letterlijk het verslag dat de “Frankfurter Zeitung” gaf op 2 november 1934. Naast getuigenissen van aanklagers en verdedigers geeft hij ook het volledige vonnis weer, waarin de Protocollen van de wijzen van Sion bestempeld worden als minderwaardige lectuur, vervalsing, plagiaat en zelfs als onzin.
Daarnaast vergelijkt hij ook nog een aantal passages uit de Protocollen met gelijkaardige passages uit “Dialoog uit de hel” teneinde het plagiaat nog eens gedetailleerd aan te tonen. Hij benadrukt dat er geen twijfel mogelijk is dat de 24 protocollen afgeschreven zijn van de eerste 24 hoofdstukken uit dit werk. In “Dialoog uit de hel” zijn er immers 25 hoofdstukken, maar omdat het laatste hoofdstuk gaat over de toestand van het rijk na een periode van 12 jaar regeren, wat uiteraard nog niet van toepassing was op de joden en dus onbruikbaar voor de auteurs van de Protocollen.
Van der Horst haalt ook even aan dat de antisemieten als reactie op het ontdekken van het plagiaat stelden dat Maurice Joly een jood was en eigenlijk Mozes Joel heette. Volgens hem hadden ze als antwoord op alles wel één of ander verzinseltje klaar liggen. Zo beweerde men ook dat Joly, die niet alleen jood was, maar ook vrijmetselaar trouwens, bij het maken van zijn boek “ De rede van de Opperrabbijn” uit het boek “Biarritz” van John Retcliffe zou gebruikt hebben. Het feit dat Joly’s boek vier jaar vroeger (1864) gepubliceerd werd dan dat van John Retcliffe (1868) duidt er volgens hen alleen maar op dat er in Rusland toen al documenten circuleerden waarin een wereldoverheersing van de joden werd voorbereid. Deze documenten moeten volgens hen op de één of andere manier in het Westen verzeild zijn geraakt. Van der Horst doet dit af als complete onzin en merkt op dat in het werk van Macchiavelli zelf, “Il Principe” dezelfde ideeën voorkomen als in “Dialoog uit de hel” en de Protocollen en dat Macchiavelli hoegenaamd niets met de joden had te maken. Hoewel, merkt Van der Horst cynisch op, dat antisemieten ongetwijfeld wel ergens één of andere niet – arische grootmoeder zouden vinden.

Het meest opmerkelijke argument van Van der Horst, één die we nergens anders vinden, is dat de joden simpelweg te zwak zijn om de wereld te kunnen overheersen.
Zoals hij reeds opmerkte, deden de meeste joden na de Franse Revolutie hun uiterste best om zich aan te passen en te worden als de “anderen”. Met spijt in het hart schrijft hij dat velen onder hen zich ook lieten dopen. De joden vormden niet langer een gesloten groep, afgesloten

van de rest van de maatschappij. Op het Eerste Zionistische Congres in 1897 te Basel onder leiding van Herzl, sprak men terug voor het eerst in lange tijd over de joden als een specifieke volksgroep. Veel joden, vooral de rijksten (die hun welvaart te danken hadden aan het feit dat ze zich zo goed geassimileerd hadden), wilden dit echter niet meer. Ze verzetten zich tegen het idee om opnieuw als aparte bevolkingsgroep gezien te worden, aangezien dit net hun assimilatieproces zou verstoren. Enkel de arme en zwakke joden, die niets te verliezen hadden, zagen in de nieuwe Zionistische beweging heil voor hun toekomst. Met enige zin voor overdrijving vraagt Van der Horst zich luidop af: "En die joden, die elk ogenblik konden onder de ellende bezwijken, nooit drie maaltijden per dag hadden, in kelders en holen opeengehoopt woonden en zelf het geld voor de postzegel op de smeekbrief aan rijkere familieleden in Amerika moesten lenen, zouden het plan opgevat hebben de wereld te gaan veroveren?"[101].

Een andere vreemde bewering is dat hij de Protocollen ziet als een leidraad voor de manier waarop Adolf Hitler Duitsland bestuurt.
"Hitler zelf weet zeer goed, in zijn geheelen optreden heeft hij bewezen een uitstekend psycholoog te zijn, dat men de antisemieten alles kan voorzetten wat men verkiest, hij weet dat zij allen een gemeenschappelijk gebrek hebben: hun ontbreekt elk kritisch inzicht. Anders zouden zij immers gemerkt moeten hebben dat het zogenaamde streven der joden tot de wereldheerschappij, dat hun in de Protocollen van de wijzen van Zion wordt aangewreven, slechts een Duitse camouflage is voor… de aspiraties en de regeringsmethoden van Hitler zelf"[102]. Van der Horst beseft zelf dat dit een vreemde bewering is, maar probeert zijn stelling kracht bij te zetten door een aantal passages uit de Protocollen weer te geven, die volgens hen moeten aantonen dat Hitler wel degelijk de Protocollen als leidraad gebruikte. Enkele voorbeelden:

- "Alleen een autocraat kan ruime en heldere plannen maken voor een regelrechte regeering; dat bewijst, dat het beste gouvernement van een land vereenigd moet zijn in de handen van één enkel verantwoordelijk persoon."
- "De moderne staten bezitten een groote macht, voorbestemd om volksmeeningen tot uiting te brengen: dat is de pers. De rol der pers is de bezwaren te opperen, die het volk laat hooren, de ontevredenheid uit te drukken en aan te wakkeren."

---

[101] Ibidem, p. 57.
[102] Ibidem, pp. 113-114.

Twee voorbeelden moet hier volstaan om aan te tonen waar Van der Horst naar toe wil. Hij geeft zelf enkele pagina's vol dergelijke citaten, maar het lijkt me reeds duidelijk dat hij wat deze stelling betreft toch met losse flodders lijkt te schieten[103]. Dat hij uit de Protocollen slechts enkele citaten haalt, die voor hem het bruikbaarst zijn, lijkt voor hem geen bezwaar: "Men zal ons niet kunnen verwijten dat we deze citaten uit hun verband gerukt hebben, want het geheele pamflet vormt als het ware een leidraad voor het Hitlerregime"[104]. Eigenlijk past Van der Horst hier gewoon dezelfde methode toe die de antisemieten gebruiken om de echtheid van de Protocollen te 'bewijzen'.

Tenslotte wil Van der Horst aantonen dat wereldheerschappij en de onderwerping van het christendom helemaal geen doel is voor de joden, door een aantal passages aan te halen uit, wat hij noemt, "de echte Protokollen van de wijzen van Zion", namelijk de Thora (de grondwet van het joodse volk, de zogenaamde vijf boeken van Mozes), de Talmoed (de verzameling van de joodse teleologische literatuur welke zich bezig houdt met de verklaring van en uitleg over godsdienstwetten) en Schulhan Aruch (de laatste der wetsvoorschriften, gebaseerd op de Talmoed). Hiermee wil hij aantonen dat de joden vredelievende mensen zijn en helemaal niet de wrede samenzweerders waarvoor ze worden aanzien door antisemieten.

5.3.2. Pierre Charles

Lieven Saerens meent in het artikel "The attitude of the Belgian Roman Catholic Clergy towards the jews Prior to the Occupation", dat er geen twijfel bestaat dat er in België nooit veel geloof gehecht werd aan de Protocollen van de wijzen van Sion en duidt hiervoor het onderzoek en de verschillende publicaties omtrent de Protocollen van Pierre Charles als één van de belangrijkste redenen aan[105]. Pierre Charles was een Belgische jezuïet die geboren werd te Schaarbeek op 3 juli 1883. Hij studeerde onder andere aan het prestigieuze jezuïetencollege "Saint Michel" te Brussel en treed op 23 september 1899 toe tot de orde van de jezuïeten. Geboren met een uitzonderlijk redenaarstalent, werd hij in 1914 benoemd tot professor in de dogmatische theologie aan het Leuvense jezuïetenscholasticaat. Zijn toenmalige collega, de heer J. Levie, beschreef Pierre Charles als een buitengewone leerkracht, met grote invloed op zijn leerlingen en een ongelooflijke kennis van de katholieke

[103] Ibidem, pp. 114-122.
[104] Ibidem, p. 122.
[105] SAERENS, Lieven, "The attitude of the Belgian Roman Catholic Clergy towards the jews Prior to the Occupation", in: MICHMAN, P., Belgium and the Holocaust, Jeruzalem, Yad Vashem, 1998, p. 133.

traditie. Pierre Charles was volgens hem een man met een uitgesproken persoonlijke visie, die echter vaak het geduld en de objectiviteit miste om aan historisch – kritische bronnenstudie te doen[106]. Hij was echter ook een missioloog en bovendien een goed schrijver. Hij verzorgde talrijke bijdragen voor verschillende kranten of tijdschriften, waar hij dikwijls de nadruk legde op het belang van de christelijke naastenliefde. Elke vorm van racisme was voor hem dan ook volledig uit den boze. Hij had echter ook zijn 'scherpe' kantjes, zoals men kan zien aan zijn verbeten strijd tegen stromingen en bewegingen die een directe "bedreiging" vormden voor het orthodoxe geloof, zoals de Franse nationalistische beweging "Action Française". Pierre Charles, die tijdens zijn leven al zeer veel erkenning kreeg, moest echter ook afrekenen met heel wat sceptici. Vanuit antisemitische hoek lijkt dit niet meer dan logisch, maar ook binnen de orde van de jezuïeten kreeg hij soms de wind van voor. Niet alle jezuïeten volgden Charles immers in zijn strijd tegen het antisemitisme. De "Civiltà Cattolica", het Romeinse jezuïetentijdschrift en het officieuze orgaan van het Vaticaan, voerde bijvoorbeeld tussen het einde van de negentiende eeuw en de jaren 30' een heuse anti – joodse campagne. Tijdens de Dreyfuss – affaire deed het blad volop mee aan het beschuldigen van de joodse officier, het koppelde het jodendom vaak aan de Vrijmetselarij en tijdens de jaren 30 waarschuwde het zelfs voor het joodse streven naar wereldheerschappij. Pierre Charles zou echter zijn hele leven lang de strijd voortzetten, tegen het racisme, tegen het antisemitisme, en tegen "De Protocollen van de wijzen van Sion".

Pierre Charles kwam reeds begin de jaren 20' in contact met de Protocollen. Kort na het verschijnen van de artikels van Philippe Graves in "The Times", op 16, 17 en 18 augustus 1921, waarin Graves aantoonde dat de Protocollen bijna letterlijk overeenkwamen met de "Dialogen" van Maurice Joly en dus plagiaat waren, wijdde ook Pierre Charles een artikel aan het berucht document. Het artikel verscheen op 15 november 1921 in "La Terre Wallonne". Pierre Charles had het artikel voornamelijk gebaseerd op die van Graves, maar had ook zelf de Protocollen (de uitgave van Roger Lambelin uit 1921) eens naast het werk van Joly gelegd. Voor Charles was het onmiddellijk duidelijk: "Pour tout lecteur non prévenu, l'ouvrage lui-même apparaît comme simplement inepte. Si des conspirateurs n'avaient d'autre doctrine et d'autre plans que cette doctrine rudimentaire et ces plans puérils, ingénument scélérats,

[106] KERSEMANS, Christel, De missioloog Pierre Charles S.J. (1883-1954) over het 'jodenvraagstuk', Leuven, s.n., 1987 p. 43.

l'Europe et le monde pourraient dormir en paix (…) L'incohérence, l'ignorance, l'imprudence excessive, en un mot l'odieuse folie qui suinte de toutes les pages de Protocolles"[107].

Hij ging dus nog een stapje verder dan Graves had gedaan in zijn artikels. Graves had namelijk enkel aangetoond dat de Protocollen geplagieerd waren van de "Dialogen", en dus een vervalsing waren, maar Pierre Charles bewees niet alleen dat document een vervalsing was, maar meende ook dat het plan, dat in het document uitgeschreven werd, complete nonsens was. Het was onsamenhangend, zal vol tegenstrijdigheden toonde een serieus gebrek aan kennis bij de auteur, met andere woorden: het was een dom plan, waarvoor men allerminst bevreesd hoefde te zijn.

Pierre Charles had niet veel tijd nodig om ervan overtuigd te geraken dat de Protocollen niets meer waren dan een vervalsing, opgesteld met het doel de haat ten opzichte van de joden aan te wakkeren en het eeuwenoude geloof in de mythe dat het jodendom niets liever wilde dan het hele christendom omver te werpen en zelf alle macht in de wereld te grijpen terug te doen opleven. Deze mythe deed immers al zo'n tweeduizend jaar de ronde, maar uiteraard waren er tot dan toe nooit geen bewijzen voor gevonden. Hoewel het voor Pierre Charles vrij snel duidelijk was dat de Protocollen een vervalsing waren, beseft hij maar al te goed dat dit niet voor iedereen zo duidelijk was. De reden hiervoor was volgens de jezuïet een vorm van "spionnenfobie", een fenomeen waarbij de mensen plots altijd en overal spionnen, samenzweringen en complotten zien, ook als er helemaal geen zijn[108]. Pierre Charles meende dat dit fenomeen aan de oorzaak lag voor het geloof in een judeo – maçonnieke samenzwering die tot wereldoverheersing moest leiden. Zo kregen de joden onder andere de schuld van het gebrekkige verdrag van Versailles en de creatie van de Volkenbond.

Pierre Charles baseerde zijn studie over de Protocollen van de wijzen van Sion op het onderzoek van Philippe Graves en op dat van Fernand Baudhuin. was een professor economie en publiceerde in september 1921 een artikel in "Revue Catholique Sociale et Juridique", dat werd uitgegeven door het Leuvense "Institut Supérieur de Philosophie", waarin hij wees op de vele tegenstrijdigheden die het financiële gedeelte (voornamelijk protocollen 21 en 22) van de Protocollen bevatte. Ook Baudhuin was van de mening dat we, indien dit document een echt plan voorstelde, ons geen zorgen moesten maken. Ook dit gedeelte zat immers vol fouten en werd blijkbaar door iemand opgesteld die absoluut niets af wist van economie. Dat Baudhuin

---

107 CHARLES, Pierre, "Les protocoles des sages de Sion", in: La Terre Wallonne, 15 nov. 1921, p. 153.

108 OLENDER, Maurice, "La chasse aux "évidences". Pierre Charles (s.j.) face aux protocoles des Sages de Sion", in: OLENDER, Maurice, , Le racisme. Mythes et sciences, Bruxelles, Editions complexe, 1981, p. 225.

kwijtschold van alle schuld omtrent het opstellen van het document is ietwat opvallend, aangezien zijn houding ten opzichte van de joden op zin minst ambivalent kan genoemd worden. Men kon hem bezwaarlijk een antisemiet noemen, maar toch stelde hij zich vragen over het grote aantal joden in België[109].

Pierre Charles' bijdrage aan het onderzoek rond de echtheid van de Protocollen oogstte veel lof in binnen- en buitenland, maar hij kreeg ook veel kritiek te verduren. In Frankrijke haalde onder andere monseigneur Jouin zwaar uit naar de Belgische jezuïet. Monseigneur Jouin was priester in de Sint Augustinus - kerk te Parijs en reageerde hiermee eigenlijk op het artikel in "La Terre Wallonne", waar Pierre Charles Jouin een veeg uit de pan had gegeven. Hij hekelde onder andere Jouins' onverdraagzaamheid en zijn ongefundeerde haat ten opzichte van de joden die hij tentoon spreidde in "Le Péril Judéo – maçonnique", een uitgave van de Protocollen die hij sinds 15 augustus 1920 publiceerde in "La Revue internationale des sociétés secrètes". Opmerkelijk, en niet zonder belang om een goed beeld te krijgen van de houding van de katholieke Kerk, was dat paus Benedictus XV, Jouin enige tijd eerder nog had gefeliciteerd en aangemoedigd wegens zijn uitstekende hulp in de "verdediging van de rechten van de katholieke kerk tegen vijandige sekten"[110].

In België meende het katholieke dagblad "Le Rappel" uit Charleroi dat Pierre Charles gewoon de visie van Graves had overgenomen zonder zelf enig degelijk onderzoek te hebben gevoerd. Het blad betwijfelde het feit dat de Protocollen een vervalsing zouden zijn, onder invloed van de Antwerpse katholieke krant "La Métropole".

Pierre Charles was echter niet uit zijn lood te slaan en reageerde in april 1922 in "La Terre Wallonne", door duidelijk aan te tonen op welke manier hij zélf onderzoek had gedaan naar de echtheid van de Protocollen, welke documenten hij daarbij had gebruikt en waar men die documenten kon vinden. Hij adviseerde dan ook al de geïnteresseerden om zelf de vergelijking te maken tussen de Protocollen en de Dialogen en zijn eigen conclusies te trekken. Om het wat gemakkelijker te maken publiceerde hij er onmiddellijk delen uit de Protocollen en de Dialogen in twee kolommen bij[111]. Hij reageerde in dit artikel bovendien verbaasd dat er nog steeds zoveel aandacht werd besteed aan een document dat overduidelijk een vervalsing was: "que un plagiat, aussi grotesque, aussi baroque, aussi ridicule que les Protocols, que l'oeuvre hâtive, méchante et sotte d'un vulgaire argousin de l'okhrana…ait pu

[109] KERSEMANS, op.cit., p. 38.
[110] OLENDER, op.cit., p. 226.
[111] CHARLES, Pierre, "L'immonde Juif", in: La Terre Wallonne, april 1922, pp. 54-62.

passer aux yeux d'occidentaux sérieux et d'hommes de lettres, pour une conspiration savante, un plan satanique et génial de destruction de sociétés… Il y a là matière à réflexions moroses"[112]. Vijftien jaar later zou Charles echter met nog grotere verbazing en lichtjes wanhopig moeten vaststellen dat er nog niet veel veranderd was.

In de jaren 30' waren er inderdaad nog steeds mensen die geloofden in de echtheid van de Protocollen, niet in het minst onder invloed van Adolf Hitler, die ze aanhaalde in zijn berucht werk "Mein Kampf". Hitler meende dat het er eigenlijk niet toe deed of ze nu al dan niet vals waren, ze waren bovenal een waarheidsgetrouwe beschrijving van het joodse gevaar[113]. In Duitsland waren de Protocollen zelfs een tijdje verplichte literatuur.
Ook in België werd er tijdens die periode geschermd met de Protocollen. Het NACO, Volksverwering, Dietbrand, Verdinaso,… gebruikten ze, ook al was niet iedereen even overtuigd van de authenticiteit van het document.

Op 16 december hield Pierre Charles voor het Katholiek Bureau voor Israël een toespraak over de Protocollen, waarbij hij nogmaals stap voor stap aantoonde dat ze een vervalsing waren. Zoals reeds vermeld waren op deze bijeenkomst ook een aantal militanten van Volksverwering, die driftig een vijftigtal publicaties van de Protocollen uitdeelden. Charles ging ook even dieper in op het vonnis dat in hoger beroep voor de rechtbank te Bern werd uitgesproken. Hij benadrukte dat dit vonnis, dat het eerste vonnis teniet deed, niets te maken had met de vraag of de Protocollen nu vals dan wel echt waren. Charles kwam ook even terug op de houding van Hitler (en die van vele andere antisemieten), die meende dat de Protocollen, of ze nu al dan niet door joden werden opgesteld, toch belangrijk bleven omdat ze een perfecte weergave vormden van het denken en handelen van de joden (de joodse "geest" die in het document wordt geopenbaard). Zijn reactie, die te lezen was in het verslag van de toespraak in "Nouvelle Revue Théologique", luidde: "Elle ne relève évidemment plus d'aucune discussion. Si une accusation est fondée sur elle-même, indépendamment de toutes les preuves, si ces preuves peuvent être détruites sans que l'accusation soit retirée ou modifiée, il n'y a plus ni critique, ni science, ni justice, et toutes les calomnies permises"[114].

---

[112] Ibidem, p. 62.
[113] NORA, Pierre, "1898. Le thème du complot et la définition de l'identité juive" in: OLENDER, Maurice, Le racisme. Mythes et sciences, Bruxelles, Editions complexe, 1981, p. 160.
[114] CHARLES, Pierre, "Les Protocoles des sages de Sion", in: Nouvelle Revue Théologique, jan. 1938, p. 77.

Dit artikel werd enkele maanden later in iets uitgebreidere versie uitgegeven in een aparte brochure[115]. Dit werkje werd beschouwd als “La plus solide, la plus posée, la plus décisive de toutes les analyses consacrées au célèbre faux”[116].

Hij begint dit werkje met een kort verslag van het proces te Zwitserland. Hij schrijft dat het verdict, dat viel op 14 mei 1935 heel duidelijk was: de Protocollen van de wijzen van Sion zijn een vervalsing en kunnen gecatalogeerd worden als “schundliteratur”. De verdedigers van het geschrift gingen echter in beroep en het arrest werd vernietigd. Niet omdat de rechter meende dat het toch om een authentiek document ging, benadrukt Charles, maar enkel en alleen wegens de beperkte bevoegdheden van de rechtbank in kwestie. Onder “schundliteratur” wordt pornografische en immorele literatuur verstaan en de rechter was van mening dat de Protocollen niet onder deze categorie vielen, waardoor het onmogelijk was voor deze rechtbank om de Protocollen te veroordelen. De rechter stelde wel in zijn vonnis nog eens duidelijk dat hij er van overtuigd was dat het om een vervalsing ging, maar omdat hij ze niet kon veroordelen, beweerden de verdedigers dat de joden er niet in geslaagd waren te bewijzen dat het document niet authentiek was.

Over de geschiedenis van de Protocollen die gegeven wordt door Pierre Charles kan ik vrij kort zijn, want hij vertelt ons hier niets nieuws. Hij begint zijn verhaal bij Sergeij Nilus (van Butmi of Krushevan is hier geen sprake) en vertelt verder hoe de Protocollen via Gottfried Zur Beeck over heel Europa (hij vermeldt publicaties uit Polen, Frankrijk, Engeland, Scandinavië en Italië) en daarbuiten (Japan, Amerika, met Ford als belangrijke distributeur, en een Arabische vertaling) verspreid werden. Daarnaast geeft hij uitleg over de bekende artikels in de “Morning Post” en vooral in de “Times”, met de artikels van Philippe Graves.

Als men de Protocollen eens vluchtig doorneemt, wordt het volgens Charles onmiddellijk duidelijk dat het document een plan bevat, nu eens wanordelijk, maar op het zelfde moment ook zeer simplistisch, om de maatschappij neer te halen ten voordele van de wreedaardige joden. Vervolgens geeft hij een aantal korte, willekeurige citaten uit de Protocollen om de

---

[115] CHARLES, Pierre, S.J., Les Protocoles des Sages de Sion, Paris-Tournai, Casterman, 1938, 30 p.
[116] PIERRARD, Pierre en BRAUN, Roger, Juifs et Catholiques français: De Drumont à Jules Isaac (1886-1945), Paris, Fayard., 1970, p.264.

lezer bekend te maken met de sfeer die erin dit document heerst. Enkele willekeurige voorbeelden van deze citaten zijn[117]:

- "Nous voulons organiser un gouvernement central et fort, de façon à prendre entre nos mains toutes les forces sociales… Notre règne se développera… en un despotisme si puissant qu'il pourra à tout moment et en tout lieu écraser les Gentils mécontents ou récalcitrants" (5e hoofdtsuk, p. 54)
- "Tous les rouages du mécanisme de l'Etat sont mus par une force, qui est entre nos mains, à savoir: l'or" (5e hoofdstuk, p. 57)
- "Dans toute l'Europe, et avec l'aide de l'Europe sur les autres continents, nous devons exciter la sédition, les dissensions et l'hostilité mutuelle" (p. 63)
- "Bref, afin de démontrer que tous les gouvernements des Gentils d'Europe nous sont asservis, nous manifesterons notre pouvoir à l'un d'eux au moyen de crimes, de violences, c'est à dire pa run règne de terreur, et au cas où ils se révolteraient tous contre nous, nous répondrions aves les fusils américains, chinois ou japonais" (p. 64)

Als men ze echter wat aandachtiger gaat bekijken, meent Charles, merkt men al snel dat ze zeer onsamenhangend geschreven zijn en bovendien bol staan van de contradicties. Pierre Charles is er dan ook van overtuigd dat "Als de mysterieuze 'Wijzen van Sion' niet meer wijsheid bezitten dan ze in dit document laten uitschijnen, de wereld gerust kan zijn"[118]. Nadat Charles de Protocollen wat nauwkeuriger heeft gelezen, trekt hij dan ook een duidelijke conclusie: Het betreft hier onmogelijk over een doordacht plan van welke organisatie dan ook. De auteurs van het geschrift negeren de wetten van de economie, kennen duidelijk niets van de bestaande politieke instituties, zijn ongelooflijk naïef en dromen van het verwezenlijken van zaken die eenvoudigweg niet kunnen verwezenlijkt worden. Het plan bevat bovendien volgens Charles niets constructiefs en staat vol met contradicties.
Een voorbeeld hiervan is dat de auteurs van de Protocollen menen dat, in het nieuw rijk dat zal gesticht worden, iedereen evenveel rijkdom zal kennen. Dat men geld kan lenen van de staat met maximum 1% intrest en dat de staat overal zal tussenkomen waar nodig. Bovendien zal de staat veel meer instituties financieren dan nu het geval is, zodat iedereen goedkoop of zelfs gratis kan deelnemen aan alle openbare diensten. Het plan bevat dus enorm veel goede idealen, die gewoon niet mogelijk zijn. Van waar al dit geld dat de staat zal uitgeven dan wel moet komen, wordt helaas niet vermeld in de Protocollen.

---

[117] Pierre Charles haalt deze citaten uit de vijfde editie van het werk van Roger Lambelin.
[118] PIERRE CHARLES, S.J., Les Protocoles des Sages de Sion, Paris-Tournai, Casterman, 1938, p. 13.

Pierre Charles probeert vervolgens op een aantal verschillende punten duidelijk te maken waarom de Protocollen van de wijzen van Sion wel degelijk een vervalsing zijn, met als doel de joden in een slecht daglicht te stellen.
Eerst en vooral meldt hij dat Nilus beweerde dat de Protocollen geschreven werden op het Joods Zionistisch Congres te Basel in augustus 1897 en dat ze door een spion, hierheen gestuurd door de tsaristische regering van Rusland, gekopieerd werden en via een aantal tussenstappen in zijn handen beland waren.
Pierre Charles merkt terecht op dat het Eerste Zionistische Congres een openbaar congres was, waar slechts één zaak op het programma stond, namelijk het oprichten van een Zionistische beweging. Iedereen was op dit congres welkom, er waren talloze journalisten aanwezig en op de uitnodigingen stond gedetailleerd beschreven welke lezingen en vergaderingen er zouden plaatsvinden en waar dit zou gebeuren. Iedereen die dat wilde, kon op elke samenkomst aanwezig zijn. Journalisten, stenografen en deelnemers aan het congres hadden allemaal op het proces in Zwitserland verklaard dat helemaal niets erop wees dat er ook geheime vergaderingen hadden plaatsgevonden. Nilus beweerde dat er 24 geheime vergaderingen waren geweest, maar kon echter niets bewijzen.

Daarnaast neemt hij ook “Dialoog uit de hel tussen Montesquieu en Machiavelli” van Maurice Joly ter hand en plaats een aantal passages naast passages uit de Protocollen om aan te tonen dat de gelijkenis meer dan frappant is en dus niet toevallig kan genoemd worden. Hij verwijst hierbij naar de artikels uit de “Times” van 16, 17 en 18 augustus 1921, die meldden dat hun correspondent in Constantinopel (de naam wordt niet genoemd, maar die weten we ondertussen wel: Philippe Graves) een frans boekje gevonden had in het archief van een voormalig lid van het leger van de Tsaar, dat nu eigendom was van de Ochrana, dat opmerkelijk veel gelijkenissen vertoonde met de Protocollen van de wijzen van Sion.

Naast het feit dat onomstotelijk kan aangetoond worden dat de Protocollen van de wijzen van Sion plagiaat zijn, meent Pierre Charles ook aan de hand van enkele zaken uit de Protocollen zelf te kunnen bewijzen dat het hier om een vervalsing gaat. Eerst en vooral haalt hij het citaat “Per me reges regnant” aan. Het is een citaat uit Het Heilige Schrift van de joden (Prov 8, 15) en komt ook in de Protocollen voor. Het feit dat de zogenaamde wijzen van Sion dit citaat op het congres te Basel in de katholieke, Latijnse vertaling gebruikten, waar er voor de rest nochtans Hebreeuw werd gesproken, is voor Pierre Charles al genoeg bewijs dat het om een

vervalsing gaat. De vervalser had volgens hem toch beter de moeite gedaan het citaat te geven in zijn oorspronkelijke, Hebreeuwse tekst.
Een tweede bewijs van de vervalsing van de Protocollen vindt Pierre Charles in de chronologie. In het tiende van de vierentwintig protocollen staat het geschreven dat "er maatregelen zullen worden genomen tegen presidenten die een schandaal zoals dat van Panama of een andere louche zaak op hun kerfstok hebben".
Dit stukje komt niet in het werk van Joly voor en moet er dus zijn bevoegd door de vervalser zelf. De enige president van de Franse Republiek naar wie men hier kan naar verwijzen, meent Pierre Charles, is Emile Loubét, die verkozen werd op 18 februari 1899 en bij zijn terugkeer naar Parijs door het volk verwelkomt werd met de schreeuw: "Panama, Panama". In 1892 had Loubet zijn ontslag moeten indien als premier van Frankrijk omdat hij geen bevredigende antwoorden had kunnen geven aan het parlement in verband met het panamaschandaal. Ingenieur de Lesseps, die ook het Suezkanaal bouwde, had via de joodse bankier Reinach massal Frans kapitaal aangetrokken voor de bouw van een kanaal tussen de Stille en de Atlantische oceaan, maar de kosten waren in het begin zo hoog dat het financieel een catastrofe werd. Uiteindelijk werd de Lesseps zelf veroordeeld wegens zijn megalomanie, maar hij sleepte een reeks politici mee in zijn val.
Aangezien Loubet pas in 1899 president werd, is het onmogelijk dat de Protocollen al in 1897 te Basel werd opgesteld.

Tenslotte reageert Pierre Charles ook nog op een aantal argumenten die veel terugkomen van de antisemieten.
De bewering dat Maurice Joly een jood zou zijn geweest, onder de naam Mozes Joël doet hij af als complete nonsens. Hij stelt dat de doopdocumenten van Joly, die in 1924 gepubliceerd werden, met vermelding van de namen van peter en meter, duidelijk het tegendeel bewijzen. Bovendien, zegt hij, maakt het eigenlijk niet uit of Joly een jood, een christen of een Turk was, want zijn boek ging nu eenmaal niet over religie, maar enkel en alleen over Napoleon.
Het argument dat de joden het werk van Joly net bewust plagieerden om, indien de Protocollen van de wijzen van Sion ooit zouden ontdekt worden, het plagiaat te kunnen bewerken om aan te tonen dat het om een vervalsing gaat, vindt Pierre Charles zelfs niet de moeite waard om er op in te gaan.

Pierre Charles trekt over de hele polemiek rond de Protocollen van de wijzen van Sion een aantal conclusies[119]:

1. Indien men de Protocollen beschouwt als een programma, moet men vaststellen dat ze niets mee zijn dan een onsamenhangend geraaskal, die telkens opnieuw de onwetendheid van de redacteur en zijn totale gebrek aan kennis van de meest elementaire zaken verraden. Het is bovendien onmogelijk dat er ooit iemand deze plannen zal uitvoeren, want ze zitten vol van de contradicties en zichtbare dwaasheden.
2. Het is bewezen dat de Protocollen een vervalsing zijn, geplagieerd van een werk van Maurice Joly en bedoeld om de joden in een kwaad daglicht te stellen en de antisemitische gevoelens bij de dwazen aan te wakkeren.
3. Het Zionistische Congres te Basel heeft absoluut niets te maken met het opstellen van de Protocollen van de wijzen van Sion.
4. Over het specifieke doel van de Protocollen kan volgens Pierre Charles nog gediscuteerd worden. Hij meent dat het waarschijnlijk is dat ze het leven werden ingeroepen om de positie van de tsaar in het Rusland van het beging van de twintigste eeuw te verstevigen, door de joden als oorzaak van alle ellende af te schilderen. Omdat hij hier echter geen absolute zekerheid over heeft, wenst hij hier geen duidelijk standpunt over in te nemen, zodat de rest van zijn conclusie, die wel zeer duidelijk en waarheidsgetrouw is, ook niet in twijfel kan getrokken worden.

Ondertussen was Pierre Charles verwikkeld geraakt in een heuse verbale strijd over de Protocollen van de wijzen van Sion met Herman De Vries De Heekelingen. Deze Nederlandse antisemiet was een oud-professor paleografie aan de universiteit van Nijmegen, die in het katholieke tijdschrift ‘Revue Catholique des Idées et des Faits”, een Brussels blad dat onder grote invloed van Charles Maurras stond, vaak antisemitische artikels schreef. Op 3 juni 1938 schreef hij het artikel “Les Protocoles des sages de Sion, constituent-ils un faux?”, waarin hij onder andere zwaar uithaalde naar Pierre Charles[120]. In het artikel, dat later ook als brochure werd uitgegeven te Lausanne, beweert De Vries de Heekelingen dat het jodendom al tweeduizend jaar lang een complot aan het smeden is tegen de katholieke kerk. Hij gelooft blindelings in de echtheid van de Protocollen en linkt het jodendom aan de vrijmetselarij en

[119] PIERRE CHARLES, op.cit., p. 29.
[120] DE VRIES DE HEEKELINGEN, Herman, “Les Protocoles des sages de Sion. Constituent-ils un faux?”, in: Revue catholique des Idées et des Faits, 3april 1938.

aan het marxisme. Een dergelijk plan tot wereldoverheersing kan immers volgens hem niet bedacht en opgemaakt zijn door individuen, maar door een enorme geheime organisatie.
De reactie van Charles liet niet lang op zich wachten. In het oktober-nummer van “Nouvelle Revue Théologique” verscheen het artikel “Est-ce bien sérieux?”, waarin Charles De Vries de Heekelingen een “minimum de sens critique” verweet en nogmaals zijn bewijzen voor de vervalsing van de Protocollen uit de doeken deed. Opnieuw vermeld hij dat hij er niet veel woorden meer wil aan vuil maken en dat iedere verstandige mens, na het aanschouwen van zijn bewijzen, wel zijn conclusies zal kunnen trekken. Helaas, meldt hij echter een beetje moedeloos: “La haine antisémite est décidément bien aveugle et elle s’entend à durcir les coeurs”[121].

In dit dispuut koos “Nouvelle Revue Théologique” duidelijk de kant van Pierre Charles. In november 38’ probeert het tijdschrift met het artikel “Les Protocoles des Sages de Sion. Point-final.” een eind te stellen aan het gekibbel. De redactie laat hierin weten dat De Vries De Heekelingen de vele wetenschappelijke argumenten van Pierre Charles blijft ontwijken en probeert voor eens en altijd duidelijkheid te scheppen over de Protocollen: “de protocollen zijn overduidelijk een vervalsing, er bestaat geen samenzwering tussen joden en vrijmetselaars met de wereldoverheersing als doel, en, de katholieken zouden eigenlijk de eerste moeten zijn om zich verdraagzaam op te stellen en zich te houden aan het gebod van de naastenliefde”[122]. Men hoopte nu voor eens en voor altijd de discussie omtrent de Protocollen te kunnen sluiten. Tijdens mijn onderzoek werden er geen aanwijzingen gevonden dat dit niet gelukt is. Toch niet wat de discussie tussen Pierre Charles en De Vries De Heekelingen betreft. Anderen bleven duchtig discussiëren over de echtheid van het document en de betekenis ervan;

[121] CHARLES, Pierre, “Est-ce bien sérieux?”, in: Nouvelle Revue Théologique, jrg. 70, nr. 65, oktober 1938, pp. 966-969.
[122] “Les Protocoles des Sages de Sion. Point-final.”, in: Nouvelle Revue Théologique, jrg. 70 nr.65, november 1938, pp. 1083-1084.

5.4. De Protocollen in België na WO II

Reeds tijdens de Tweede Wereldoorlog leek de interesse voor judeo-maçonnieke samenzweringstheoriëen in het algemeen en de Protocollen specifiek wat af te nemen. Na de 1944 leek in België dan ook niemand nog geloof te hechten aan het beruchte document. De Protocollen leken dood en begraven, tot ze op het einde van de jaren 80' plotseling nog eens opdoken in België.

In "Periodiek Contact", het maandblad van de V.Z.W. "Hertog Jan van Brabant", een vereniging die zichzelf "Vlaams-nationaal, anti-marxistische, non-konformistische en soldatesk" noemde, verschenen tussen 1988 en 1991 23 bijdragen over de Protocollen. Het betrof uittreksels van de Protocollen, telkens voorzien van kleine stukjes tekst, die moet aantonen dat alles wat in de Protocollen staat, effectief uitkomt.
Er lijkt niet te worden getwijfeld aan de authenticiteit van het document. Er wordt vermeld dat het om een plan gaat dat werd opgesteld "ter verknechting van de wereld" en waarvan de oorsprong in Rusland ligt[123]. Men heeft het hier niet over het Eerste Zionistische Congres en men meldt zelf niet dat het een plan van de joden is. Toch blijkt dit wel uit de uittreksels waarin herhaaldelijk wordt geïmpliceerd dat de joden de auteurs zijn van het geschrift. Bovendien laat maandblad zich duidelijk van zijn negationistische kant zien, als men stelt dat de Holocaust een leugen is en men de jeugd enkel maar met valse schuldgevoelens wil opzadelen.
Meer uitleg over de Protocollen krijgen we niet, het blad beperkt zich elke maan tot het publiceren van één pagina vol citaten uit de Protocollen, waarvoor het trouwens de uitgave van Volksverwering gebruikt.
Toch zeer vreemd dat de Protocollen zoveel jaren na de Tweede Wereldoorlog hier in België terug opduiken. Vooralsnog lijkt het echter om een geïsoleerd geval te gaan. Houden zo.

[123] "De Protocollen der wijzen van Sion", in: Periodiek Contact, december 1988, nr.12, pp. 26-28.

5.5. Besluit

Desalniettemin er in België vijf uitgaven zijn verschenen van de Protocollen van de wijzen van Sion, leek er, als we Ward Hermans even buiten beschouwing laten, zo goed als niemand eigenlijk in de authenticiteit van het document te geloven. De auteurs van de vijf besproken uitgaven, Robert, Welter, Molenbroek en Stoutenburg, Regulus, en de anonieme auteur van "Het Jodenvraagstuk", leken nog te geloven dat de Protocollen effectief een plan bevatten die door de joden werd bedacht en neergeschreven en moest leiden naar een joodse wereldoverheersing. In België leken zij echter vrij alleen te staan met die mening. Volksverwering gebruikte de Protocollen wel veelvuldig als hulpmiddel in haar strijd tegen het jodendom, maar zelfs deze antisemitische organisatie leek maar al te goed te weten dat het hier om een vervalsing ging. De authenticiteit werd in het gelijknamige blad dan ook betwijfeld, wat niet wegnam dat het document nog steeds gebruikt werd als bewijsmateriaal tegen de joden, omdat het, ook al was het dan vals, toch de 'joodse geest' bevatte. Kenmerkend voor de houding te opzichte van de Protocollen, was dat Volksverwering op een gegeven moment zelf bewwerde dat het nooit gebruik had gemaakt van het document in haar anti-joodse campagne. Dit was duidelijk een leugen, maar toont goed aan dat men besefte dat een vervalst document niet het ideale bewijsmateriaal was om iets duidelijk te maken. Het deed er voor Volksverwering niet toe of de Protocollen nu al dan niet authentiek waren (wat zo goed is als toegeven dat ze dat niet waren), want het was duidelijk dat het plan dat er in beschreven werd sowieso wel een correcte weergave was van het joodse streven naar werledoverheersing.

Dit was een tactiek die ook gevolgd werd door "Dietbrand", het blad dat onder leiding stond van Wies Moens. Ook hier werden de Protocollen gebruikt als illustratie van de wreedaardigheid van het jodendom, dat niets liever zou willen dan het Christendom omver te werpen en zelf de macht te grijpen, maar ook hier lijkt men wel te beseffen dat de Protocollen niet door de joden werden geschreven.

Het Naco, een zeer anti-joodse organisatie, vermeldt de Protocollen welgeteld twee keer in het blad "De Stormloop" en twee keer gebeurt dit op een wat vreemde wijze. De ene keer wordt er enkel een stukje uit de Protocollen geciteerd, zonder er enige uitleg bij te geven, en een andere keer wordt er uitleg gegeven, maar noemt men de Protocollen niet bij naam. Van een antisemitische organisatie als het Naco zou je toch kunnen verwachten dat ze een belastend document als de Protocollen meerdere keren op de voorpagina zouden zetten. Tenzij men er in het Naco ook niet in geloofde…

Andere organisaties, die nochtans tijdens de jaren 30' volop meestreden tegen de joden en de vrijmetselaars, zoals Rex, VNV en Verdinaso, zwegen zelf volledig over de Protocollen. Zelfs over het proces te Bern werd er in de persorganen van deze bewegingen geen woord gerept, met uitzondering van het VNV-blad "De Schelde", dat een klein artikeltje wijdde aan het vonnis dat in eerste aanleg werd uitgesproken. Over het tweede vonnis, dat twee jaar later viel en voor antisemieten vaak aanzien werd als een overwinning, valt er in "Volk en Staat", de opvolger van "De Schelde" dan weer niets te vinden.
De "Gazet van Antwerpen" en "Het laatste Nieuws" volgden het proces wel. De "Gazet van Antwerpen" liet in enkele kleine artikeltjes dat het wijdde aan het proces duidelijk gevoelen dat het helemaal niet geloofde in de echtheid van de Protocollen, terwijl "Het Laatste Nieuws" op een neutrale toon korte verslagen gaf van de rechtzaak in eerste aanleg, maar daarna blijkbaar de interesse voor de zaak verloor. Over het proces in beroep werd niets gemeld, zelf niet over het vonnis. Het is kenmerkend voor de weinige aandacht die de Protocollen in België kregen.
Hierop werd even nog een uitzondering gemaakt door de Belgische anti – vrijmetselarij bond, die tijdens de Tweede Wereldoorlog in het blad "De Burcht" nog geloof leek te hechten aan de Protocollen. Niemand leek echter nog het standpunt van de anti-vrijmetselarij bond te volgen. Tijdens WO II bleef het verrassend stil rond de Protocollen.

Er waren echter ook mensen die probeerden aan te tonen dat de Protocollen niets meer waren dan een vervalsing, bedoeld om de joden in een slecht daglicht te stellen. De jood Alex Van Der Horst was zo iemand. De vraag is alleen maar of hij met zijn werk "De Protokollen der wijzen van Sion" erin geslaagd is om veel mensen te overtuigen. Van Der Horst had het immers moeilijk om zijn subjectiviteit onder bedwang te houden en gebruikte in zijn werk soms argumenten die volledig bij het haar gegrepen waren en niet moesten onderdoen voor de bizarre argumenten van vele antisemieten.
Dan slaagde de jezuïet Pierre Charles er toch beter in om op (relatief) objectieve wijze de vervalsing van de Protocollen aan te tonen. Er werd reeds vermeld dat Lieven Saerens het onderzoek van Charles aanduidde als één van de belangrijkste redenen dat in België zo goed als niemand nog geloofde in de echtheid van de Protocollen. Saerens zou wel eens gelijk kunnen hebben. De precieze invloed van Charles valt moeilijk te achterhalen, maar de man werd voor zijn onderzoek over de Protocollen bedolven onder de lofbetuigingen, zowel vanuit binnen- als buitenland. Reeds in de jaren 20', kort na het verschijnen van het artikel in de "Times" waarin Philippe Graves de vervalsing aan het licht bracht, publiceerde Charles

talrijke artikels waarin hij duidelijkheid trachtte te scheppen over de herkomst en het doel van de Protocollen. Aan de beperkte aandacht die tijdens de jaren dertig nog aan de Protocollen werd gegeven te zien, was Charles grotendeels in zijn opzet geslaagd. Toch merkte hij, tot zijn grote verbazing en ontgoocheling, dat zelf op het einde van de jaren 30 er nog steeds een aantal mensen waren die nog steeds niet door hadden dat de Protocollen eigenlijk complete nonsens zijn.

Meer dan veertig jaar na het einde van de Tweede Wereldoorlog doken de Protocollen dan toch nog eens op in België, in het maandblad “Periodiek Contact”, dat zoveel jaar later nog eens uitreksels van het geschrift publiceerde. Dit bleek echter een geïsoleerd geval te zijn. Niets wijst er immers op dat de Protocollen na de Tweede Wereldoorlog nog een rol van betekenis hebben gespeeld in België. Eigenlijk was dit nooit het geval geweest.

ALGEMEEN BESLUIT

De Protocollen van de wijzen van Sion hebben ongetwijfeld bijgedragen tot het vijandige klimaat dat ontstond in de eerste helft van de twintigste eeuw tenopzichte van de joden en de vrijmetselaars in Europa. Het document werd opgesteld door de Russische geheime politie en diende in Rusland als rechtvaardiging voor de talrijke pogroms tegen de joden. Na de Russische Revolutie werd het verspreid in heel Europa en in de hele wereld, waar het ongetwijfeld heeft gediend als brandstof voor antisemieten. Het leed dat het geschrift berokkend heeft aan de joden is moeilijk te overzien, hoewel men wel kan vermoeden dat antisemieten altijd wel één of ander "bewijs" zouden hebben gevonden om de joden in een slecht daglicht te stellen.

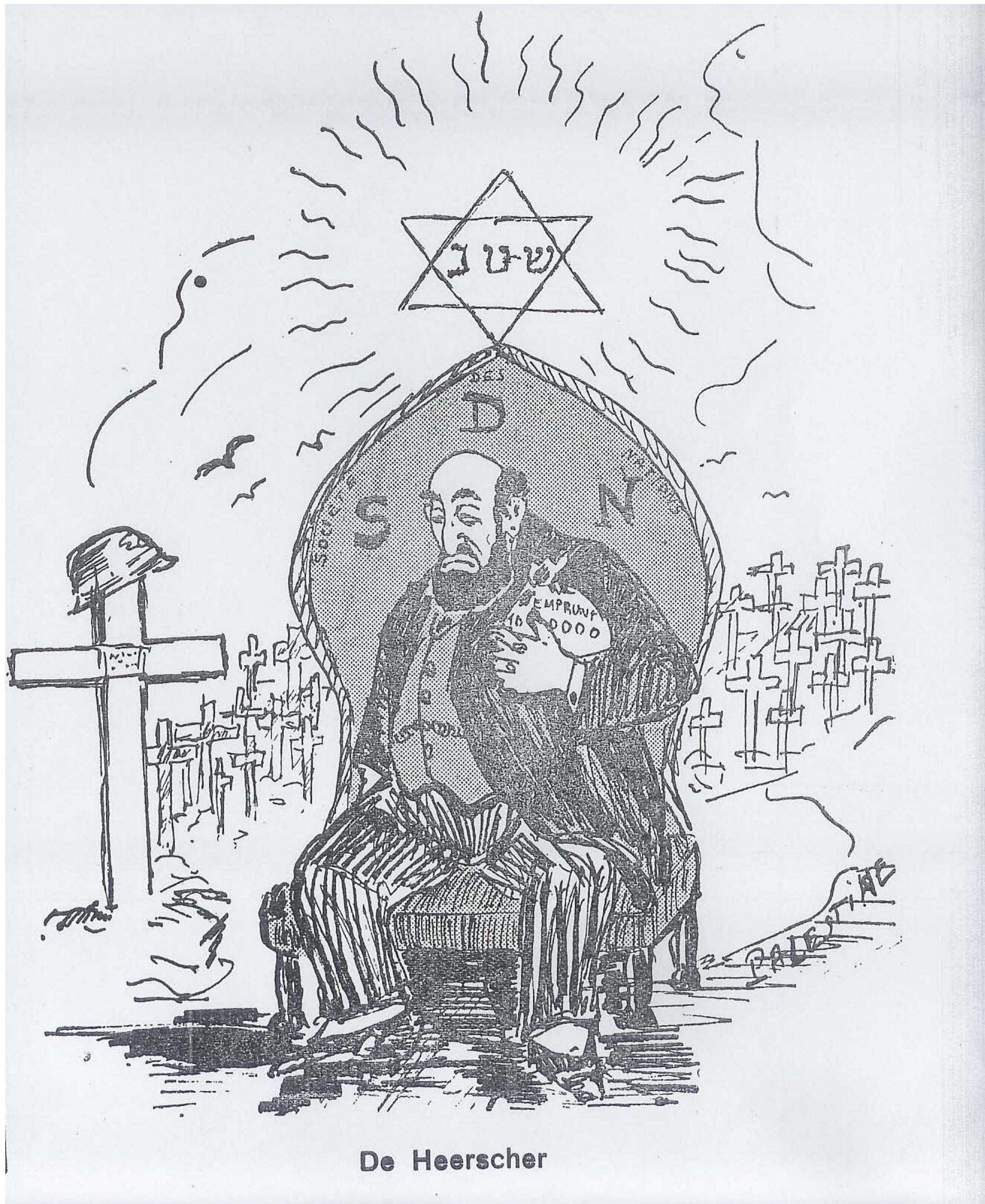
In België daarentegen leken de Protocollen helemaal geen succes te kennen. Blijkbaar vonden slechts weinigen het opportuun om zich in de strijd tegen het jodendom en de vrijmetselarij te bedienen van een vervalsing. Het feit dat Pierre Charles reeds in de jaren 20' de vervalsing onomstotelijk bewees in België, zal hier wel voor iets tussen gezeten hebben.
Feit is dat de Protocollen tijdens de jaren 20' en de jaren 30', wanneer het antisemitisme in België hoogtij vierde, slechts uiterst zelden opdoken in anti-joodse Protocollen. Hoewel bewegingen als het Verdinaso, Rex en VNV, net als de katholieken, er een anti-joodse houdign op nahielden en bovendien geloof leken te hechten aan een judeo-maçonnieke samenzwering, geloofde men blijkbaar niet in de authenticiteit van de Protocollen, waardoor men ze dan ook niet gebruikte als bewijsmateriaal voor dit complot.

Bovendien bleken de enkelingen die de Protocollen toch gebruikten als wapen tegen het jodendom, zelf niet te geloven in de authenticiteit ervan. Blijkbaar volgden de verschillende anti-joodse instanties in België het oordeel van Tsaar Nikolaas II, die als antisemiet toch de verspreiding van de Protocollen in Rusland trachtte tegen te gaan, omdat hij meende dat men "een zuivere zaak niet met onzuivere methoden kan verdedigen".

De Protocollen hebben in België dan ook nooit voor veel oproer gezorgd. Toch zou het wellicht interessant kunnen zijn om een onderzoek te wijten aan eventuele joodse reactie in België op de Protocollen, iets wat in deze verhandeling niet aan bod is gekomen.

Bijlagen

Bijlage 1: Karikatuur uit “Volksverwering”, van 7 november 1937, waarop de jood wordt afgebeeld als heerser over de wereld.

De Heerscher

Bijlage 2: Voorblad van “De Burcht”, een afbeelding die volgens het blad werd gevonden in een vrijmetselaarsloge.

EERSTE JAARGANG Nr 1. FEBRUARI 1941.
Abonnementsprijs voor een jaar : 25 fr. Prijs per nummer : 2,50 fr.

DE BURCHT

Officieele publicatie van « DE BEZEM »
Belgische anti-vrijmetselarij bond
(Vereeniging zonder winstgevend doel.)

BEHEER :
Henri PONET, 1, de Schiervellaan, Hasselt.

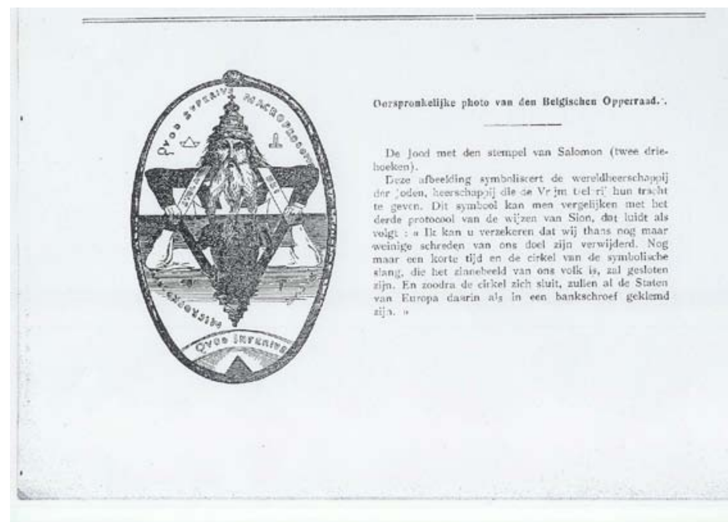
De manuscripten worden niet teruggegeven. — De schrijvers alleen zijn verantwoordelijk voor hun artikels.

KONINGDOM — GODSDIENST — LEGER

De Vrijmetselarij bekent in den 30ste graad, haar eigerlijk geheim doel : den Koning, den Paus, het Leger doen verdwijnen.
Zij betitelt ze als « De drie Gruwelen ».

(Lees artikel blz. 2.)

Bijlage 3: Het kenteken van de Vrijmetselarij, die volgens het blad "De Burcht" ook beschreven wordt in de Protocollen, en dus bewijst dat joden en vrijmetselaars samenzweren.

Oorspronkelijke photo van den Belgischen Opperraad∴.

De Jood met den stempel van Salomon (twee driehoeken).

Deze afbeelding symboliseert de wereldheerschappij der Joden, heerschappij die de Vrijmetselarij hun tracht te geven. Dit symbool kan men vergelijken met het derde protocool van de wijzen van Sion, dat luidt als volgt : « Ik kan u verzekeren dat wij thans nog maar weinige schreden van ons doel zijn verwijderd. Nog maar een korte tijd en de cirkel van de symbolische slang, die het zinnebeeld van ons volk is, zal gesloten zijn. En zoodra de cirkel zich sluit, zullen al de Staten van Europa daarin als in een bankschroef geklemd zijn. »

Bijlage 4: Korte beschrijving van de Protocollen van de wijzen van Sion, door Gie van den Berghe, op de website www.serendib.be.

Wij joden hebben, om de macht van niet-joden te breken, alle staten ingeënt met een dodelijk gif, het liberalisme. Want wie in die utopie gelooft, wil best wat macht afstaan. De ware macht, goud, hebben wij stevig in handen; alle staten zijn schatplichtig aan ons.

We hebben overal de hand in. Via opvoeding en pers controleren we het denken van de massa. We drukken tegengestelde opinies af om de illusie van vrije meningsuiting te sterken en verwarring te zaaien. Daarom ook hebben we verschillende politieke partijen opgericht.

Door honger, hoge prijzen, luxeartikelen, prostitutie en pornografie hebben we de massa sterker dan ooit aan arbeid gekluisterd. Maar we doen ons voor als hun redders, lokken hen in onze strijdmachten - anarchisme, socialisme, communisme - die hun leiders, onze tegenstanders, omver zullen werpen.

Eeuwenlang hebben we chaos gecreëerd, machthebbers tot machtmisbruik aangezet, naties tegen elkaar in het harnas gejaagd, religieuze en raciale haat aangezwengeld, wapenwedloop en oorlogen in de hand gewerkt. We zullen tweedracht blijven zaaien, economische crisissen en ziekten veroorzaken, antisemitisme blijven opwekken om dwarsliggende joden tot de orde te roepen. Het doel heiligt de middelen. Moraal is goed voor niet-joden, dat verzwakt.

De wereldheerschappij is in zicht, al kan het ook nog een eeuw duren. Eens ons Koninkrijk gevestigd, zullen alle vrijheden en rechten worden afgebouwd. School en pers zullen niet-joden dom houden, brood en spelen de massa aan ons binden.

Ziedaar in een notendop *De Protocollen van de Wijzen van Zion*, het meest perfide antisemitisch geschrift, de zogenaamde notulen van toespraken eind 19de eeuw voor een geheime joodse regering, de Wijzen van Zion. In 1921 al, één jaar nadat de Protocollen in het Westen opdoken, werd sluitend aangetoond dat het hele verhaal verzonnen is om joden in een kwaad daglicht te plaatsen.

Bronnen

1.Periodieken

1.1. Volledige jaargangen

De Burcht (1941)

De Schelde (1919-1936)

Dietbrand (1933-1939)

Het Laatste Nieuws (1935-1937)

Hier Dinaso! (1932-1941)

Le Pays Réel (1936-1944)

Strijd, weekblad van het Vlaamsche Nationaal Verbond (1935-1940)

Volk en Staat (1936-1944)

1.2. Losse nummers

De SS-man (1940-1944)

De Standaard (1925-1939)

De Stormloop (1933-1934)

Het Vlaamsche Land (1941)

La Légion nationale (1933-1934)

Le Soir (1934)

Nouvelle Revue Théologique (1938)

Revue Catholique des Idées et des Faits (1938)

Volksverwering (1937-1938)

Bibliografie

APOSTEL, Leo, Vrijmetselarij. Een wijsgerige benadering, Antwerpen, Hadewijch, 1992, 284 p.

BLETEK, Halina, De houding van de katholieke kerk tegenover de joden tijdens de Tweede Wereldoorlog in vlaanderen, sporen naar een verleden dat ons nog net raakt, Gent, licentiaatsverhandeling UGent, 2003, 163 p.

CAESTECKER, Frank, Ongewenste gasten. Joodse vluchtelingen en migranten in de dertiger jaren, Brussel, VUBPRESS, 1993, 303 p.

COHN, Norman, Histoire d’un mythe: la conspiration juive et les protocoles des sages de Sion, Paris, Gallimard, 1967, 302 p.

CONWAY, Martin, Léon Degrelle en het rexisme, 1940-1944, vertaling uit het engels door Hilde Huybrechts, Groot-Bijgaarden, Globe, 1994, 378 p. ; ill.

DE SCHAMPHELEIRE, Hugo en THANASSEKOS, Yannis, Extreem-rechts in West-Europa, Brussel, VUB Press, 1991, 407 p.

DE VRIES DE HEEKELINGEN, H., met voorwoord van Mter René Lambrichts, Het Joodsche Volk, Brussel, Uitg. De Phalanx, 1942, VIII, 180 p.

DE VUYST, Hildegarde, Antijoodse houdingen in België (1870-1914), Gent, licentiaatsverhandeling RUGent, 1977, 194 p.

DE WEVER, Bruno, Greep naar de macht: Vlaams-nationalisme en Nieuwe Orde. Het VNV 1933-1945, Tielt-Gent, Lanno – Perspectief Uitgaven cv, 1994, 701 p.

DUMON, Anja, De Gentse pers tegenover de joden 1930-1940, Gent, licentiaatsverhandeling RUGent, 1989, 229 p.

DURNEZ, Gaston, De standaard. Het levensverhaal van een Vlaamse krant 1914-1948, Tielt, Lannoo, 1994, 560 p.

GEERTAERTS, Ilse, Sporen van antisemitisme in België tussen de twee wereldoorlogen: de houding van de Antwerpse katholieke pers tegenover de joden (1929-1935), Gent, s.n., 1992, 237 p.

HADASSA BEN-ITTO, Anatomie van een vervalsing: De Protocollen van de wijzen van Sion, Soesterberg, Aspekt, 2000, 448 p.[16]p. pl.

HERMANS, Ward, Jodendom en communisme zonder masker ; nog stoute waarheden, Langemark, N.V. Vonksteen, 1936, 140 p.; 16°.

JACQUEMIN, Katja, De ontwikkeling van extreem-rechts en antisemitisme tussen 1880 en 1945, Gent, licentiaatsverhandeling UGent, 1996, 194 p.

JANSEN, Hans, Van jodenhaat naar zelfmoordterrorisme: islamisering van het Europees antisemitisme in het Midden-Oosten, Heerenveen, Groen, 2006, 1047 p.

JOLY, M., V AN AMERONGEN, M. en VAN ALTENA, Ernst, Dialoog in de hel tussen Machiavelli en Montesquieu over staatsmacht en democratie / Joly M. : vert. uit het Frans door Ernst van Altena; met een inl van M. Van Amerongen, Weesp, Wereldvenster, 1986, V, 202 p.

KERSEMANS, Christel, De missioloog Pierre Charles S.J. (1883-1954) over het ‘jodenvraagstuk ‘, Leuven, s.n., 1987, XII, 216 p.

KOPPEN, Jimmy, Passer en Davidster: De strijd van de Duitse bezetter en de collaboratie tegen de vermeende samenzwering van vrijmetselaars en joden in België (1940-1944), Brussel, VUBPress, 2000, 239 p.

LAMBELIN, Roger, Protocols des sages de Sion, Paris, Grasset, 1921, 153 p.

LE GRELLE, M., La Franc – Maçonnerie, Louvain, Editions Rex, 1932, 101 p.

NIJSSE, J., De Protocollen van de Wijzen van Sion, met inleiding van P. Molenbroek, Amsterdam, “Westland”, 1941, 75 p.; 8°.

NILUS, Sergius, Protocols of the Learned Elders of Zion, Barcelona, Athena University press, 2004, 71 p.

NORA, Pierre, “1898. Le thème du complot et la définition de l’identité juive” in: OLENDER, Maurice, Le racisme. Mythes et sciences, Bruxelles, Editions complexe, 1981, pp. 157 – 165.

OLENDER, Maurice, “La chasse aux “évidences”. Pierre Charles (s.j.) face aux protocoles des Sages de Sion”, in: OLENDER, Maurice, , Le racisme. Mythes et sciences, Bruxelles, Editions complexe, 1981, pp. 221-246.

OLENDER, Maurice, Le racisme: mythes et sciences, Bruxelles, Editions complexe, 1981, 447 p.

OUWERX, Paul, Les Précurseurs du Communisme. La Franc-Maçonnerie peinte par elle-même, Tirlemont, Ouwerx; 1940, 222 p.

PIERRARD, Pierre en BRAUN, Roger, Juifs et Catholiques français: De Drumont à Jules Isaac (1886-1945), Paris, Fayard., 1970, 336 p.

PIERRE CHARLES, S.J., Les Protocoles des Sages de Sion, Paris-Tournai, Casterman, 1938, 30 p.

PIERRE CHARLES, S.J., “ Les protocols des sages de Sion”, in: La Nouvelle Revue Théologique, Paris-Tournai, CASTERMAN, janvier 1938, pp. 57 – 58.

PROVOOST, Guido, Ward Hermans, Antwerpen, Rockox-uitgaven, 1977, 204 p.;ill.

REGULUS, Les Protcoles des sages de Sion, Bruxelles, Steenlandt, 1943, 164 p.

SAERENS, Lieven, Vreemdelingen in een wereldstad: een geschiedenis van Antwerpen en zijn joodse bevolking (1880-1944), Tielt, Lannoo, 2000, XLV, 847p. : ill.

SAERENS, Lieven, "De houding van het Vlaams-nationalisme tegenover de joden tijdens de jaren dertig", in: DE SCHAMPHELEIRE, Hugo en THANASSEKOS, Yannis, Extreem-rechts in West-Europa, Brussel, VUB Press, 1991, pp. 255-281.

SAERENS, Lieven, "The attitude of the Belgian Roman Catholic Clergy towards the jews Prior to the Occupation", in: MICHMAN, P., Belgium and the Holocaust, Jeruzalem, Yad Vashem, 1998, pp. 117-157.

SCHRIJVERS, Peter, De Toekomst. Het oorlogsweekblad van het VNV, Hasselt, Peter Schrijvers, 1987**,** 120 p.

VAN DEN ABEELE, De kinderen van Hiram. Vijmetselaars en Vrijmetselarij, Brussel, Uitgeverij Roularta Books, 1991, 245 p.

VAN DE WIELE, Jef, Joden zijn ook menschen, Brussel, Steenlandt, 1942, 32 p.

VAN DER HORST, A.D., De Protokollen der wijzen van Zion, oorsprong, inhoud, doel, Antwerpen, LUTTE, 1936, 151 p.

VAN DOORSLAER, Rudi, Kinderen van het ghetto, joodse revolutionairen in België 1925-1940, Antwerpen, Hadewijch, 1995, 252 p.

VAN HOLLEBEKE, Freddy, De houding van het Verdinaso tegenover de buitenlandse fascismes (okt 1931-mei 1941), gebaseerd op het Verdinaso-weekblad "Hier Dinaso!", Brussel, VUB, 1979, 101 p.

VAN ROESSEL, J., Ir. Dipl. Ing., De Duivelsche Drieëenheid, Soest, drukkerij-uitgeverij 'Zonneveld', 1940, 176 p.

VAN ROESSEL, J., Ir. Dipl. Ing., Staalharde feiten voor het nationaalsocialisme tegen het Bolsjewisme, Antwerpen, Uitgeverij 'Volksverwering', s.d., 31 p.

VERBEKE, Jasmine, Le Pays Réel à l'égard de l'antisemitisme. Faut-il chasser les juifs?: de pers van Rex ten aanzien van de joden (1936-1944), Gent, licentiaatsverhandeling UGent, 2003, 199 p.

WELTER, Lode, Het jodendom ontmaskerd als de aartsvijand, Kortrijk-Brussel-Parijs, Uitgeverij-drukkerij J.Vermout, 1937, 143 p.

WILLEMSEN, A.W., Het Vlaams-nationalisme: de geschiedenis van de jaren 1914-1940, Utrecht, Ambo, 1969, 501 p.

WOLF, Lucien, The Jewish Bogey and the forged Protocols of the Learned Elders of Zion, London, The Press Committee of the Jewish Board of Deputies, 1920, 48 p.

ROBERT, A., Les protocols des sages de Sion, Brussel, 1935

STOUTENBURG, Jan, De Protocollen van de Wijzen van Sion, met inl en slotbeschouwing van Dr. P. Molenbroek, Antwerpen, Uitgave van Volksverwering, 1938, 82 p.; 8°.

TAGUIEFF, Pierre-André, Les protocoles des sages de Sion: faux et usages d'un faux. 2: Etudes et documents, Paris, Berg international, 1992, 826 p.

Het Jodenvraagstuk, Tielt, Lannoo, 1941, 248 p.; omsl; 8°.